

UMRE REHBERİ

Fazilet Neşriyat Yayınları / 160

UMRE REHBERİ

Hazırlayan

Fazilet Neşriyat Araştırma Heyeti

Grafik - Tasarım

Çamlıca Grafik Servisi

Baskı ve Cilt

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 46592

ISBN

978-605-70603-3-4

Baskı

İstanbul, 2023

İrtibat

Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad.

No: 54 Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL

Tel: 0212 657 88 00

www.fazilet.com.tr

bilgi@fazilet.com.tr

© Bu eserin bütün yayın hakları Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir.
Fazilet Neşriyat bir Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş. markasıdır.

İÇİNDEKİLER

Umre'den Önce Hazırlık ve Bazı Tavsiyeler	9
Umre ile Alâkâlı Bazı Tabirler	13

Birinci Kısım

Kâbe-i Muazzama'nın Tarihi

Hazret-i Âdem'in (a.s.) ve Havvâ Vâlidemizin Yeryüzüne İndirilmeleri	17
Hazret-i Âdem'in (a.s.) Kâbe-i Muazzama'yı İnşâsı	18
Nuh Tufanı'nda Kâbe-i Muazzama'nın Semâya Kaldırılması.....	20
Îbrâhîm ve İsmâîl Aleyhimesselâm'ın Kâbe-i Muazzama'yı İnşâsı.....	20

İkinci Kısım

Kâbe-i Muazzama ve Mescid-i Harâm

A- Kâbe-i Muazzama ve Kısımları	25
Kâbe-i Muazzama, Bugüne Kadar	
11 Defa Yeniden İnşâ Edildi	27
Kâbe-i Muazzama'yı Ziyaret ve Tavâfin Fazileti	29
1. Mültezem ve Kâbe-i Muazzama'nın Kapısı	31
2. Haceru'l-Esved	31
3. Hatîm ve Hicr-i İsmâîl.....	33
4. Mizâb-ı Kâbe (Altunoluk)	34
B- Mescid-i Harâm ve İçindekiler	34
1. Makâm-ı Îbrâhîm ve Fazileti.....	35
2. Zemzem-i Şerîf.....	37
Zemzem-i Şerîfin Fazileti.....	38

Zemzem-i Şerîfi İçme Âdâbı.....	39
3. Safâ ve Merve	40

Üçüncü Kısım

Umre

Umrenin Fazileti	44
Umre'nin Farzları.....	46
A. Umre'nin 1. Farzi: İhrâm	46
İhrâmin Sahih Olmasının Şartları	46
İhrâmin Vacibleri.....	47
İhrâmin Sünnetleri.....	47
İhrâmin Müstehâbları.....	47
İhrâmin Mübahâları.....	47
İhrâmin Yasakları.....	48
İhrâma Nerede Girilir?	50
Harem Hudutları.....	50
Mîkât Mahalleri	51
İhrâma Nasıl Girilir?.....	52
Hanımların İhrâmi	53
İhrâmdan Nasıl Çıkılır?	54
B. Umre'nin 2. Farzi: Tavâf.....	54
Tavâf Nedir?	54
Tavâfin Bazı Nevileri.....	54
Tavâfin Vâcipleri.....	55
Tavâfin Sünnetleri	55
Tavâfin Yapılışı.....	56
C. Sa'y	57
Sa'yin Vâcibleri.....	57
Sa'yin Sünnetleri	57
Sa'yin Yapılışı.....	58

D. Umrenin Yapılışı.....	59
Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Umreleri.....	64
E. Umrede Cinayetler ve Cezaları.....	65
Cinayet Nedir?	65
Cinayetler ve Cezaları	65

Dördüncü Kısım

Mekke-i Mükerreme'deki Ziyâret Yerleri ve Mübârek Mekânlar

1. Peygamberimizin (s.a.v.) Doğduğu Ev	70
2. Nûr Dağı ve Hîra Mağarası	71
3. Sevr Dağı ve Mağarası	72
4. Cebel-i Ebû Kubeyş	73
5. Dâru'l-Erkam	73
6. Mescid-i Şecere.....	74
7. Mescid-i Cin	74
8. Cennetü'l-Muallâ	75
9. Mescid-i Âîşe (Ten'îm) Mescidi.....	75
10. Ci'râne Mescidi.....	76
11. Hudeybiye.....	76
12. Cebel-i Rahme ve Mescid-i Sahrat	77
13. Müzdelife.....	77
14. Mina	78
15. Mescid-i Hayf	79
16. Mescid-i Bâa	80

Beşinci Kısım

Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) ve Medîne-i Münevvere'yi Ziyâret

Medîne-i Münevvere	81
Mescid-i Nebevî.....	86
Mescid-i Nebevînin İçerisindeki Mübârek Mekânlar	89
A- Hücre-i Saâdet	89

B- Ravza-i Mutahhara.....	90
C- Ashâb-ı Suffe	91
Ravza-i Mutahhara İçerisindeki Bazı Mühim Mekânlar.....	91
1- Minber-i Şerîf.....	91
2- Mihrâb-ı Şerîf.....	93
3- Mahfil (Müezzinlik)	93
4- Hannâne Direğî	94
5- Üstüvâne-i Hazret-i Âiše (r. anhâ) - Hâcet Direğî.....	95
6- Ebû Lübâbe - Tevbe Direğî	95
7- Serîr Direğî.....	96
8- Muharres Direğî.....	96
9- Vüfûd Direğî.....	96
Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) Ziyâret.....	96
Medîne-i Münevvere'ye Giriş Duası	97
Resûlullâh (s.a.v.) Efendimizi Ziyaretin Âdâbı.....	99
Peygamber Efendimizi Selâmlama	100
Hazret-i Ebûbekir Efendimizi Selâmlama	104
Hazret-i Ömer Efendimizi Selâmlama	105
Mescid-i Kubâ.....	106
Cuma Mescidi.....	107
Mescid-i Kîbleteyn	107
Uhud Şehîdlerini ve Uhud Dağı'nı Ziyaret.....	108
Uhud Şehîdlerini Selâmlama	110
Hendek Harbinin Yapıldığı Yer (Yedi Mescidler).....	112
Cennetü'l-Bakî	113
Bakî Ehlini Selâmlama.....	114
Hazret-i Osman Efendimizi Selâmlama	116
Peygamber Efendimize Veda Ederken	117

Altıncı Kısım

Umre Duâları

A- Tavâfin Yapılışı ve Dualar	120
Tavâfin Birinci Şavtının Duâsı.....	123
Tavâfin İlkinci Şavtının Duâsı	124
Tavâfin Üçüncü Şavtının Duâsı.....	125
Tavâfin Dördüncü Şavtının Duâsı.....	126
Tavâfin Beşinci Şavtının Duâsı	127
Tavâfin Altıncı Şavtının Duâsı.....	128
Tavâfin Yedinci Şavtının Duâsı.....	129
Tavâf Namazından Sonra Duâ.....	130
Safâ ve Merve'ye Her Çıkışta	131
İki Yeşil Direk Arasında	132
Sa'y'in Birinci Şavtının Duâsı.....	132
Sa'y'in İlkinci Şavtının Duâsı	135
Sa'y'in Üçüncü Şavtının Duâsı.....	137
Sa'y'in Dördüncü Şavtının Duâsı	139
Sa'y'in Beşinci Şavtının Duâsı	141
Sa'y'in Altıncı Şavtının Duâsı.....	143
Sa'y'in Yedinci Şavtının Duâsı.....	146
Sa'y Sonunda Merve'de Duâ	149
Saçlarını Tıras Ederken.....	150
Mültezem'de Okunacak Duâ.....	151
Hazret-i Hatice (r. anhâ) Vâlidemizi Selamlama	152
Cennetü'l-Muallâ'yı Selamlama	153
Kâbe-i Muazzama'ya Veda Ederken	154
Okunması Tavsiye Olunan Bazı Duâlar	155
Seyyidü'l-İstîğfâr (7 Defa Okunur).....	156

...Bi-Adedi Elf... Salevâti	156
Salât-ı Münciye.....	157
Salât-ı Nâriye	157
Hazret-i Ebûbekr-i Sîddîk'în (r.a.) Salâti	158
Salât-ı Fethîyye.....	158
Kudretten Taş Üzerine Yazılan Salevât	159
Ahzâb Duâsı.....	159

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي فَرَضَ حَجَّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ الَّذِي بَعَثَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ الَّذِينَ اجْتَهَدُوا فِي دِينِ اللّٰهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا
أَصْبَحَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا نَجْمًا فِي الدِّينِ هَادِيًّا وَسَرَاجًا مُنِيرًا

UMRE'DEN ÖNCE HAZIRLIK VE BAZI TAVSİYELER

Değerli Müşafirlerimiz,

Resûlullah Efendimizin (s.a.v.) sünnet-i seniyyeleri olan umre vazifemizi yapmak üzere mukaddes beldelere yolculuğa çıkacağız. Bu husûsta sizlere bazı tavsiyelerimiz olacaktır:

Öncelikle ibadetimizin sahîh ve mânevî istifademizin fazla olması için, yola çıkmadan önce ilmî olarak hazırlanmalıyız. Bu sebeple, bir umrecinin ihtiyaç duyacağı malumatları, kısa ve öz olarak bulabileceğiniz bu rehberi hazırladık. Umre ile alâkâlı lüzumlu bilgileri, bu rehberden okuyup öğrenmelidir.

İlmî hazırlığın yanında, manevî hazırlığımızı da ihmâl etmemeliyiz. Zira bu ibadeti edâ ederken, Rabbimizin müsafiri olarak Beytullah'ı tavaf edip Hacer-i Es'ada yüz süreceğiz, ahdimizi tazeleyeceğiz; Sevgili Peygamberimizin huzuruna çıkıp mübarek nazarlarına muhatap olacağız, salât ve selâm okuyup şefaatlerini talep edeceğiz. Bu itibârla böyle mübarek bir mânevî yolculuğa çıkacak kişinin, evvela manevî kirlerden kendini temizlemesi lazımdır. Manevî kirlerden temizlenebilmesi için, o güne kadar yapılan hata ve kusurlardan kalben pişman olup, lisânen tevbe edip, işlediği hata ve günahları terk etmesi icap eder.

Üzerinde kul hakkı varsa, onları ödemeli ve helalleşmeli, haklı bile olsa dargin olduğu kişilerle barışmalı. Kaza namazları varsa kaza etmeye başlamalıdır.

Bunun yanında nâfile ibâdetlere ağırlık vermelii; Duhâ Namazı, Evvâbin Namazı, Teheccûd Namazı ve Tesbih Namazı kılmalıdır.

Kur'ân-ı Kerîm'in nâzil olduğu o mübârek beldelere gitmekten bilmeyenler Kur'ân-ı Kerîm okumayı öğrenmelidir.

Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) huzuruna çıkışlarından ve Beytullah ziyâret edileceğinden, çok iyi hazırlanmalı, maddî ve manevî temizliği iyi yapmalıdır. Tesbih namazı kılıp tevbe ve istigfara, salât-ü selâma, hacca/umreye gitmeye niyet edip kayıt yaptırdığı andan itibaren başlanmalıdır.

Günlük 100 İstigfâr, 100 Salevât-ı Şerîfe, 100 Kelime-i Tevhîd ve 100 İhlâs-ı Şerîf okumayı (herkes vaktine ve haline göre) ihmâl etmemelidir. Müsâit olanlar bunların hatimlerini yapmalıdır. (İstigfâr hatmi: 1001, İhlâs-ı Şerîf hatmi 1000 adettir.)

Yapılan ibâdetlerin ve duâların kabulü için, haram lokmadan uzak durmak, helal yeyip içmek de lazımdır.

Ayrıca maddî olarak da gerekli hazırlıklarımızı yapmalıyız ki, orada maddî eksikliklerle uğraşmadan ibadetimize daha fazla vakit ayırip daha çok istifade edebilelim. Vazifeli hocalarımız, sizlere bu husûsta da gerekli bilgileri verecekler ve lüzumlu hatırlatmaları yapacaklardır. Orada ne madden ne de manen kimseye yük olmamalıyız. Bilakis, imkânlarımız nispetinde diğer kardeşlerimize bilhâssa yaşılı ve hasta olanlarımıza yardımcı olmaya gayret etmeliyiz.

Bu yolda atılan her adımlın, çekilen sıkıntı ve meşakkatlerin bir taraftan sevap kazandırırken diğer taraftan günahlarımıza eriteceğini hiçbir zaman unutmamalıyız. Bu sebeple her şeyden önce sabırlı olmalıyız. Zira uzun bir yol katedecek ve sıcak iklimi olan bir beldeye gideceğiz. Ayrıca bizler gibi, dünyanın çeşitli yerlerinden gelmiş Müslümanlarla buluşacak ve ibadetlerimizi beraber edâ edeceğiz. Bu esnada karşımıza bazı zorluklar, sıkıntilar çıkabilir. Bütün bunlar karşısında yapacağımız iş sabırlı, nazik, affedici, tatlı dilli, güler yüzlü ve alçak gönüllü olmaktır.

Umre yapmak, Mevlâmızın en çok razı olduğu ibadetlerden biridir. Hakkıyla yapılan umre, günahların bağışlanması, kişinin cennete girmesine vesile olur. Nefis ve Şeytan da en çok, Rabbimizin razı olduğu şeyleri yapan kimselere musallat olur, vesvese verir. Onun için, bu ibadet esnasında, öfkelenmek, kalp kırmak aslâ doğru değildir. Çünkü kalp kırmak, Kâbe-i Muazzama'yı yïkmaktan daha kötüdür ve günahtır.

İbadet için çıktığımız bu yolculuğu bir fırsat bilmeli, evimize tekrar dönünceye kadarki her ânimizi dolu dolu

geçirip Kâbe-i Muazzama'dan, Ravza-i Mutahhere'den ve Mescid-i Nebevi'den azamî derecede istifade etmeye gayret etmeliyiz.

Allâhü Teâlâ, hepimizin yardımcısı olsun ve hepimizi muvaffak kılsın.... Âmîn

UMRE İLE ALÂKALI BAZI TABİRLER

Beyt-i Mâmûr: Meleklerin Kîblesi.

Mescid-i Harâm: Mekke-i Mükerreme'de, içinde Kâbe-i Muazzama'nın bulunduğu Mescid-i Şerîfdir.

Umre: Îhrâmlı olarak Beytullah'ı tavâf etmek, Safâ ile Merve arasında sa'y etmektir.

Îhrâm: Niyyet ve telbiyeden ibârettir ki, hacca yahut umreye niyet ederek harâma (hac ve umre yasakları hükmüne) dâhil olmaktadır. Bu sebeple niyetten sonra telbiyeyi mutlaka unutmamalıdır.

Îzâr: (Türkçe'de iham dedığımız) Peştamal gibi belden aşağıya tutulan örtü. **Ridâ:** Peştamal gibi omuzdan örtülen havlu veya benzeri örtü.

Telbiye:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالْعِظَمَةَ لَكَ
وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

“Lebbeyk. Allâhümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. Înne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk. Lâ şerîke lek.”

Tehlîl:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü
ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.”

Temcîd:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

“Lâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm”.

Hatîm: Kâbe'nin kuzeyinde yarımdaire şeklindeki duvar.

Hîçr: Hatîmle çevrilmiş olan mahaldir: Kâbe'den sayılıdığı için tavâf, Hatîm'in dışından yapılır.

Hacer-i Esved-Hacer-i Es'ad: İçerisinde insanların, ruhlar âleminde verdikleri ahitlerinin bir nüshasının bulunduğu, Cennet-i A'lâ'dan gelmiş bembeyaz ve büyükçe bir yakuttur. Aslında bembeyaz iken günahkârların ellerini ve yüzlerini surmelerinden dolayı siyahlaşmış ve Hacer-i Esved denilmiştir.

Mültezem: Hacer-i Esved'in konulduğu köşe ile Kâbe'nin Kapısı arasıdır. Duaların makbul olduğu yerlerdendir.

Makam-ı İbrâhîm: Üzerinde İbrâhîm aleyhisselâmın ayak izlerinin aşıkâr olarak görüldüğü mübârek bir taşdır.

Mîzâbü'r-Rahme: Altınoluk.

Zemzem-i Şerîf: Cebrâîl aleyhisselâmın çıkardığı mübârek sudur.

Şavt: Kâbe'nin etrafını bir defa dönmeye denir.

Tavâf: Kâbe-i Muazzama'nın etrafında yedi defa dönmektir. Yani yedi şavta, bir tavâf denir.

Izdibâ: Sonunda sa'y olan tavâfa başlamazdan evvel, ridânın bir ucunu sağ koltuk altından geçirip, sol omuz üzerine atmaktadır. Böylece sağ omuz ve kol, ihrâmin dışında kalır. Sonrasında sa'y yapılacak tavâfların her şavtında erkekler sünnettir.

İstilâm: Tavâfa başlarken ve tavâf esnasında Hacer-i Esved'in hizasına her gelişte, dönerek namaza durur gibi iki eli kulak hizasına kaldırıp "Bismillâhi Allâhü Ekber, lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber" diyerek Hacer-i esvede elini koyarak öpmektir. Bu mümkün olmuyorsa el işaretini ile uzaktan selâmlayıp sağ elin içini öpmektir.

Remel: Izdibâ hâlinde ilk üç şavtta adımlar kısaltılmak ve omuzlar silkelenmek süretyile çalımlı yürümektir. Diğer dört şavtta normal olarak yürüner.

Safâ ve Merve: Mescid-i Harâm'ın doğusunda, sa'yin yapıldığı, takrıben 350 m. aralıklı iki tepedir.

Sa'y: Safâ'dan Merve'ye dört gidiş, Merveden Safâ'ya ise üç geliş olmak üzere yedi şavttır. Sa'y, haccin ve umrenin vaciplerindendir.

Hervele: Erkeklerin, Safa ile Merve arasında her gelis ve gelişte günümüzde yeşil ışıkla aydınlatılmış direkler arasında, koşar adımlarla yürümeleridir.

Harem: Mekke-i Mükerreme'nin harem sınırları içinde kalan kışmidır.

Hill: Harem ile mîkât sınırları arasında kalan yerlerdir.

Mikât: Ihrâm için belirlenmiş yerler olup ihrâmsız geçmek caiz değildir.

Mekkî: Mîkât mahalleri dâhilinde ikâmet eden kimselerdir.

Âfâkî: Mikât mahalleri hâricinden Mekke-i Mükerre'ye gelenlerdir.

BİRİNCİ KISIM

KA‘BE-İ MUAZZAMA’NIN TARIHİ

HAZRET-İ ÂDEM’İN (A.S.) VE HAVVÂ VÂLİDEMİZİN YERYÜZÜNE İNDİRİLMELERİ

Allâhü Teâlâ, Âdem aleyhisselâmı bir Cuma günü top raktan yarattı. Aşure günü de ruh verdi. Melekler, Âdem aleyhisselâma secde etmelerini emretti. Bütün melekler secde ettiler, İblîs ise kibrilenip secde etmedi. Melekler başlarını secdeden kaldırınca, İblîs’ın secde etmediğini gördüler. İtâat emrine teşekkürken ikinci kere secde ettiler. Namazda secdenin iki kere yapılmasının hikmeti budur.

İblîs, Hazret-i Âdem’e secde etmediği için lânetlenip, cennetten kovulunca, Hazret-i Âdem’e ve evlatlarına düşman oldu. Bir fırsatını bulup cennete girdi ve önce Havva Vâlidemiz’in, onun sebebiyle de Babamız Âdem aleyhisselâmın Cennet’teki kendilerine yasak edilen meyveyi yemelerine sebep oldu. Hazret-i Allah, onları yeryüzüne indirdi.

Âdem aleyhisselâm, Hindistan yakınındaki Serendib (Sri Lanka) adasına, Havva Vâlidemiz de Hicaz’daki Cidde’ye indirildiler.

HAZRET-İ ÂDEM'İN (A.S.) KÂBE-İ MUAZZAMA'YI İNŞÂSI

Hazreti Âdem (a.s.), ağlayarak Allâhü Teâlâ'ya şöyle yalvardı “Yâ Rabbi, ben cennette iken Arş-ı A'lâ'yı ve Beyt-i Ma'mûr'u tavâf eden meleklerin tesbihlerini, zikirlerini ve güzel seslerini duyarak lezzetleniyordum. Şimdi ise bu nimetlerden mahrumum ve bundan dolayı çok müteessirim.”

Cenâb-ı Hak, “Yâ Âdem! Benim yüzünde bir haremim var, oraya git, benim için bir ev bina et. Meleklerin, Beyt-i Ma'mûr'un etrafını tavâf ettikleri gibi, sen de tavâf et ki meleklerin tesbihlerini, zikirlerini ve güzel seslerini duyabilesin. O mekânda senin ve evlatlarından benim emrim üzere olanların duâlarını kabul, günahlarını da affederim.” diye vahyetti.

Beytullah'ın inşâsı ve tavâfi ile emir olunan Âdem (a.s.), musahhar bir rüzgârla bir meleğin refâkatinde Harem-i Şerîf'in bulunduğu yere geldi.

Âdem aleyhisselâm, Cibrîl-i Emîn ile Kâbe-i Muazzama'nın temellerini açtı. Kendisine yardım eden diğer melekler, otuz kişinin kaldırılamayacağı büyülükteki taşları, temele yerleştirdiler. Hazret-i Âdem, beş dağ (Tûr-i Sîna, Lübnan, Tûr-i Zeytûn, Cûdî ve Hirâ')dan getirilen taşlarla Beytullah'ı inşâ etti.

Cebrâîl aleyhisselâm, Hazreti Âdem'i (a.s.) Arafat'a götürüp, menâsik-i haccı (yani haccın amellerini ve nasıl yapılacağını) gösterdi. Bu sırada Havvâ Vâlidemizle Arafat'ta buluşular. Beraberce Mûzdelife'ye, oradan da Mekke-i Mükerreme'ye geldiler. Kâbe-i Muazzama'yı tavâf ederken, melekler ile karşılaştılar. Melekler: “Ey Âdem! Allâhü Teâlâ, haccını mebrûr

ve sa'yini meşkûr eylesin. Bizler, senden iki bin sene evvel bu beyt-i şerîfi, hac ve tavâf etmiştik” dediler. Âdem aleyhis-selâm, Melâike-i Kirâm'a: “Sizler bu beyti tavâf ederken ne okurdunuz?” diye sordu.

Onlar da:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

“Sübhânallâhi ve'l-hamdü lillahi ve lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber.” diye tavâf ederdik, dediler. Âdem aleyhis-selâm, onlara bundan sonraki tavâflarınızda:

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

“Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyil'l-azîm” kelimelerini de okuyunuz buyurdu.

Kendisine af müjdesi verilen Âdem (a.s.), Mevlâ'ya şöyle nazlandı: “Yâ Rabbi, her iş yapana bir ücret ihsan edersin, Âdem kulun da Kâbe-i Muazzama'yı bina etti, acaba ona ne ihsan edersin?”

Cenâb-ı Hak “Yâ Âdem, seni affettim. Yeter mi?” Âdem (a.s.) “Yâ Rabbi, senin hazinen genişdir, biraz ziyâde et.” dedi.

Cenâb-ı Hak “Yâ Âdem, senin evlatlarından bu beytimi ziyâret edenleri de affettim, yeter mi?” buyurdu. Âdem (a.s.) “Yâ Rabbi, senin rahmetin bol, biraz daha ziyâde et.” dedi. Mevlâmız da: “Yâ Âdem, senin evlatlarından bu beytimi ziyârete gelenler, gelemeyenlere duâ ederse onları da affettim. Yeter mi?” buyurdu. Memnun olan Hazret-i Âdem, “Hasbî, hasbî” (Bu, bana kâfi yâ Rabbi) dedi.

Âdem aleyhisselâm, Havvâ Vâlidemizi de yanına alarak Hindistan'ın Serendip (Srilanka) Adasına geri döndü. Hazret-i Âdem; bir rivâyete göre 40, bir rivâyete göre de 70 defa hac yaptı.

Âdem aleyhisselâm 1000 yaşında vefât etti ve Ebû Kubeyş Dağı'na defnedildi. Havva Vâlidemiz de 1001 yaşında vefât edip, Cidde'ye defnedildi.

NUH TUFANI’NDA KÂBE-İ MUAZZAMA’NIN SEMÂYA KALDIRILMASI

Nuh (a.s.) tufanı yaklaşınca Cebrâîl aleyhisselâm, Hacerü'l-Esved'i, Ebû Kubeyş dağında husûsî bir yere koydu. Beytullah da semâya kaldırıldı.

Îbrâhîm aleyhisselâm, Beytullah'ı tekrar binâ edinceye kadar peygamberler, beytin yerini tavâf ediyorlardı. Dünya'nın dört tarafından zulme uğrayan insanlar gelip burada duâ ediyorlardı.

Ümmetleri helak olan peygamberler, Kâbe-i Muazzama'ya gelir, vefât edinceye kadar orada ibâdet ederlerdi. Hazret-i Nûh, Hûd, Sâlih ve Şuayb Aleyhimüsselâm bunlardandır. Kabirleri Hacerü'l-Esved ile Zemzem-i Şerîf'in arasındadır. Bu arada 70, diğer bir rivâyette 99 peygamber medfundur.

İBRÂHÎM VE İSMÂÎL ALEYHİMESSELÂM'IN KÂBE-İ MUAZZAMA'YI İNŞÂSI

Îbrâhîm (a.s.), Irak'ta Sümer şehirlerinden "Ur" mevkiiinde dünyayı şerefleştirdi. Îbrâhîm (a.s.), Bâbil hükümdarı Nemrûd tarafından ateşe attırıldı. Fakat Allâhü Teâlâ'nın:

﴿يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ﴾

“Ey ates, İbrâhîm üzerine serin ve selâmet ol!”¹ emri ile ates, Hazret-i İbrâhîm’i yakmadı.

Bu hâdise üzerine Nemrut’un kızı Udda ile Hazret-i İbrâhîm (a.s.)’ın büyük amcası Hâre’nin kızı Sâre, Müslüman oldular. Zindana atıldılar. Ama dinlerinden asla dönmediler. Hazret-i Sâre, İbrâhîm (a.s.)’in zevcesi, İshak aleyhisselâmın da annesi oldu.

İbrâhîm (a.s.), müminlerle beraber önce Filistin’e, sonra da Mısır’a gitti. Fakat orada kendisine inanan az oldu.

Mısır hükümdârı, Sâre Vâlidemiz’e ihânet etmek istedî; ama eli havada kalınca kötü niyetinden vazgeçti. Hâcer isminde bir câriyeyi, Sâre vâlidemize hediye etti; beraberce Filistin’e döndüler.

İbrâhîm aleyhisselâm, Hazret-i Hâcerle evlendi, ondan İsmâîl adında bir oğulları dünyaya geldi. Allâhü Teâlâ, İbrâhîm aleyhisselâma, Hâcer vâlidemizle oğlu İsmâîl’i, Beytullah’ın bulunduğu mukaddes beldeye götürmesini emir buyurdu.

Hazret-i İbrâhîm, Allâhü Teâlâ’nın emri ile Hâcer vâlide-miz ve oğlu İsmâîl’i bir damla bile su bulunmayan Mekke-i Mükerreme’de bugün zemzem-i şerîfin bulunduğu yere götürdü. Yanlarına bir testi su ve biraz hurma bırakıp, Filistin’e geri dönmek üzere ayrılrken, Hâcer vâlidemiz, Hazret-i İbrâhîm’in arkasından, “Ey İbrâhîm! Kimsenin olmadığı, içecek bir şeyin bulunmadığı bu ıssız yerde bizi niye bırakıp gidiyorsun? Bunu sana, Allah mı emretti?” dedi.

¹ Enbiyâ Sûresi, âyet 69.

İbrâhîm aleyhisselâm da; “Evet, Allah emretti.” dedi. Hâcer válidemiz; “O hâlde o, bize kâfîdir.” dedi.

Hazret-i İbrâhîm, onları göremeyecek kadar uzaklaşık- tan sonra Beytullâh tarafına dönerek şöyle dua etti: “Ey Rabbimiz! Ben, soyumdan bir kısmını senin mukaddes beytinin yanında; ekin bitmez bir vâdiye yerlestirdim. Ey Rabimiz! Beytinde namaz kılmaları için insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir, şükür etmeleri için onları meyvelerle rızıklandır.”²

Yiyecek ve içecekleri tükenince; Hâcer Válidemiz su aramak için Safâ ile Merve arasında yedi defa gidip geldi. Yedinci seferinde bir ses işitti. Baktı ki oğlu İsmâîl’ın ayağının dibinde Cebrâîl aleyhisselâm, kanadı ile zemzem suyunu çıkarıyordu. Koşarak geldi ve dağılmaması için zem-zem (İbrânice: dur dur) dedi. Suyun etrafını kumlarla çevirdi. Suyun yanında bir de hurma ağacı büydü. Bilâhare bu raya “Cûrhüm Kabilesi” gelip yerleşti. Hazret-i İsmâîl de onlardan bir kızla evlendi. Daha sonraları İbrâhîm (a.s.), Mekke-i Mükerreme’ye geldi. Allâhü Teâlâ’nın:

﴿وَعَهْدُنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ قِإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا بَيْتَيِ لِلَّطَّائِفَيْنَ وَالْعَاكِفِيْنَ وَالرُّكْعَعُ السُّجُودُ﴾

“... ve İbrâhîm ve İsmâîl’e şöyle ahid verdik: Beytimi hem tavâf edenler için, hem ibâdete kapananlar için, hem rükû ve sucûda varanlar için tertemiz bulunurredim.”³ emr-i ilâhîsi ile Beytullâh’ı inşâ etmeye başladılar; fakat temelin nereye atılacağını, yükseklik ve genişliğin ne

² İbrâhîm Sûresi, âyet 37.

³ Bakara Sûresi, âyet 125.

kadar olacağını Hazret-i Allah, Cebrâîl (a.s.) vâsıtâsıyla onlara târif etti.

Diger bir rivayete göre ise, Kâbe-i Muazzama'nın yükseklik ve genişliğine uygun olarak meydana getirdiği bir bölüm buluta lisan verip;

“Ey İbrâhîm, Kâbe-i Muazzama'nın yükseklik ve genişliğini benim ölçülerime uygun olarak yap” diye konuşturmuştur.

Kâbe-i Muazzama'nın duvarları bir miktar yükseltince, Hazret-i İbrâhîm, mübârek ayaklarının altına yastık kalınlığında bir taş koydu. Bu taş, ihtiyaca göre yukarıya kalkarak veya aşağıya inerek iskele vazifesi görünüyordu.

Bugün **“Makâm-ı İbrâhîm”** denilen, İbrâhîm (a.s.)'ın mübârek ayaklarının izleri görülen taştır.

İbrâhîm Aleyhisselâm'ın Ayak İzleri

İbrâhîm aleyhisselâm, Hacerü'l-Esved'in bulunduğu yere yaklaştığı zaman İsmâîl (a.s.)'a: “**Bana bir taş getir ki insanların Kâbe'yi oradan tavâfa başlamalarına bir alâmet ve nişân olsun**” buyurdular. İsmâîl aleyhisselâm da birkaç tane taş seçti. Ancak İbrâhîm aleyhisselâm, hiç birini münasip görmedi. Bu esnâda Ebû Kubeyş Dağı tarafından:

إِلَّيْكَ يَا إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ أَمَانَتَكَ فِي

“**Ey İbrâhîm! Bana doğru gel. Zira senin istedigin emânet bendedir**” nidâsı geldi. Hazret-i İbrâhîm (a.s.), Hacerü'l-Esved'i, Ebû Kubeyş Dağı'ndan alıp getirdi ve şimdiki yerine koydu.

Kâbe-i Muazzama'nın duvarları yükselirken, Hazret-i İbrâhîm ve İsmâîl aleyhimesselâm, Cenâb-ı Hakk'a bir yan dan şöyle dua ediyorlardı:

﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

Meâli: “**Ey Rabbimiz! Bizden bu (hayırlı ameli) kabul et! Şüphesiz ki dâimâ işiten, dâimâ bilen ancak sensin.**”⁴

Hulâsa, Hazret-i İbrâhîm ve İsmâîl Aleyhimesselâm pek âlî ve pek mübârek olan Kâbe-i Muazzama'nın inşâsını tamamladılar. Sonra da, etrafını yedi şavt ile tavâf ettiler.

⁴ Bakara Sûresi, âyet 127.

İKİNCİ KISIM

KÂBE-İ MUAZZAMA VE MESCİD-İ HARÂM

A- KÂBE-İ MUAZZAMA VE KİSİMLARI

Mescid-i Harâm'ın ortasında bulunan Kâbe-i Muazzama, ibadet için yapılan ilk mabet olup, Haccın sebebi ve kible-gâhimizdir.

Yeryüzünün merkezi olan Kâbe-i Muazzama, Beyt-i Ma'mûr'un (semâda meleklerin ziyâret ve tavâf ettiği beyt-i serîfin) hizâsındaadır. Hatta Beyt-i Mâmur'dan bir hat çekilse tam Kâbe-i Muazzama'nın ortasına isabet eder. (Esrâr-ı Menasiki'l-Hac).

Bu mukaddes beyte hürmet ve ta'zîm ifâdesi olarak Beytullahî denilmiştir.

Kâbe-i Muazzama'nın Kur'ân-ı Kerîm'deki isimleri şunlardır: 1- el-Ka'be, 2- el-Beyt, 3- Kîble, 4- el-Beytü'l-Harâm, 5- el-Beytü'l-Atîk.

Beytullah'a Kâbe isminin verilmesi: Dört köşe olmasından, yerden yüksek olmasından veya tek bir bina olmasındandır.

Kâbe-i Muazzama'nın dört köşesinden her birinin ayrı bir ismi vardır:

Doğu köşesine: **Rüknü Haceri'l-Esved**

Kuzey köşesine: **Rüknü Irâkî**

Batı köşesine: **Rüknü Şâmî**

Güney köşesine de: **Rüknü Yemânî** denir.

Kâbe-i Muazzama'nın yüksekliği: 14 metre,

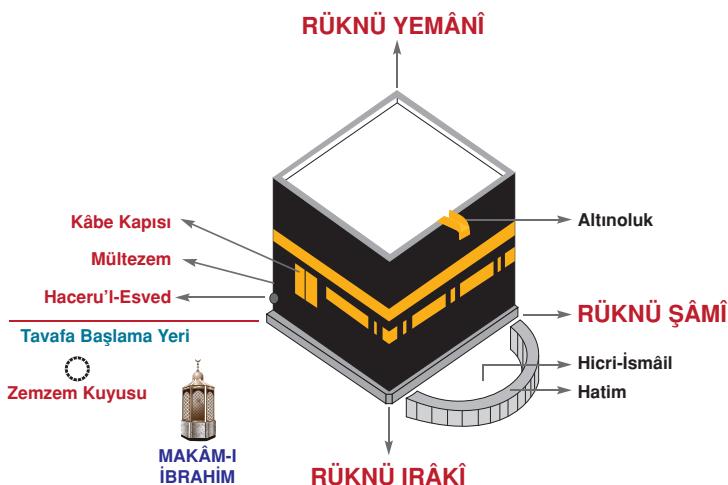
Mültezem tarafından uzunluğu: 12,84 metre,

Hatîm tarafından uzunluğu: 11,28 metre,

Hatîm ile Rüknü Yemânî arası 12,11 metre,

Rüknü Yemânî ile Haceru'l-Esved arası 11,52 metre,

Toplam alanı ise: 145 metre karedir.

KÂBE-İ MUAZZAMA, BUGÜNE KADAR 11 DEFA YENİDEN İNŞÂ EDİLDİ:

- 1- Melekler,**
- 2- Âdem aleyhisselâm,**
- 3- Şît aleyhisselâm,**
- 4- İbrâhîm ve İsmâîl aleyhimesselâm,**

Hazret-i İbrâhîm ve İsmâîl (a.s.), Kâbe'nin duvarlarını, harçla taştan örmek suretiyle yaptılar. Birisi şimdiki kapının yerinde, diğeri onun tam karşısında olmak üzere yer hizasında iki kapı koydular. Binanın üzerini açık bırakıp, ortasına da bir mahzen yaptılar.

- 5- Amalikalılar,**
- 6- Cûrhüm Kabilesi,**
- 7- Kusay bin Kilâb, (Peygamber Efendimiz'in ceddi)**
- 8- Kureyş Kabilesi (nûbüvvetten evvel, Resûlullah Efendimiz'in gençliğinde)**

Kureyşliler, 605 yılında malzeme yetmediği için Kâbe-i Muazzama'yı kısalttılar. Hatîm kısmının duvarlarını ve tavanını yapamadılar. Fakat bu kısmın etrâfına bir duvar çekerek ileride burasının da Kâbe'ye ilâvesini düşündüler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), amcası Hazret-i Abbas ile beraber bizzât bedenen çalışarak Kâbe-i Muazzama'nın yeniden inşâsına iştirâk etmiştir. Haceru'l-Esved'i yerine, zât-ı serîfleri yerleştirmiştir.

9- Abdullah ibni Zübeyr

Abdullah ibni Zübeyr (r.a.), mîlâdî 684 yılında, tahrip olan Kâbe-i Muazzama'yı İbrâhîm aleyhisselâmın temellerini esas alarak söküp yeniden yaptırdı, Kureyş tarafından kapatılan

ikinci kapıyı açtı ve teyzesi olan Hazret-i Âîşe validemizin rîvâyet ettiği Hadîs-i şerîfe binâen dışında bırakılan Hatîm'i Kâbe-i Muazzama'ya dâhil etti.

Ayrıca Abdullah ibni Zübeyr (r.a.), damın altına üç adet direk koydu. Çift kanatlı iki kapı ile Rüknü'l-İrâkî köşesi'ne içerden dama çıkmak için ağaçtan döner bir merdiven yaptırdı. İpekten yeni bir örtü giydirildi ve binanın etrafına çepe çevre taş döşendi.

10- Haccâc bin Yûsuf es-Sekâfi

Haccâc, Milâdi 692'de Halîfe Mervan'ın talimatıyla Abdullah bin Zübeyr (r.a.) tarafından ilave edilen duvarı söküp, Kureş'in yaptığı temel üzerine geri çekti. Böylece Hatîm'i tekrar binadan ayırdı. Zira Hazret-i Âîşe validemizin rivâyet ettiği hadîs-i şerîf, âhâd olup başkasından rivâyet olunmamış idi. Abdullah ibni Zübeyr (r.a.) tarafından yapılan ikinci kapıyı da taşla örerek kapattı. Mevcut kapıyı da biraz yükseltti. Kâbe-i Muazzama'nın diğer taraflarına dokunmadı.

11- Sultan Dördüncü Murad Han

Sel baskınından duvarlarının ekserisi yıkılan Kâbe-i Muazzama, Milâdî 1631 Yılında Osmanlı padişahı Dördüncü Murad Han tarafından mevcut şekliyle yaptrıldı. Hace-rü'l-Esved köşesi hariç bütün duvarlar temellerine kadar sökülerken yenileri ile değiştirildi. Yağmur suları için altın kaplamalı gümüşten bir oluk yaptırıldı.

1900'lü yillardan sonra da bazı tamirâtlar yapılmıştır. Bu tamiratlar şunlardır:

1958 yılında çatı ile iç duvarların mermer kaplamalarının değiştirilmesi.

1982'de zemin mermerlerinin değiştirilmesi.

1996'da duvarların dış yüzlerindeki bazı taşların numaralandırıp sökülekerek bozulan kısımlarının düzeltilmesi ve yerlerine yerleştirilmesi.

Direklerle zeminin elden geçirilmesi.

KÂBE-İ MUAZZAMA'YI ZİYARET VE TAVÂFIN FAZİLETİ

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) buyurmuşlardır ki:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ لِلْكُبْعَةَ لِسَانًا وَشَفَتَيْنِ، وَلَقَدِ اسْتَكَثَ إِلَى اللَّهِ فَقَالَتْ: يَا رَبِّ قَلْ عُوَادِي وَقَلْ زُوَارِي، فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهَا: إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا خُشْعَاعًا سُجَّدًا يَحْنُونَ إِلَيْكِ كَمَا تَحْنُ الْحَمَامَةُ إِلَى بَيْضَتِهَا.

“Muhakkak Kâbe’nin bir dili iki dudağı vardır. Cenâb-ı Hakk'a şikayette bulundu ve dedi ki; Yâ Rabbi! “Beni ziyâret edenler ve gelenler azaldı” Hazret-i Allah (c.c) söyle vahyetti: “Ben, benden korkan ve bana secde eden kullar halk edeceğim. Güvercinin, yumurtasına aşırı meylettiği gibi seni ziyâreti arzu edecekler.”⁵

إِنَّ دَاؤِدَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِلَيْهِي مَا لِعِبَادِكَ عَلَيْكَ إِذَا هُمْ زَارُوكَ فِي بَيْتِكَ قَالَ لِكُلِّ زَائِرٍ حَقٌّ عَلَى الْمُزُورِ حَقًا يَا دَاؤُدُ إِنَّ لَهُمْ عَلَيَّ أَنْ أُعَافِيهِمْ فِي الدُّنْيَا وَأَعْفُرُ لَهُمْ إِذَا لَقِيْتُهُمْ

⁵ Taberânî, el-Mu‘cemü'l-Evsat, Hadis-i şerîf no: 6066.

Dâvûd aleyhisselâm Cenâb-ı Hakka şöyle ilticâ etti: “Yâ Rabbi! Kulların, senin beytini ziyâret ettikleri zaman, onlar için ne mükâfât ihsân edersin?” Cenâb-ı Hak buyurdu ki: “Her ziyâretçinin, ziyâret ettiği üzerinde bir hakkı vardır. Dâvûd! Ben de ziyâretlerinin mükâfâtı olarak onlara dünâyada afiyet vereceğim, bana kavuştukları zaman da onları affedeceğim.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v.); “Ey Ali! Allâhü Teâlâ bu beyti niçin yaptı, biliyor musun? Bu beyti, ümmetimi afv için yaptı” buyurmuşlardır.⁶

Yine Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyurmuşlardır ki:

مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيْوُمٍ وَلَدَنَةً أُمَّةً

“Kim Beytullah’ı elli defa tavâf ederse, annesinden doğduğu gün gibi günahlardan temizlenmiş olur.”⁷

الطَّوَافُ حَوْلَ الْبَيْتِ مِثْلُ الصَّلَاةِ إِلَّا أَنَّكُمْ تَكَلَّمُونَ فِيهِ فَمَنْ تَكَلَّمَ فِيهِ
فَلَا يَتَكَلَّمَ إِلَّا بِخَيْرٍ

“Beytullah’ın etrafında tavâf, namaz gibidir. Ancak sizler tavâf esnasında konuşursunuz. Kim orada konuşursa ancak hayırla konuşsun.”⁸

Mescid-i Harâm’ın tahiyyesi Beytullah’ı tavâftır. Mescid-i Harâm'a bir kimse her ne zaman gelirse bir tavâf yapması müstehaptır.

⁶ Münzirî, et-Tergîb ve't-Terhîb, Hadis-i şerîf no: 1707.

⁷ Sünen-i Tirmîzî, Hadis-i şerîf no: 866.

⁸ Sünen-i Tirmîzî, Hadis-i şerîf no: 960.

1. MÜLTEZEM VE KÂBE-İ MUAZZAMA'NIN KAPISI

Kâbe-i Muazzama'nın Rükn-i Haceru'l-Esved ile Rükn-i Irâkî isimli köşeleri arasında yerden 2 metre kadar yükseklikte, altın kaplamalı, takriben 1,8x3,5 metre ebadında bir kapısı vardır ki bu kapı ile Haceru'l-Esved arasında bulunan yaklaşık 2 metre uzunluğundaki kısma Mültezem-i Şerîf denir. Burada yapılan duaların kabul olacağı hadîs-i şerîf ile sabittir ki bu mübârek mevki, ziyâretçilerin Beytül-lâh'ı tavâftan sonra ısrarla dua etmelerinden dolayı "Mültezem" diye isimlendirilmiştir. İltizamın lügat manası sarılmak, sıkı sıkı yapışmaktadır. Mültezem de sıkıca yapışılan yer manasına gelir.

Amr bin Şuayb (r.a.), babasından şöyle rivayette bulunmuştur; Abdullah ibni Ömer (r.a.) ile beraber tavâf yaptım. Tavâfin sonunda Hacer-i Esved'i istilâm etti. Kapı ile rükn-i Haceru'l-Esved'in arasında göğsünü, yüzünü, kollarını ve ellerini koydu ve iyice döşedi, sonra "**İşte Resûlullah Efendimiz'i böyle yaparken gördüm**" dedi.

2. HACERU'L-ESVED

Hacer-i Esved, Kâbe inşâ edilirken tavâfin başlama yeri ni göstermek üzere Hazret-i İbrâhîm tarafından Kâbe'nin şimdiki bulunduğu köşesine konulan, 18-19 cm çapında, siyah, parlak ve mübârek bir yakuttur.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) buyurdular ki; Hacer-i Esved, cennet yakutlarından beyaz bir yakut idi. Müşriklerin hatası onu siyahlaştırdı. Kiyamet günü Uhud Dağı gibi ba's olunacak, dünyada iken kendini selamlayan ve öpenlere şahitlik yapacak.⁹

⁹ Sahih-i İbn-i Huzeyme, Hadîs-i şerîf no: 2734.

Haceru'l-Esved

Ruhlar Âleminde, Allâhü Teâlâ'ya verdigimiz ahdimizin üç nûshasından biri Levh-i Mahfuz'da, biri Hacer-i Esved'in içerisinde, biri de kalbimizdedir. Hacer-i Esved'i selamlarken niyetimiz şöyle olmalıdır: "Yâ Rabbi! Kalbim-deki ahidnâme ile Hacer-i Esved'in içindeki ahidnâmeyi karşılaşıyorum ve imânımı tazeliyorum."

Tavâfin her şavtının başında ve sonunda, birde sa'ye başlarken Hacer-i Esved'i istilam, sünnettir.

Büyükçe bir cennet yâkutu olan Haceru'l-Esved, Âdem (a.s.) ile berâber cennetten indirildi. Âdem (a.s.), onu Kâbe-i Muazzama'ya yerleştirdi. Nuh tufanında Ebû Ku-beys Dağına emânet edildi, İbrâhîm (a.s.), Beytullah'ı bina ederken şimdiki yerine yerleştirdi.

Bilâhare 12 parçaya bölünmüş olan Haceru'l-Esved'i Sultan Dördüncü Murad Han kurşun içerisinde toplayıp, gümüşten bir mahfaza yaptırdı¹⁰.

Dört mezhebin ittifakı ile, kimseye eziyet etmeden, kendi de ezâ gormeden Hacer-i Esved'i öpmek sünnet, ezâdan kaçınmak ise vaciptir.

3. HATÎM VE HÎCR-İ İSMÂİL

Rükni Irâkî ile Rükni Şâmi'nin arasında, altınluğun altında, Kâbe'nin kuzeybatı tarafında, yerden 1,25 m. yükseklikte, 1,5 m. kalınlığında, yarımdaire şeklinde ki duvara Hatîm denir. Tavâf, bu duvarın dışından yapılır.

Bu duvar ile Kâbe arasındaki boşluğa da Hicr-i Kâbe veya Hicr-i İsmâîl denir. İbrâhîm aleyhisselâm, Kâbe-i Muazzama'yı insâ ettiğinde Hicr, Kâbe'ye dâhil idi. Dolayısıyla Hatîm'in iç kısmı Kâbe'den sayılır.

¹⁰ Hacı Reşîd Paşa, Dîn-i Mübîn-i İslâm, c. 1, s. 69.

Hazret-i İsmâîl, Mekke-i Mükerreme'nin sıcaklığından rahatsız olunca, Cenâb-ı Hak, Hazret-i İsmâîl'e "Hicr-i İsmâîl'e Cennetten bir kapı açacağım, kiyâmete kadar oradan serin bir yel esecek" buyurdu.

Hazret-i Âîşe Vâlidemiz buyurdu ki; Kâbe'nin içine girmeyi ve orada namaz kılmayı arzu ederdim. Resûlullah (s.a.v.) bir gün elimden tutup beni Hatîm'in içini göstererek buyurdu ki; "Kâbe-i Muazzama'nın içerisinde girmek istedigin zaman Hatîm'e gir. Orada namaz kıl, zira Hatîm, Beytullah'tan bir parçasıdır".¹¹

İsmâîl (a.s.) ile Hâcer Vâlidemizin kabirlerinin burada olduğu rivâyet olunuyor.

4. MİZÂB-I KÂBE (ALTUNOLUK)

Yağmur sularının akması için, Kâbe'nin Hatîm'e bakan üst kısmının ortasındaki Altın Oluğ'a, Mizâb-i Kâbe denir.

Selef-i Sâlihîn'den rivayet olunmuştur ki; Hatîm'in içinde, altınluğun altında dua müstecâbdır. Allah dostları ibadetlerini ifâ için burayı tercih etmişlerdir.

Hazret-i Osman (r.a.) buyurdular ki: "Bana sorun, neden geliyorum? Ben, oluğun altından, cennetten geliyorum. Oluğun altında kılınan namaz, cennette kılınan namaz gibidir."¹²

B- MESCİD-İ HARÂM VE İÇİNDEKİLER

Mescid-i Haram, Mekke-i Mükerreme'de ortasında Kâbe'nin bulunduğu büyük bir mabeddir. Tavâf sahası ve etrafında namaz kılmak için yapılan sahalar Mescid-i Haram'dır.

¹¹ Sünen-i Tirmîzî, Hadis-i şerîf no: 876.

¹² Ezrakî, Ahbâru Mekke, c. 2, s. 271.

Mescid-i Haram'a "Harem-i Şerîf" de denilmektedir. Yer yüzünde ilk yapılan mescid budur. Mescid-i Haram denilmesi, ihtiram ve saygı vacip olduğu içindir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir Hadîs-i şerîflerinde: "Mescidimde (Medîne'deki Mescid-i Nebevi'de) bir namaz, -Mescid-i Harâm müstesnâ- başka mescidlerde kılınan bin namazdan daha faziletlidir. Mescid-i Harâm'da kılınan bir namaz ise diğer mescidlerde kılınan yüz bin namazdan daha faziletlidir" buyurmuşlardır.¹³

Mescid-i Harâm ve metâf (tavâf alanı), zamanımıza kadar zaman zaman genişletilmiştir. Şöyled ki:

Hazret-i Ömer radiyallâhü anh, etrafta bulunan evleri satın alıp mescidi genişletti ve etrafını duvarla çevirip, duvarların üzerine de kandiller koydurdu.

Hazret-i Osman radiyallâhü anh, biraz daha genişletip, duvarları yükseltti ve duvarların üzerine sundurmalar koydurdu.

Devlet-i Âl-i Osmân da, tavâf alanını ve mescidi, kenarlarına altın işlemeli revâklar (kubbe) yapmak süretille genişletti. Bu kubbelerin, Beytullah'tan yüksek olmamasına dikkat edilmişti. Günümüzde ise revaklar önce kaldırılmış, sonra bir kısmı yeniden inşa edilmiştir.

1. MAKÂM-I İBRÂHÎM VE FAZİLETİ

Makâm-ı İbrâhîm: Beytullah'ı inşâ ederken Hazret-i İbrâhîm'in iskele olarak kullandığı mübârek taşın bulunduğu yerdir.

Bugün dahi İbrâhîm aleyhisselâmın mübârek ayaklarının izleri, bir mucize olarak bu taşın üzerinde apaçık bir şekilde görülmektedir.

¹³ Sünnet-i İbn-i Mâce, Hadîs-i şerîf no: 1406.

Makâm-ı İbrâhim

Câhiliyye devrinde açıkta olduğu için insanların dokunması neticesinde aslî şekli kısmen bozuldu. Hazret-i İbrâhîm (a.s.)'in ayak izleri, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in ayak izlerine çok benzemektedir.

Şimdi bu mübârek taş, kafes şeklinde camdan yapılmış bir mahfaza içinde tavâf mahallinde bulunmaktadır.

Âyet-i kerîmede:

﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّي﴾

“Siz de İbrâhîm’ın makamından bir namazgâh edin.”¹⁴ buyuruldu.

Ashâb-ı Kiram başta olmak üzere Selef-i Sâlihîn, namaz, zikir, dua vesâir ibadetler için Makam-ı İbrâhîm’de bulunmaya itinâ göstermişlerdir.

Mümkün olduğu takdirde tavâf namazını Makâm-ı İbrâhîm’de kilmak müstehaptır.

Abdullah bin Ömer (r.a.) buyurmuştur ki: “Namaz kılınan yerlerin hayırlısı, Makam-ı İbrâhîm’ın arkası ve imamların sağ tarafıdır.”

2. ZEMZEM-İ ŞERÎF

Zemzem-i Şerîf, Mescid-i Haram’ın içinde, Hacer-i Esved köşesine 14,5 m. mesafede 42 m. derinliğindeki bir kuyudan Cenab-ı Hakk’ın, Hazret-i Hâcer ve oğlu İsmâîl aleyhîs-selâma ihsan ettiği sudur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyurdular ki:

İbrâhîm aleyhîs-selâmın zevcesi, İsmâîl aleyhîs-selâmın annesi olan Hazret-i Hâcer, su aramak üzere Safâ ile Merve

¹⁴ Bakara Sûresi, âyet 125.

tepeşi arasında gidip gelirken, Zemzem kuyusunun bulunduğu yerde Cibrîl (Cebrâîl) aleyhisselâmı gördü. Ayağı ile (veya kanadıyla) toprağa vurup suyu (Zemzem'i) meyda-na çıkardı. Hâcer (bu durumu görünce) zâyi olmasın diye hemen suyun etrafını çevirip, havuz haline getirdi. Bir taraftan da testisini doldurmaya çalışıyordu. Su ise avuç avuç alındıkça tekrar fışkırıyordu. Allâhü Teâlâ, Hazret-i İsmâîl'in annesine rahmet etsin! O, Zemzem'i kendi hâline bırakmış olsaydı yahut suyu avuçlamasa idi, muhakkak Zemzem, akar bir ırmak olurdu.¹⁵

Zemzem-i Şerîf bilâhare Hazret-i Îbrâhîm (a.s.) tarafından kazılarak kuyu hâline getirildi. İhmaller neticesinde zamanla Zemzem kuyusu kapanıp belirsiz oldu. Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.) dedesi Abdülmuttalib, rüyasında gösterilen yeri kazarak Zemzem kuyusunu tekrar ortaya çıkardı.

Bugün Metâf alanını genişletmek için Zemzem kuyusunun üzeri kapatıldı ve Zemzem-i şerîf, Safâ cihetinde yapılan çeşmelere verildi. Harem-i şerîfin diğer bölümlerinde de çeşmeler bulunmaktadır.

Zemzem-i şerîfin fazileti

Zemzem-i Şerîfin fazileti hakkında Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

“Zemzem suyu ne için içilirse, ona şifadır.”¹⁶

“Kim hac niyeti ile Beyt-i Şerîf'e (Kâbe'ye) gelip, Kâbe-i Muazzama'nın etrafında 7 şavt ile bir tavaf ettikten sonra Makâm-ı Îbrâhîm'e gelip iki rekât tavâf namazı kılsa, sonra Zemzem kuyusuna gelip, suyundan içse, Cenâb-ı Hak, onu anasından doğduğu gibi günahından tertemiz yapar.”¹⁷

¹⁵ Sahîh-i Buhârî, Hadîs-i şerîf no: 3365.

¹⁶ Sünnet-i İbn-i Mâcâ, Hadîs-i şerîf no: 3062.

¹⁷ Ezrâkî, Ahbâru Mekke, c. 2, s. 4.

“Yeryüzü üzerindeki suların en hayırlısı Zemzem suyudur. Onda taamların özü, maddî ve mânevî hastalıklara şifâ vardır.”¹⁸

“Bizimle, münâfîklar arasındaki alâmetlerden birisi de onların Zemzem’den kana kana içemeyişleridir.”¹⁹

Hazreti Ömer (r.a.) Zemzem-i Şerîfi içerken: “Allâh’ım, kiyamet gününün susuzluğunu gidermek için içiyorum” buyurmuşlardır.

Zemzem-i şerîfi içme âdâbı:

1- Kibleye yönelmek (oturararak veya ayakta) 2- Sağ el ile içmek 3- Üç nefeste içmek 4- Her nefeste (Beytullâh'a bakarak) besmele okumak, ‘Elhamdülillah’ demek, ‘es-salâtü ve’s-selâmü alâ-Rasûlillâh’ demek,

5- Sonunda şu duâyı okumak:

اللّٰهُمَّ إِنِّي أَسأّلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشَفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَسَقَمٍ

Manası: “Allah’ım, senden faydalı ilim, bol rızık ve her türlü dert ve hastalıktan şifa dilerim.”

6- Mümkün ise tavâftan sonra yüzüne ve bedenine Zemzem-i Şerîften dökmek veya sürmek.²⁰

Zemzem-i Şerîf, oturarak da içilebilir, ayakta da içilebilir. Abdest ve gusülde kullanmak müstehaptır. Ancak istincâda ve necasetin temizlenmesinde kullanmak mekrûhtur.

¹⁸ Fâkihî, Ahbâru Mekke, c. 2, s. 30.

¹⁹ Ezrâkî, Ahbâru Mekke, c. 2, s. 52.

²⁰ Aliyyü'l-Kârî, Îrşâdû's-Sârî, s. 281.

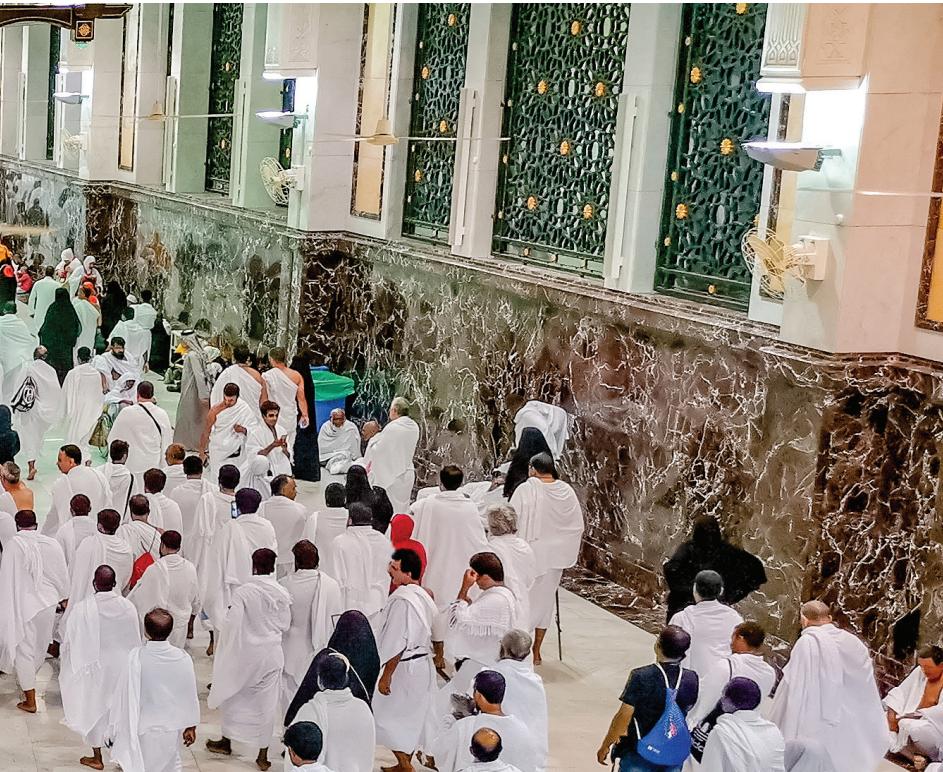

3. SAFÂ VE MERVE

Safâ: Kâbe-i Şerîf'e 130 m. mesafede küçük bir dağdır. Sa'în başlangıç yeridir.

Merve: Beytullah'a 300 m. mesafede küçük bir dağdır. Sa'în bitiş yeridir. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِيهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا إِنَّ اللَّهَ شَافِعٌ عَلَيْهِمْ﴾

Mes'a (Sa'y yapılan yer)

Meâli: Şüphesiz, Safâ ile Merve, Allâh'ın (dininin) alâmetlerindendir. İmdi her kim Kâbe'yi hac eder veya umre yaparsa, onların ikisini de tavâf etmesinde bir günah yoktur. Ve her kim gönlünden koparak bir hayır işlerse iyi bilsin ki, Allâh, şükryn karşılığını veren ve her şeyi bilendir.²¹

Mes‘â: Safâ ile Merve arasında (Sa‘yin yapıldığı), (350 m) uzunluğunda, (20 m) genişliğinde mübârek bir mekândır.

²¹ Bakara Sûresi, âyet 158.

Sa'y edilen bu şerefli mekânda 70 bin civârında peygamberin medfûn olduğu rivâyet olunmuştur.

Safâ ile Merve arasında sa'y eden kimse yetmiş köle azat etmenin ecir ve sevabına nail olur. Safâ ile Merve, cennet kapılarından iki rahmet kapısı olup, duâların kabul olunaçağı mübârek mekânlardır.

ÜÇUNCÜ KISIM

UMRE

Umre, lugaten; ziyâret manasınadır. Şer'an; ihrâmlı olarak Beytullah'ı ziyâret etmek ve Safâ ile Merve arasında sa'y yapmaktadır.

Umre'nin tarifi ve hükmü:

Umre belirli bir vakte bağlı olmaksızın Arefe ve Kurban bayramı günleri (5 gün) haricinde istenildiği zaman ihrâm giyip, tavâf ve sa'y yaparak tahlîk (saçı kazımak) ve takṣîr (saçı kısaltmak)dan ibarettir.

Umrenin farzları:

- Ihrâm
- Tavâf

Bunlardan ihrâm şart, tavâf ise rükündür.

Umrenin vacipleri:

- Sa'y (Diğer mezheplerde rükündür)
- Saçı kazımak veya kısaltmaktadır. (Hanefî ve Mâlikîlere göre vacip, Şâfiî ve Hanbelîlere göre rükündür)

Hanefî ve Malikî mezhebinde, ömründe bir defa umre yapmak, sünnet-i müekkede; Şâfiî ve Hanbelî mezhebinde ise farz sayılmıştır.

Umrenin mîkât mahalli:

Mekke-i Mükerreme'ye mîkât mahallinin dışından gelenler için, haccın mîkât mahalleridir. Hilde bulunanların mîkât mahalli hilddir. Mekke'de bulunanlar, gerek Mekkeli gerekse Mekkeli olmasın; umre için mîkât mahalli hildir. Bunlar harem bölgesi dışına çıkarak (Ten'im, Hudeybiye, Ci'râne'de) ihrâma girerler.

UMRENİN FAZİLETİ

Allâhü Teâlâ, Bakara Sûresi'nin 196. âyet-i kerîmesinde,

﴿وَأَتُمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّهِ﴾

“Hac ile umreyi de Allah için tam yapın.” buyurmuştur.

Resûlullah Efendimiz sallallâhü aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuşlardır:

الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْتُهُمَا وَالْحَجُّ الْمُبَرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ

“Umre, (daha sonra yapılacak) umreye kadar ikisi arasında vâki olacak (küçük günah)lara keffârettir. Mebrûr olmuş bir haccin karşılığı ise, ancak cennettir.”²²

جَهَادُ الْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالضَّعِيفِ وَالْمَرْأَةِ الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ

“Yaşının, çocuğun, zayıfin ve kadının cihâdi, hac ve umredir.”²³

²² Sahîh-i Buhârî, Hadîs-i şerîf no: 1773.

²³ Sünen-i Nesâî, Hadîs-i şerîf no: 2626.

عَنْ عُمَرَ أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعُمْرَةِ فَأَذِنَ لَهُ
وَقَالَ لَهُ يَا أُخْيَيْ أَشْرِكْنَا فِي شَيْءٍ مِّنْ دُعَائِكَّ وَلَا تَنْسَنَا

Hazret-i Ömer'den rivayet edilmiştir. Hazret-i Ömer (r.a), Resûlullah Efendimiz'den umre için izin talebinde bulundu. Ona izin vererek: "Ey kardeşim, yapacağın duaların bir kısmına bizi de ortak et, bizi (duada) unutma" buyurdu.²⁴

Hazret-i Âîşe vâlidemizden şöyle rivayet edilmiştir:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا
فِي عُمْرِهَا: إِنَّ لَكِ مِنَ الْأَجْرِ عَلَى قَدْرِ نَصِيبِكِ وَنَفْقَاتِكِ

Resûlullah Efendimiz, Hazret-i Âîşe vâlidemiz umre yapacağında buyurdular ki: "Yorgunluğun ve infâk ettiğin miktar kadar, sana ecir vardır."²⁵

Bir diğer hadîs-i şerîfte ise Resûlullâh Efendimiz (s.a.v.):

عُمْرَةُ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةَ مَعِي

"Ramazân-ı Şerîfte bir umre, (sevap cihetinden) benimle beraber yapılan bir hacca muâdildir."²⁶ buyurmuşlardır.

²⁴ Sünnet-i İbn-i Mâce, Hadîs-i şerîf no: 2894.

²⁵ Hâkim, el-Müstedrek, Hadîs-i şerîf no: 1733.

²⁶ Sahîh-i Buhârî, Hadîs-i şerîf no: 1863; Sahîh-i Müslim, Hadîs-i şerîf no: 222.

UMRE'NİN FARZLARI

Umre'nin farzı ikidir: İhrâm ve Tavâf.

A. UMRE'NİN 1. FARZI: İHRÂM

İhrâm: Niyet ve telbiyeden ibarettir ki hacca yahut umre'ye niyet ederek harama (ihram yasaklarına) dahil olmaktadır. İhraama niyet eden erkekler, izar ve ridaya bürünürler. Bu iki parça örtüye halk arasında ihrâm denilmektedir. Hanımlar, mutad (normal) elbiseleri ile niyet ederler.

İhrâm, hac ve umre ibadetlerini eda etmek için bir kısım mübahları haram kılmaktır.²⁷

İhrâma girmenin esrarı ve hikmeti: Dünya ziynetî olan elbiselerden soyunarak; doğumumu ve ölülerin diriltimesini, mahşer yerini, hesap gününü, mîzanı düşünmek, temiz olarak füyûzât-ı ilâhiyyeye nail olmaktadır.

İhrâmin sahîh olmasının şartları

- 1- Niyet etmek.
- 2- Telbiye getirmek veya telbiye yerine geçen bir zikirde bulunmak.

Resûlullah Efendimiz aleyhissalâtü vesselam buyurdu-
lar ki: “Telbiyede bulunan hiç bir Müslüman yoktur ki,
onun yanında ve solunda bulunan taş, ağaç, sert toprak,
onunla birlikte telbiyesine iştirakte bulunmasın, bu iştirak
(sağ ve solunu göstererek) şu ve şu istikâmette arzin
son hududuna kadar devam eder.”²⁸

²⁷ Ekmelüddin Bâbertî, el-Înâye Şerhu'l-Hidâye, c. 2, s. 429.

²⁸ Sünnet-i Tirmîzî, Hadîs-i şerîf no: 828.

İhrâmın vacibleri

- 1- Mîkât hududunu geçmeden ihrâma girmek.
- 2- Ihrâmın yasaklarından korunmak

İhrâmın sünnetleri

- 1- Ihrâma girmeden önce, koltuk altı ve kasık killarını temizlemek, tırnak kesmek ve güzel koku sürünmek.
- 2- Ihrâma girerken gusletmek veya abdest almak.
- 3- Erkekler, izâr ve ridâ denilen iki parça örtüye sarınmak.
- 4- Ihrâma niyet ettikten sonra -kerahet vakti değilse- iki rekât ihrâm namazı kılmak.
- 5- Ihrâmlı bulunduğu sürede her fîrsatta telbiye söylemek.
- 6- Telbiyeyi üç defa tekrarlamak.
- 7- Telbiyeden sonra teşrik tekbîri, salevât-ı şerîfe, dua ve niyazda bulunmak.

İhrâmın müstehâbları

- 1- Gusûl'e ihrâm için niyet etmek.
- 2- Ihrâmın beyaz, yeni veya yıkanmış olması
- 3- Nalin veya naline benzeyen terlik giymek
- 4- Misvak kullanmak.
- 5- Saçlarını taramak.
- 6- Bıyıklarını sünnete uygun kesmek.

İhrâmın mübâhları

- 1- Kan aldırmak.
- 2- Kıl koparmadan vücudun herhangi bir yerini veya başını kaşımak.

- 3- Yıkanmak, kokusuz sabun kullanmak.
- 4 Sıcaktan korunmak için bir ağaç, ev, çadır altına sığınılabileceği gibi, başa değdirmeden şemsiye taşımak.
- 5- Kemer takmak, silâh kuşanmak, yüzük ve saat takmak, kokusuz sürme çekmek.
- 6- Topukları ve üzeri açık terlik giymek.
- 7- Diş çektirmek, igne vurdurmak.
- 8- Kollarını giymeden ve düğmelemeden, palto veya ceket gibi bir elbiseyi omuza almak.
- 9- Yorgan, battaniye veya herhangi bir örtü ile yüz ve baş hâriç vücûdun diğer kısımlarını örtmek.

İhrâmın yasakları

Bir kimse, hac veya umre için niyet edip, telbiye yapmakla ihrâma girmiş olur. Ihrâmdan çıkışcaya kadar kendisine bazı fiil ve davranışlar haram olur. Bu haramlara, ihrâm yasakları denir.

A- Ihrâmlının kendi vücutu ile alakalı yasaklar:

- 1- Koku sürünmek,
- 2- Kokulu sabun kullanmak,
- 3- Tıraş olmak, bıyıkları kesmek,
- 4- Süslenmek maksadıyla kına sürmek, ruj ve oje gibi maddeler kullanmak,
- 5- Tırnakları kesmek,
- 6- Vücudun herhangi bir yerinden kıl koparmak veya kesmek.
- 7- Kasık ve koltuk altı kıllarını yollamak veya traş etmek.

B- Giyim kuşam ile alakalı (erkeklerle) yasaklar:

- 1- Başa takke giymek veya sarık sarmak,
- 2- Pantolon, palto, gömlek gibi dikişli elbiseler giymek.
- 3- Çorap, eldiven veya üstü ve topukları kapalı olan ayakkabı giymek.

C- Cinsî yasaklar:

- 1- Cinsî münâsebette bulunmak,
- 2- Öpmek,
- 3- Cinsî münâsebete sebeb olabilecek söz, fiil ve davranışlarda bulunmak.

D- Başkalarına zarar veren yasaklar:

- 1- Kavga etmek,
- 2- Münâkaşa ve mücâdelede bulunmak,
- 3- Sövüp saymak, hakâret etmek, gönül kırmak.

E- Harem bölgesi ile alakalı yasaklar:

- 1- Kendiliğinden biten yeşil otları koparmak ve ağaçları kesmek, budamak, ezmek,
- 2- Zararsız hayvanları öldürmek.²⁹

F- Kara hayvanlarının avı ile alakalı yasaklar:

- 1- Eti yensin veya yenmesin, her türlü kara hayvanını avlamak,
- 2- Avcıya -işaretle bile olsa- yardımدا bulunmak,
- 3- Av hayvanlarına zarar vermek.

²⁹ Serahsî, el-Muhîtu'l-Burhânî, c. 2, s. 458.

İhrâma nerede girilir?

İhrâma girmek için muayyen yerler vardır. Bunlara “**Mîkât mahalli**” denir. Beytullah'a ulaşmak isteyen afakının, Kâbe-i Muazzama'ya ta‘zîm için ihrâmlı olması ve mîkât mahallini ihrâmsız geçmemesi lazımdır. Mîkât hususunda insanlar üç kısımdır:

- 1- Âfâkî olanlar:** Mîkât mahallerinin dışından gelenlerdir.
- 2- Hill ehlidir:** Mîkât mahalleri ile harem arasında ikâmet edenler.
- 3- Harem ehlidir:** Harem hudutları içinde ikâmet edenler.

HAREM HUDUTLARI

Merkez Kâbe-i Muazzama olmak üzere takrîben 7-15 km.lik mesâfelerle çevrili olan mekâna, harem denilir. Bu mekânlar husûsî işaretlerle tesbit edilmiştir.

Mekke-i Mükerreme'nin haremine, Âdem aleyhisselâmdan beri saygı gösterilmiştir.

Hazret-i İbrâhîm (a.s.), Beytullah'ın inşâsını tamamladıktan sonra, Cebrâîl aleyhisselâmın delâletiyle harem hudutunu işaretlemiş ve işaret olarak da birer taş dikmiştir. Peygamber Efendimiz de bu işaretleri yenilemiştir.

Kâbe-i Muazzama'ya uzaklığını itibâriyle bu hudûtlar şunlardır:

Doğuda: **Cî'râne**, takrîben 30 km.

Batıda: **Hudeybiye**, takrîben 22 km.

Kuzeyde: **Ten‘îm**, takrîben 10 km.

Güneyde: **Edâtü Libn**, takrîben 12 km.

Kuzey doğuda: **Tepeler**, takrîben 14 km.

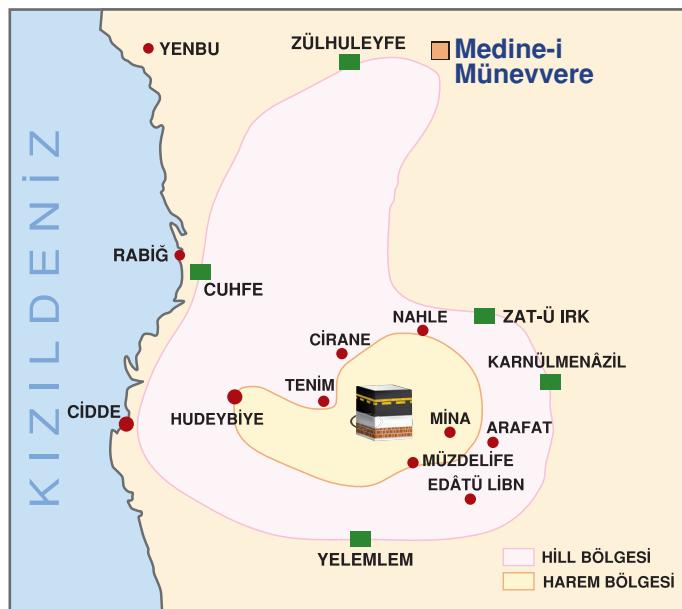
Mîkât mahalleri

Hac ve Umre yapanların ihrâmsız olarak geçmeleri yasak olan yerlere, mîkât denir. Mîkât yerleri ile Harem hududu arasında kalan bölgeye ise, Hill adı verilir.

Mîkât mahalleri şunlardır:

1. Zü'l-Huleyfe: Mekke-i Mükerreme'ye Medîne-i Münevvere istikâmetinden gelenlerin mîkâtıdır. Resûlullah Efenâdimiz, Vedâ Haccında ihrâma burada girmiştir.

Mekke-i Mükerreme'ye en uzak mîkât budur, Medîne-i Münevvereye 6, Mekke-i Mükerreme'ye ise 426 km. mesâfededir.

2. Zâtü Irk: Irak yönünden gelenlerin mîkâtıdır. Mekke-i Mükerreme'ye uzaklığı 94 km.dir.

3. Cuhfe: Şam yönünden gelenlerin mîkâtıdır. Mekke-i Mükerreme'ye 187 km. mesâfededir. Türkiye'den gidenlerin mîkâtı burasıdır. Türkiye'den Medîne-i Münevvere'yi ziyâretten evvel hac veya umre yapmak niyyetiyle doğrudan Mekke-i Mükerreme'ye gitmek üzere uçağa binenler, en geç bu hizâda ihrâma girmelidirler.

4. Karn veya Karnü'l-Menâzil: Necid civârından gidenlerin mîkâtıdır. Mekke-i Mükerreme'ye uzaklığı 94 km.dir.

5. Yelemlem: Yemen yönünden gelenlerin mîkâtıdır. Mekke-i Mükerreme ile arası 54 km. dir. En yakın mîkât budur.

Kızıldeniz, Süveyş tarafından gelenler Cuhfe yakınındaki Râbiğ hızasında ihrâma girerler. Râbiğ, Mekke'ye yaklaşık 200 km. mesâfededir.

Bu beş mîkâttan başka, yol ve istikâmetlerden Mekke-i Mükerreme'ye girmek isteyenler, bu 5 mîkâtın herhangi birinin hızasından ihrâma girebilirler. Hava ve deniz yolculuklarında da durum böyledir.

İhrâma nasıl girilir?

İhrâma girecek kimse evvelâ tırnaklarını keser, uzamışsa koltuk altı ve kasık killarını temizler, gerekiyorsa saç ve sakal traşı olup, bıyığını düzeltir. Mümkünse gusleter. Gusletme imkânı yoksa sadece abdest alır. Ihrâma girerken gusûl almak, sünnet-i müekkededir. Bu gusûl, hadesten tahâret için değil, maddî temizlik içindir. Bu bakımından hayiz ve nifas hâlindeki kadınlar da gusledebilirler.

Gusülden sonra vücutta renk ve iz bırakmayan güzel bir koku sürünlür. Vücut, sadece izâr ve ridâ ile örtülür.

Baş açık ve ayaklar cıplak bırakılır. Ancak ayaklarına topukları ve üzeri açık terlik giyer.

İzâr ve ridâya büründükten sonra 2 rekât namaz kılar: Birinci rekâttâ Fâtiha-i Şerîfe'den sonra Kâfirun Sûresini, ikinci rekâttâ Fâtiha-i Şerîfe'den sonra İhlâs Sûresini okur. Namazdan sonra kibleye dönüp umreye niyet eder (Vekîl ise fulan kimse adına der). Ara vermeden 3 kere:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالْعَمَّةَ لَكَ
وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ

“Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. Înne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mûlk. Lâ şerîke Lek.” diye telbiye getirip peşinden tekbir ve salevât-ı şerîfe okur.

Böylece ihrâma girilmiş olur.

Artık yol boyunca telbiye, Peygamber Efendimiz'e bol bol salavât-ı şerîfeler getirilir, dualar yapılır; zikir, tesbih ve tehlîlde bulunulur. Farz namazların ardından da çokça telbiye getirilir. Telbiyeleri yüksek sesle söylemek, erkekler için müstehaptır. Kadınlar, seslerini yükseltmezler, kendi işitecekleri surette söylerler.

Hanımların ihrâmi

Îhrâm ile alakalı aşağıdaki hususların haricinde kadınlar da erkekler gibidir.

1. Her türlü dikişli elbise, eldiven, çorap ve mest giyebilirler. Başlarını örtebilir, fakat yüzlerini açık bulundururlar.

2. Telbiyede seslerini yükseltmezler.

3. Tavâfta remelde bulunmaz ve sa'ýda hervele yapmazlar.
4. Başlarını tahlük yani kökten kazıtmazlar ancak kısaltırlar.
5. İzdiham varsa Hacer-i Esved'i öpmeden istilam ederler. Mahremiyet icabı erkekler arasında karışmaktan sakınırlar. İzdihamlı zamanlarda Makâm-ı İbrâhîm'in yanında namaz kılmazlar.³⁰

İhrâmdan nasıl çıkarılır?

İhrâmdan çıkmak için erkekler saçlarını ya ustura ile tıraş ettirirler veya en az, saçlarının dörtte birini, parmak uçları kadar (1,5-2 santim) kısaltırlar. Başı kazımak, kısaltırmaktan efdaldır.

Kadınlar ise, saçlarının tamamının uçlarından 1-2 santim kısaltırlar. Böylece ihrâmdan çıkışmış olurlar.

B. UMRE'NİN 2. FARZI: TAVÂF

Tavâf Nedir?

Tavâf, Haceru'l-Esved'in bulunduğu köşeden başlayarak Kâbe-i Muazzama'yı solumuza alıp, etrafında yedi defa dönmektir. Kâbe-i Muazzama'nın etrafında her bir dönmeye şavt denir. 7 şavt, bir tavâf olur.

Her tavâfin yapılışı aynıdır. Aradaki fark, niyettedir. Bu bakımından tavâf yapacak olan kimse, niyetiyle tavâfin nev'i ni belirler.

Tavâfin bazı nevileri

1- Umre tavâfi: Umrenin farzlarından olan tavâftır.

2- Nezir tavâfi: Nezredilen (adanın) tavâfdır ki vâciptir.

³⁰ Meydânî, Lübab Şerhi, s. 78.

3- Tahiyetü'l-mescid tavâfi: Mescid-i Harama ne zaman girilirse yapılması sünnet olan tavâftır.

4- Nafile tavâf: Farz veya vacip tavâfların dışında bir Müslümanın dilediği kadar yapabileceği tavâftır.

Tavâfin vâcipleri

1. Hadesten tahâret (cünüp ise gusletmek, abdestsiz ise abdest almak).

2. Setr-i avret.

3. Özürlü değilse tavâfi yürüyerek yapmak.

4. Tavâfa Hacer-i Esved veya hizasından başlamak.

5. Tavâfi, Kâbe'yi sol tarafına alıp rüknü Irakî yönüne ilerleyerek yapmak.

6. Tavâfi, Hatîm'in dışından yapmak.

7. Tavâf bitince iki rekât tavâf namazı kilmak.

8. Tavâfi, yedi şavta tamamlamak.

Tavâfin sünnetleri

1- Necâsetten tahâret.

2- Tavâfa başlarken, Haceru'l-Esved'in hizasına, Rûkn-i Yemânî tarafından gelmek.

3- Tavâfa başlarken ve her şavtın başında Hacer-i Esved'i istilam etmek.

4- Sonunda sa'y olan tavâflarda erkeklerin ıztibâ³¹ ve remel³² yapması.

5- Şavtları ara vermeden yapmak.

³¹ Iztibâ: ridânin bir ucunu sağ koltuk altından geçirip sol omuz üzerine atmak.

³² Remel: kısa adımlarla, omuzlar silkelenmek suretiyle çalışılıp yürümek.

6- Tavâf esnasında zikir, tekbir, tehlîl ve dua ile mesgul olmak.

7- Tavâfa başlarken Hacer-i Esved'in karşısında “**Bismillâhi Allâhü ekber**” derken ellerini kaldırırmak.

Tavâfin sünnetlerinin, mazeretsiz terki mekruhtur. Fakat mazeretsiz de terkedilmiş olsa cezayı gerektirmez.

TAVÂFIN YAPILIŞI

Hangi tavâf yapılacaksa, ona niyet edilir. Rükn-i Yemânî tarafından Hacer-i Esved'in bulunduğu yere gelinir. Mümkünse tekbir ve tehlîl ile Hacer-i Esved öpülür. Mümkün olmadığı takdirde, Hacer-i Esved'e dönülür ve “**Bismillâhi Allâhü ekber**” diyerek istilâm yapılip, sağ elin içi öpülür. Daha sonra tekbir, tâhmîd ve salevât getirilir. Tavâf esnasında telbiye getirilmez.

İstilâmdan sonra Kâbe-i Muazzama sol tarafta kalacak şekilde tavâfa başlanır. Her dönüş, bir şavttır. Yedi şavt, bir tavâftır.

Kâbe-i Muazzama'nın kapısında ve rükünlerin herbirinde duaları okunur, salât ü selâm, tekbîr ve tehlîller getirilir. Tavâf, Hatîm'in dışından yapılır.

Rükn-i Yemanî köşesine gelince Kâbe'ye el sürüldür yahut selamlama yapılır, ama el öpülmez. Hacer-i Esved'e gelince tekrar istilam edilir. Birinci şavt tamamlanmış olur.

Hanımlar, duâ, tekbîr ve tehlîllerde seslerini yükseltmezler. Tavâflarını en tenhâ yerden yaparlar.

Tavâf bittikten sonra mümkünse Makâm-ı İbrâhîm'de, değilse Mescid-i Harâm'ın müsait bir yerinde, -kerahet vakitleri hâricinde- iki rekât tavâf namazı kılınır. Bu namaz vâciptir. Birinci rekâttâ Kâfirûn, ikinci rekâttâ İhlâs sûresi okunur.

Tavâf namazı, kerâhet vakitlerinde kılınmaz. Akşamın farzından sonra, önce tavâf namazı, sonra da akşamın sünneti kılır.

Tavâf namazından sonra, Kâbe-i Muazzama'ya dönerek ayakta bol bol zemzem-i şerîf içilir, ihlâs ve samimiyetle duâ edilir.

C. SA‘Y

Sa‘y; hac ve umrenin menâsikinden (vaciplerinden) olup, Safâ ile Merve Tepeleri arasında yedi defa gidip gelmektir.

Allâhü Teâlâ, Hâcer Vâlidemizin itâat ve sadâkatine ithafen umre ve hac yapan herkese onun gibi sa‘yi vacip kıldı.

Sa‘yin vâcibleri

- 1- Sa‘yi yürüyerek yapmak (Yürüyemeyen ve gücü yetmeyenler arabaya binebilirler).
- 2- Sa‘yi yedi şavta tamamlamak.

Sa‘yin sünnetleri

- 1- Tavâf bitince, tavâf namazı kıldıktan sonra ara vermeden sa‘ye başlamak.
- 2- Necâsetten tahâret
- 3- Hadesten tahâret.
- 4- Sa‘ye giderken Hacer-i Esved’i istilâm etmek.
- 5- Safâ ve Merve’de Kâbe-i Muazzama'ya dönerek tekbîr, tehlîl ve duâ etmek.
- 6- Erkekler, yeşil ışıklandırılmış kısımda “hervele”³³ yapıp, diğer kısımlarda yavaş yürümek.

³³ Hervele: Süratlı ve canlılı yürümek demektir.

- 7- Bütün şavtları, ara vermeden yapmak.
- 8- Sa'y esnasında tekbîr, tehlîl, salevât-ı şerîf okumak ve elliği kaldırıp dua ile meşgul olmak.

SA'YİN YAPILISI

Hacer-i Esved istilâm edildikten sonra Safâ Tepesine gitilir ve niyet edilir. Safâ tepesine çıkışınca Beytullâh'a dönülür. Duâda olduğu gibi eller kaldırılır. Hamd ve senâ edilir. Tekbîr, tehlîl ve salevât-ı şerîfe getirilir. Kendisi ve Müslümanlar için duâ ettikten sonra, dualarla Merve'ye doğru yavaş, yavaş yürüner.

Yeşil ışıkla aydınlatılmış kısma gelince 'Hervele'³⁴ yapılip, yeşil ışıklandırılmış mahallin sonuna kadar hızlı adımlarla yürüner. Bu esnada şöyle duâ edilir:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرّمْ، وَتَجَاوِزْ عَمّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا
نَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

Okunuşu: Rabbigfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez ammâ-ta'lem, inneke ta'lemü mâ-lâ-na'lemü, inneke entel-lâhü'l-e'azzü'l-ekram.

Yeşil ışıkla aydınlatılmış mahallerden çıkışınca normal şekilde yürüner. Merve Tepesi'ne gelindiği zaman Beytullâh'a dönülür. Safâ Tepesin'de olduğu gibi tekbir, zikir ve duâ edilir. Böylece sa'yin birinci şavtı tamamlanmış olur. Aynı şekilde Safâ'dan Merve'ye dört gidiş, Merve'den Safâ'ya üç dönüş olmak üzere, yedi şavt yapılmışsa'y tamamlanmış olur.

Sa'ydan sonra Mescid-i Harâm'da iki rekât namaz kılmak müstehabdır.

³⁴ Hervele, erkeklerde mahsustur. Hanımlar, normal yürüyüşle sa'y yaparlar.

D. UMRENİN YAPILIŞI

Türkiye'den umre yapmak için evinden çıkan kimse, doğrudan Medîne-i Münevvere'ye gidecekse ihrâma girmez. Medîne-i Münevvere'deki ziyâretleri tamamladıktan sonra otelde veya Zülhuleyfe (Ebyâr-i Ali)'de ihrâma girer.

Doğrudan Mekke-i Mükerreme'ye giden umre adayı, evinde, hava alanında veya mîkât mahallinden önce uçakta ihrâma girer.

Karayolu ile gidenler ise herhangi bir mîkât mahallinden ihrâma girer. Türkiye'den gidenlerin mîkât mahalli Cuhfe'dir.

Umre yapmaya niyet eden tırnaklarını uzunsa keser, kol tutuk altını ve kasıklarını temizler, icap ediyorsa saç, sakal ve bıyıklarını düzeltir, mümkünse gusûl abdesti, değilse abdest alır, güzel koku sürünlür, üzerindeki bütün elbise-lerini çıkarıp izar ve ridâ denilen iki parça ihrâm örtüsüne bürünür.

Kerâhet vakti değilse sünnet olan iki rekât ihrâm namazı kılınır ve duâ eder. Sonra umreye söyle niyet eder:

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا لِي وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي

Okunuşu: Allâhümme innî ürîdü'l-umrete fe-yessirhâ lî ve tekabbelhâ minnî.

Manası: Allâh'im, senin rızâ-yı şerîfin için umre yapmak istiyorum. Onu bana kolaylaştır ve benden kabûl eyle.

Niyetten hemen sonra üç kere şu telbiyeyi okur:

لَبَيِّكَ اللَّهُمَّ لَبَيِّكَ لَبَيِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيِّكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالْيَعْمَةَ لَكَ
وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ

Lebbeyk, Allâhümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. Înne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk. Lâ şerîke lek.

Manası: Buyur Allah'ım, buyur. Senin ortağın yok, buyur. Hamd sana mahsustur. Nimet ve mülk senindir. Senin ortağın yoktur.

Böylece ihrâma girmiş olur. Îhrâmdan çıkışcaya kadar kötü sözden, cidâlden, avdan, dikişli elbise, sarık ve mest giymekten, baş ve yüzü örtmekten, koku sürünmekten, turnak kesmekten, saç ve sakalını tıraş etmekten sakınır. Ancak kokusuz sabun kullanabilir. Müminlere güler yüzele selam verir, kimseye ezâ-cefâ etmez. Kâbe-i Muazzama'ya varıncaya kadar tekbir, tehlîl, salevât-ı şerîfe ve telbiyeye devam eder.

Mekke-i Mükerreme'ye varınca mümkün ise gusleder, değilse yalnız abdest alır, telbiye getirerek Kâbe-i Muazzama'ya yönelir.

Mescid-i Haram'a sağ ayak ile girerken söyle söyler:

بِسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ。اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي
أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَأَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ، اَللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ وَإِلَيْكَ يَرْجُعُ السَّلَامُ حَيْثُنَا رَبَّنَا
بِالسَّلَامِ وَأَدْخِلْنَا دَارَ السَّلَامِ شَارِكَتْ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

Bismillâhi velhamdü lillâhi vessalâtü vesselâmü alâ-Resûllâhi. Allâhümmeftah lî ebvâbe rahmetike ve e'innî alâ-zikrike ve şükrike ve hüsni ibâdetike yâ erham-e'r-râhimîn. Allâhümme ente's-selâmü ve minke's-selâmü ve ileyke yerci'u's-selâmü, hayyinâ rabbenâ bisselâmi

ve edhîlnâ dâre's-selâmi, tebârekte Rabbenâ ve te'âleyte yâ zelcelâli ve'l-ikrâmi.

Manası: Allâh'ın ism-i şerîfiyle -Mescid-i Harâm'a giriyo-rum-, hamd, Allâh'a mahsustur. Salât ü selâm Resûlullâh'a olsun. Allâhım, bana rahmetinin kapılarını aç. Zikrine, şükrüne ve sana güzelce ibâdet etmeye bana yardım et, ey erhamü'r-râhimîn! Allâh'ım sen Selâm'sın, selâmet sendendir, selâm sana döner. Rabbimiz, bizi selâminla karşılaşla, selâmet yurdu olan cennetine koy. Rabbimiz sen âlî ve mübareksin, yücesin, ey celâl ve ikrâm sâhibi Allâhım!

Kâbe-i Muazzama'yı görünce “ALLÂHÜ EKBER” diyerek selamlar. Ellerini kaldırıp şöyle duâ eder: “Allâh'ım! Beyt-i atîkin hürmetine afv-i ilâhîne, feyz-i ilâhîne, nûru ilâhîne mazhar eyle. Şu anda yaptığım ve bundan sonra yapacağım duâlarımı makbûl eyle.”³⁵

Duâdan sonra umre tavâfi için Hacer-i Esved'e yönelir ve tavâfta ıztibâ yapacağı için ihrâmin üst kısmının ortasını sağ koltuk altından geçirip sol omuzu üzerine atar, sağ omzunu açık bırakır. Izdibâ, tavâf bitinceye kadar devam eder. Umre tavâfinâ şöyle niyet eder:

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامَ فِي سَرِيرٍ لِي وَتَقْبَلْهُ مِنِّي

Okunuşu: Allâhümme innî ürîdü tavâfe beytike'l-harâmi fe-yessirhü lî ve tekabbelhü minnî.

Manası: “Allah'ım, rızâ-i şerîfin için umre tavâfinı yapmak istiyorum. Onu bana kolay kıl ve benden kabûl eyle.”

³⁵ Kâbe-i Muazzama'yı ilk defa gören kimsenin yapacağı duânın reddolunamayacağı rivâyet olunmuştur.

Sonra Hacer-i Esved'in bulunduğu yere gider. Mümkünse başkasına eziyet vermeksizin Hacer-i Esved'i öper. Değilse, Hacer-i Esved'e dönüp “بِسْمِ اللَّهِ الْأَكْبَرِ” (Bismillâhi Allâhü ekber) diyerek istilâm yapar, sağ elin içini öper. Daha sonra tekbîr, tahnîd ve salavât getirir.

İlk üç şavtta Hacer-i Esved'den Rükñü Yemânî'ye kadar omuzları silkeleyerek çalımlı bir şekilde yürümek suretiyle remel yapar.

Sonra Kâbe-i Muazzama sol tarafta olacak şekilde dönmeye başlar. Tavâfi, Hatîm'in dışından yapar.

Tavâf dualarını bilmeyenler, dileği duaları okuyabilir. Rükñü Yemanî'ye gelince selamlama yapılır, elin içi öpülmez.

Hacer-i Esved'e gelince birinci şavt tamamlanmış olur. Tekrar Hacer-i Esved'i selamlayarak ikinci şavta başlar. Kâbe-i Muazzama'nın etrafında yedi defa dönüp umre tavâfini yapar ve omuzunu kapatır.

Mümkün olursa Makam-ı İbrâhîm'de, mümkün olmazsa Harem-i Şerîf'in herhangi bir yerinde vacip olan iki rekât tavâf namazını kılar: birinci rekâttâ Fâtiha-i Şerîfe'den sonra Kâfirûn Sûresini, ikinci rekâttâ Fâtiha-i Şerîfe'dan sonra İhlâs Sûresini okunur, bol bol zemzem içip, duâ eder.

Umrenin sa'yini yapmak için mes'â (sa'y yapılan yer) giderken Hacer-i Esved'i selamlar. Safâ tepesine varınca Kâbe-i Muazzama'ya dönerek, ellerini kaldırıp hamd ve sena ile dua eder. Tekbîr, tehlîl ve salevât-ı şerîfe getirir, kendisi ve Müslümanlar için dua eder. Arkasından umrenin sa'yı için söyle niyet eder:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَسْعَى مَا بَيْنَ الصَّفَّا وَالْمَرْوَةَ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ سَعْيٍ
الْعُمْرَةِ لِلَّهِ تَعَالَى عَزَّ وَجَلَّ»

Okunuşu: Allâhümme innî üridü en es‘â mâ beyne’s-Safâ ve’l-Mervete seb‘ate eşvâtin sa‘ye'l-umreti lillâhi teâlâ azze ve celle.

Manası: Allâhım, rızâ-yı şerîfin için Safâ ile Merve arasında yedi şavt ile umre sa'yini yapmak istiyorum.

Sa'yin ilk şavtını yapmak üzere Merve'ye yönelir. Dilediği duaları okur.

Yeşil ışıklandırılmış alana gelince 'Hervele' yapıp yeşil ışıklandırılmış alanın sonuna kadar hızlı adımlarla yürürt. Hervele, erkekler için sünnettir. Kadınlar, hervele yapmaz. Burada şöyle duâ eder:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا
تَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

Okunuşu: Rabbiğfir verham va‘fü ve tekerram, ve tecâvez ammâ-ta‘lemü, inneke ta‘lemü mâ lâ na‘lem, inneke ental-lâhü'l-e‘azzü'l-Ekram.

Yeşil ışıklandırılmış alanlardan çıkışınca normal şekilde yürünenir.

Merve'ye geldiği zaman Beytullâh'a döner. Safâ'daki gibi tekbîr, zikir ve duâ eder. Bu, bir şavttır.

Sonra Merve'den Safâ'ya döner. Birinci şavtta olduğu gibi diğer şavtları yapar. Safâ'dan Merve'ye dört gidış, Merve'den Safâ'ya üç gelişle yedi şavt tamam olur.

Sağlarını tıraş eder ve ihrâmdan çıkar. İhrâm yasakları sona erer. İki rekât, müstehab olan teşekkür namazı kılabilir. Umre, bi-iznillâh tamamlanmış olur.

Hac ile alakalı yapılan ihrâm, tavâf, say ve tıraşta şart, rükün, vacip sünnet olan hususlar, umre içinde de aynı hükmüdedir. Hacda yasak olanlar, umrede de yasaktır.

Umre, sünnet-i müekkededir, bir günde dahi tekrarı caizdir. Çok umre yapmak müstehaptır.³⁶

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) Umreleri

Hazret-i Katâde (rah.) diyor ki; Enes (r.a.)'a sordum: "Resûlullah Efendimiz kaç umre yaptı?" diye. Buyurdular ki: "Dört umre yaptı."

1- Hicretin altıncı yılında Zilka'de ayında Hudeybiye Musâlahası yapılarak ihsâr vâki olandır.

2- Hicretin yedinci yılında kazâ umresi

3- Huneyn ganîmetlerinin taksiminde, Ci'râne'de niyetlenerek yaptığı umre.

4- Veda haccında, hac ile beraber yaptığı umre.

Hazret-i Katâde, dedim ki: "Resûlullah kaç hac yaptı?" dedi ki: "Bir hac yaptı." O da vedâ haccıdır.³⁷

³⁶ Meydânî, Lübâb Şerhi s.308.

³⁷ Fethu'l-Allâm c. 4, s. 234.

E. UMREDE CİNAYETLER VE CEZALARI

Cinayet Nedir?

Hac veya umrede vacip olan menâsikten birinin mazeretsiz terk edilmesi, zamanında yapılmaması, ihrâmlı iken yasak olan fil ve davranışların yapılmasıdır. Bunlardan bir kısmı haccı ifsâd edip kazâsını, bir kısmı deve kurbân etmeyi, bir kısmı da koyun ve keçi kurban etmeyi icap ettirir. Ayrıca cinayetlerden bir kısmı ihrâmliya, bir kısmı da Harem-i Şerîfe aittir.

CİNAYETLER VE CEZALARI

a) Umre'yi Bozup Kazasını Gerektiren Cinayetler:

Umre için ihrâma girdikten sonra tavâfin dört şavtını tamamlamadan hanımına yaklaşan kimsenin umresi fâsid olur. Bozulan bu umreyi tamamlayıp işlediği cinayetten dolayı bir koyun veya keçi kesmesi ve bozulan bu umreyi kaza etmesi gereklidir.

b) Dem (koyun veya keçi kesmek) İcap Eden Cinayetler:

- 1- Mîkâtı ihrâmsız geçmek.
- 2- Umre tavâfinin son üç şavtını veya birini yapmamak.
- 3- Sa'în tamamını veya çوغunu terk etmek veya -herhangi bir özrü olmadığı hâlde- yürüyerek yapmamak.

4 Umre tavâfini abdestsiz, umre, veda veya kudûm tavâflarını cünüp olarak yapmak.

5- Saç, sakal gibi uzuvlarından birini süs için yağlamak veya süs için kına gibi bir şey ile boyamak.

6- Saç, sakal veya vücudun başka bir uzvunun dörtte birini veya daha fazlasını tıraş ettirmek.

7- Bir gece veya gündüz müddetince, elbise, çorap, topukları kapalı ayakkabı giymek veya başı ve yüzü örtmek.

8- Aynı yerde olmak şartı ile bir kerede vücudun veya bir uzvun tamamına güzel koku sürünmek.

9- İhrâmlı iken, esini şehvetle öpmek, tutmak, okşamak ve cinsî münâsebete götüren benzeri davranışlarda bulunmak.

10- Bütün tırnaklarını veya bir el yahut bir ayağın tırnaklarının tamamını bir defada aynı yerde kesmek.

d) Fıtır Sadakası Kadar Tasadduk Gerektiren Cinayetler:

1- Bir uzvun bir kısmına yağı veya güzel koku sürmek.

2- Başı, bir gün veya bir geceden daha az zaman örtülü tutmak.

3- Bir el veya ayağın tırnaklarının beşten azını bir yerde kesmek veya bir el veya ayağın tırnaklarının tamamını ayrı ayrı yerde kesmek.

4- Saç veya sakalın veya hatta başka bir uzvun dörtte birinden daha az kısmını tıraş etmek.

5- Elbise yahut topukları kapatılan ayakkabıları; bir gündüz veya gece süresinden daha az bir zaman giymiş olarak bulunmak.

6- Üçten fazla haşere (bit veya çekirge gibi hayvanları) öldürmek.

7- Başkalarını tıraş etmek, tıraş ettiği ister ihrâmlı, ister ihrâmsız olsun.

8- Sa'ین dördüncü şavttan sonraki şavtları eksik bırakmak veya -özürsüz- yürüyerek sa'y yapmayı terk etmek.

e) Fıtır Sadakasından Daha Az Bir Sadaka Vermeyi İcap Ettiren Suçlar:

- 1- Vücudundan kıl koparmak.
- 2- İhrâmsız bir kişinin tırnak veya bıyığını kesmek.
- 3- Üçten az haşere öldürmek.

f) Harem Hudutlarının Avları ve Bitkileri ile Alâkalı Suçlar:

Harem sahası ile alâkalı suçlar sadece ihrâmlı kimseler için değildir. Bu bölgenin avının avlanması, kendiliğinden biten ve kurumuş olmayan ağaç ve otlarının kesilmesi ve koparılması, ihrâmlı olsun, olmasın herkes için harâmdir. Ancak insânlar tarafından ekilip dikilen otları, ağaçları ve meyveleri koparmakta beis yoktur.

Harem bölgesinin avını avlayan kişinin, avın kıymetini tasadduk etmesi gereklidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

MEKKE-İ MÜKERREME'DEKİ ZİYÂRET YERLERİ VE MÜBÂREK MEKÂNALAR

Mekke-i Mükerreme'de bulunan mübârek mekânların bir kısmı, doğrudan doğruya hac ve umre menâsiki ile alâkalı olduğu için kitapta daha evvel yeri geldikçe izah edildi. Bunlar; Kâbe-i Muazzama, Mescid-i Harâm, Hatîm, Hicr-i İsmâîl, Hacer-i Esved, Makâm-ı İbrâhîm, Zemzem-i Şerîf, Safâ, Merve, Arafat, Müzdelife gibi mübârek mahallerdir.

Mekke-i Mükerreme: Müslümanların kiblesi olan Kâbe-i Muazzama'nın, ibadetlere bire yüz bin sevap ihsan edilen Mescid-i Harâm'ın bulunduğu, Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in doğduğu, nübûvvet ve risâlet verildiği, Kur'an-ı Kerîm'in âyetlerinin birçoğunun nâzil olduğu, İslâm'ın şartlarından hac vazifesinin îfâ edildiği mübârek şehirdir.

Mekke-i Mükerreme'nin Kur'an-ı Kerîm'de geçen isimleri: 1- Mekke 2- Bekke 3- Ümmü'l-Kurâ 4- el-Beled 5- el-Beledü'l-Emîn 6- el-Belde 7- Harâmün Emîn 8- Vâdi-i Gayr-i zî-Zer'in 9- Meâd 10- Karye 11- el-Mescidü'l-Harâm.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hicret esnasında Mekke-i Mükerreme'den hicret etmek üzere ayrılrken şöyle buyurmuşlardır: "Allah'a yemin ederim ki sen, Allâh'ın arzlarının en

hayırlısı ve en sevimlisi sin. Ben, senden çıkarılmış olmasaydım, senden çıkmazdım.”

1. PEYGAMBERİMİZİN (S.A.V.) DOĞDUĞU EV

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Sevgili Peygamberimiz sallallâhü aleyhi ve sellem, mîlâdî 571 yılı Nisanının 20'sine isâbet eden Rebiûlevvel ayının 12'nci Pazartesi gesesi tan yeri ağarırken Mekke'de şu an kütüphane olarak kullanılan evde dünyayı şerefleştirdi. Kanûnî Sultan Süleyman zamanında yeniden yapılan bu mübârek binâ, şu anda evkâf kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

Diğer mübârek haneler, Mescid-i Harâm'ın genişletilme çalışması esnasında yıkılıp Mescid-i Haram'a dâhil edilmiş, bir kısmı karşılık yollara katılmıştır.

Peygamber Efendimiz'in doğduğu ev

Resûlullah'ın doğduğu, birçok hârikulâde hâdisenin ceyrân ettiği o mübârek mekânı ziyâret ederek ona salât ü selâm okumak elbette rahmet ve şefaate vesile olacaktır

2. NÛR DAĞI VE HIRA MAĞARASI

Gâr-i Hîra: Mescid-i Harâm'a 5 km mesafede Mescid-i Harâm'ın kuzey doğusunda Cebel-i Nûr'un zirvesindedir. Mağaranın uzunluğu 3 m, genişliği 1,30 m, yüksekliği 2 metredir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) 39 yaşında sadık rüyalar görmeye başlamıştı. Son 6 ayda tamamen şehirden, evlerden ve insanlardan uzak bu mağarada tefekkür ile mesgul oluyordu. Milâdî 610 yılı Ramazan-ı şerîfinin 17'sinde Hîra mağarasında iken Cibrîl-i Emîn ilk vahyi getirmiştir. Cebrâîl (a. s.): "Yâ Muhammed! Ben Cebrâîl'im, sen de Allâhü Teâlâ'nın peygamberisin." dedikten sonra Kur'ân-ı Kerîm'den Alâk Sûresi'nin ilk beş âyet-i kerîmesini okudu. Bu suretle Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) peygamberlikle vazifelendirilmiş oldu.

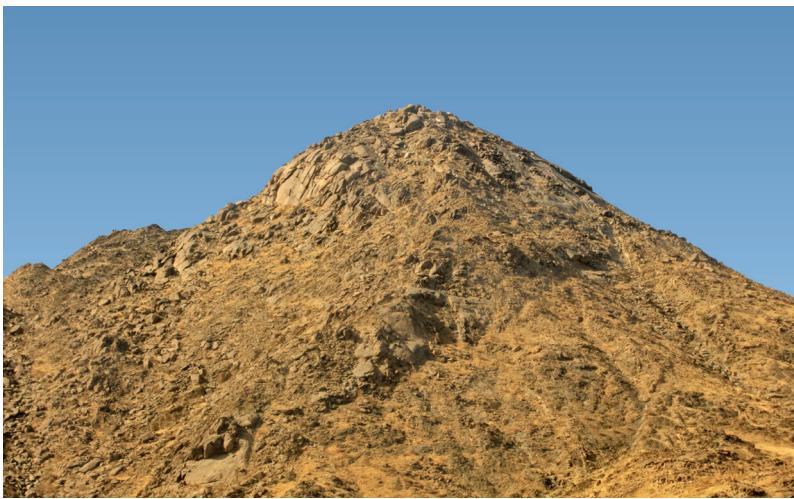

Hîra Dağı

3. SEVR DAĞI VE MAĞARASI

Mescid-i Harâm'ın güney cephesinde, takrıben 4 km uzaklıkta, Arafat yolu üzerindedir. Dağın eteği ile zirvesi 458 m, takrıben 1,5 saatte yaya çıkışabilen bir mesâfedir.

Peygamberimiz (s.a.v.), Hazret-i Ebûbekr-i Sıddık (r.a.) ile hicret ederken bu mağaraya girerek 3 gece kaldılar. Mağaraya önce Hazret-i Ebûbekir girerek zararlı bir şey olup olmadığına bakmış, sonra da Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) girmiştir. Hazret-i Ebûbekir'in oğlu Abdullah, gündüzleri müşriklerin arasında dolaşıyor, geceleri malumat getiriyordu. Kölesi Âmir bin Füheyre ise o civara koyunları sürüyordu. Hem Abdullah'ın izlerini kaybettiriyor ve hem de süt ikram ediyordu.

Bu mağarada üç mucize sudûr etmiştir. Hazret-i Ebûbekir'in ayağını yılan sokmuş, Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) mübârek tükürüklerini sürmüş, o anda acısı geçip, şifa

bulmustu. Onlar içeri girdikten sonra Allâh'ın emriyle mağaranın ağızına örümcekler ağ germiş ve güvercinler yuva yapmışlardı. Müşrikler mağaranın önüne kadar gelmişler, içlerinden biri aramak istemiş, Ümeyye bin Halef, ona "Orada ne işin var, aklını mı yitirdin? Orada Muhammed doğmadan örümcekler ağını germiş, kuşlar yuva yapmış" deyince mağaraya girmekten vazgeçtiler.

4. CEBEL-İ EBÛ KUBEYS

Safâ tepesinin üzerinde 120 m. yükseklikte şerefli bir dağdır. Tarihte birçok hâdiseler cereyan etmiştir. Nuh Tufanından Hazret-i İbrâhîm (a.s.)'a kadar Hacer-i Esved, bu dağın zirvesinde muhâfaza edilmiş, Şakku'l-Kamer (ayın ikiye ayrılmış) mucizesi burada tahakkuk etmiş, en meşhur kavle göre Hazret-i İbrâhîm (a.s.), bu dağın zirvesinden insanları hacca davet etmiştir.

Âdem aleyhisselâm vefat edince buraya defnedilmiş. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) burada namaz kılmış. Namaz kıldığı arsaya mescit binâ edilmiştir.

5. DÂRU'L-ERKAM

Sahâbe-i Kirâm'dan İbn-i Erkam (r.a.) hazretlerinin evidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Müslümanların adedi 40 oluncaya kadar, yani Ömer bin Hattâb hazretleri Müslüman oluncaya kadar, Dâru'l-Erkam gizli olarak İslâm'a davet merkezi olarak kullanılmıştır.

Dâru'l-Erkam, Safâ Tepesi'ne yakın bir yerdedir. Mescid-i Harâm'ın Safâ'ya yakın kapılarından birinin adı da Erkam'dır.

Safâ'nın şark tarafından 36 m., su an elektrikli merdivenin başladığı yeri takip eden mekândır. Bu mekân hicrî 171 senesinde mescit olarak yapılmış, hicrî 1375 senesine kadar bütün Müslümanlar hürmet göstermişler. Bu tarihte Mescid-i Harâm'ı genişletmek maksadı ile yıkılmıştır.

6. MESCİD-İ ŞECERE

Mescid-i Cin'in hizasında bir mescitdir. Peygamber Efendimiz, Mescid-i Cin'in bulunduğu yerde cinnîlerden gelen bir heyetle görüşmüştür. Bu hususu İbn-i Mes'ûd hazretleri şöyle anlatıyor;

Cinler, Peygamber Efendimiz'e; "Senin, Allâh'ın resûlü olduğuna kim şahitlik eder?" diye sordular. Yakınlarında bir sakız ağacı vardı. Peygamber Efendimiz o ağaca işaret ederek; "Şu ağacı gördünüz mü? O şâhitlik ederse îmân eder misiniz?" Cinler "Evet, îmân ederiz" dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz ağacı çağırıldı, ağaç, dallarını budaklarını sürükleyerek geldi; "Benim, Allâh'ın resûlü olduğuma şahadet eder misin?" diye sordu. Ağaç; "Şehâdet ederim ki sen Allâh'ın resûlüsun" dedi. O ağacın bulunduğu ve bu mucizenin tahakkuk ettiği yere yapılan mescid, Mescid-i Şecere'dir.

7. MESCİD-İ CİN

Mekke-i Mükerreme'de, Cennetü'l-Muallâ kabristanlığına yakın bir Mescid-i şeriftir. Peygamber Efendimiz, hicretten üç yıl evvel Tâif'ten dönerken bu mescidin arsasında sabah namazı kıldı. Namazda okuduğu Kur'ân-ı Kerîm'i, cinlerden yedi kişi dinlemiş ve îmân etmişlerdi.

8. CENNETÜ'L-MUALLÂ

Harem-i şerîfin yaklaşık iki kilometre kuzeyinde olan bir kabristanlığıdır. Burada mü'minlerin annesi Hazret-i Hatîcetü'l-Kübrâ (r.anhâ)'nın mübârek kabirleri, sahâbe-i kirâm, tâbiin ve sâlihinden birçok kimselerin kabirleri vardır. Abdullah İbn-i Zübeyr (r.anhümâ), Hazret-i Ebûbekir'in büyük kızları Esmâ (r.anhâ), yine Hazret-i Ebûbekir'in oğlu Abdurrahman (r.a), Osman bin Talha (r.a) hazretleri gibi Sahâbe-i Kirâm'ın büyüklerinden bir çok zatların kabirleri de buradadır.

Hazret-i Hatîce (r.anhâ), hicretten üç yıl kadar önce vefât etmiş. Kabrine bizzât Peygamberimiz indirmiş ve vefâtına çok üzülmüştür. Zira Hazret-i Hatîce vâlidemiz, Peygamber Efendimize ilk îmân etmiş, en büyük maddî ve mânevî destekçisi olmuştur. Peygamber Efendimizin yedi evlâtının altısı Hazret-i Hatîce vâlidemizdendir.

Hazret-i Hatîce vâlidemizin açık kerâmeti olarak rivâyet edilir ki; herhangi bir kadın, bir seyde âciz kalıp da onun türbesine gidip, onu vesile kılarak Allâhü Teâlâ'dan yardım talep etse, maksadına ulaşarak döner.

9. MESCİD-İ ÂİŞE (TEN'İM) MESCİDİ

Harem-i Şerîf'e 7 km. mesâfede, Medîne-i Münevvere tarafından harem hududu olan Ten'îm'dedir. Hazret-i Âiše, Vedâ Hacci'nda Peygamberimizle beraber haccetti. Özrü sebebiyle umre yapamamıştı. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e, Medîne'ye donecekleri zaman; "Yâ Resûlallah! İnsanlar hac ve umre ile dönüyor, ben ise umreden mahrum oldum" dedi. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), kardeşi Abdurrahman

(r.a.) hazretleri ile beraber umre yapmak için Ten‘im’e gön-
derdiler. Ve orada ihrâmlanıp, iki rekât ihrâm namazı kıldı-
lar. Bunun için orada yapılan mescide, Mescid-i Âiše ismi
verilmiştir.

10. Cİ'RÂNE MESCİDİ

Bu Mescid-i şerîf, Mekke-i Mükerreme ile Tâif arasında-
dır. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri, hicretin sekizinci yi-
linda Tâif'in fethinden dönerken Zilka‘de ayının on ikinci
Çarşamba günü buradan umre için ihrâma girmiştir. Bu
mübârek yerden yetmiş peygamberin ihrâm giyip umre yap-
tıkları Peygamber Efendimiz’den (s.a.v.) naklolunmuştur.

11. HUDEYBİYE

Harem-i şerîf hudutları hârcinde, Mescid-i Harâm'a 22
km, su an Şümeys diye isimlendirilen yerdir. Bîatü'r-Rîd-
vân ve Hudeybiye Musâlahası burada yapılmıştır. Pey-
gamber Efendimiz (s.a.v.), hicretin 6. yılında 1400 kadar
ashâbı ile umre yapmak üzere buraya kadar geldiler. Ku-
reyşliler, oradan ileri gitmelerine mâni oldu. Peygamber
Efendimiz (s.a.v.), Kureyşlilerle görüşmek üzere Hazret-i
Osman'ı (r.a.) gönderdi. Hazret-i Osman'ın şehîd edildiği-
ne dâir bir haber geldi. Bunun üzerine Müslümanlar bu-
radaki bir ağaç (Şecere-i Rîdvan) altında müşriklerle son
dem勒erine kadar harb etmeye bîat ettiler. Bu bîata “Bîat-ı
Rîdvan” diye isim verildi. Hazret-i Osman (r.a.) salimen
döndü. Kureyşliler sâlh isteğini arz etti ve sâlh yapıldı.
Kurbanlar kesilerek umre yapılmadan dönüldü.

12. CEBEL-İ RAHME VE MESCİD-İ SAHRAT

Cebel-i Rahme: Âdem aleyhisselâmın, yeryüzüne inişinin yüzüncü senesi, Ka’be-i Muazzama’nın inşâsını tamamladıktan sonra Havva Vâlidemizle buluştukları mübârek mevkidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Arefe günü ögle ile ikindi namazını Mescid-i Nemre’de kılmış, Cebel-i Rahme’nin eteginde Mescid-i Sahrat’ın bulunduğu arsaya gelmiş, Arâfat vakfesini orada yapmıştır.

Mescid-i Sahrât; Cebel-i Rahme’ye çıkarken sağ tarafa düşen, yarım metre civarında bir duvar ile çevrili, kible tarafına uzunluğu 13 m, genişliği 8 m. civarında olan yerdir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) vedâ hutbesini burada îrâd buyurmuşlardır.

13. MÜZDELİFE

Müzdelife: Arafat ile Mina arasında, Harem-i şerîf sınırları içerisinde, müzdelife vakfesinin yapıldığı mukaddes yerdir.

Müzdelife: İzdilâf’dan, yakınlık ve toplanmak manasına gelir.

Müzdelife, Hazret-i Âdem ile Havvâ Vâlidemizin Arâfat’tan sonra zifaf oldukları (buluştukları) yerdir. “Meş’ar-i Haram” da denir.

Müzdelife’de Kuzah Dağı’nın yanında Mescid-i Meş’ar-i Haram (Mescid-i Âdem) isminde bir mübârek mescit vardır.

14. MİNA

Mina: Menn ve ihsân manasına, Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve bereketinin bol olduğu yerdir.

Mina, Mekke-i Müktereme'nin doğusunda, Sebîr Dağı ile Mürselat Dağı arasındadır. Beytullah'a 6 km uzaklıktadır.

Mina, Harem hudutları içerisinde olup, Hazret-i İbrâhîm'in şeytanı taşladığı, oğlu İsmâîl (a.s.)'a bedel olarak koç kestiği, Mescid-i Hayf'ın bulunduğu, Ensâr ile Birinci ve İkinci Akabe bîatlarının yapıldığı, Vedâ Hacci esnasında Nasr Sûresi'nin nâzil olduğu, teşrîk günlerinde Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in gecelediği ve Mürselat Sûresi'nin nâzil olduğu mübârek bir mekândır.

Arafata giderken yevm-i terviyede bir gün, şeytan taşlama günlerinde üç gece Mina'da kalmak sünnettir.

Buraya ne zaman gelinirse duâ ve niyazda bulunulmalıdır.

15. MESCİD-İ HAYF

Mina Dağı'nın güneyinde, Küçük Şeytan'a yakın, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in ve birçok peygamberin namaz kıldıkları yerdir.

Hayf, Arapça'da vadilerdeki su yatağının biraz yukarısındaki yerlere denir. Bu mescid de böyle bir yerde olduğu için adına Mescid-i Hayf denilmiştir. Mescid-i Hayf'da cădır şeklindeki kubbenin altında Peygamber Efendimizin cădırı mevcut idi.

Behcetü't-Takvâ'da, bu kubbenin altında 400 Peygamberin medfûn bulunduğu yazılıdır. Bunun için bu kubbeye "Kubbetü'l-Enbiyâ" denir.

Mir'âtü'l-Harâmeyn'de bildirildigine göre: Hazret-i Âdem, mescidin girişinde sol taraftaki minârenin altında medfûndur. Hazret-i Âdem'in cenaze namazını oğlu Şît (a.s.) kıldırdı ve Ebû Kubeyş Dağı'na defnetti. Nuh (a.s.) da Hazret-i Âdem'in kabrini gemiye alıp tufandan sonra Mescid-i Hayf'deki bu minarenin altına defnetti.

Mescid-i Hayf gayet mübârek ve mukaddes bir mekân olduğu için burada çokça ibâdet yapmak lazımdır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

"Yetmiş Peygamber haccetti, hepsi Kâbe'yi tavâf ettikten sonra Mescid-i Hayf'da namaz kıldı. Eğer kâdir olursanız orada bulundukça namaz kılmayı terk etmeyin."³⁸

"Mescid-i Hayf'da yetmiş peygamber namaz kıldı. Mûsâ (a.s) da onlardandır. Ben, onu görür gibi oluyorum."

³⁸ E. Sabri Paşa, Mir'âtü'l-Haremeyn c.1, s.1131.

Zeyd ibn-i Esved (r.a.) buyurmuşlardır ki; Resûlullah'ın Vedâ Hacci'nda ben de beraberdim. Resûlullah ile beraber sabah namazını Mescid-i Hayf'da kıldım.

Ebû Hüreyre (r.a) hazretleri; "Ben, Mekke-i Mükerreme ehlinden olsa idim her Cumartesi günü Mescid-i Hayf'da namaz kılmak üzere Mina'ya giderdim." buyurmuşlardır.

16. MESCİD-İ BÎA

Birinci ve İkinci Akabe bîatının yapıldığı mübârek mescittir. Mina'dan Mekke-i Mükerreme'ye gelirken sağ tarafta Büyük Şeytan'a takrıben 300 m. mesafede Osmanlı yapısı küçük bir mesciddir.

Birinci Akabe Bîati, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in nübüvvetinin 12'nci senesinde hac niyetiyle Medîne-i Münevvere'den gelen Evs ve Hazrec kabilelerinden 12 kişi ile yapıldı. Bir sene sonra yine hac mevsiminde 73 erkek 2 kadın olmak üzere 75 kişi ile bîat yapılmış, bu bîata: Bîatü'l-Akabetü'l-Kübrâ denmiştir.

BESİNCİ KISIM

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İ (S.A.V.) VE MEDİNE-İ MÜNEVVERE'Yİ ZİYÂRET

MEDİNE-İ MÜNEVVERE

Medîne-i Münevvere Arabistan'ın batısında, Mekke-i Mükerreme'nin kuzeyinde, Kızıldeniz'e 130 km. uzaklıkta olup deniz seviyesinden yüksekliği 619 m.'dir. Mekke-i Mükerreme'ye uzaklığı, hicret yolu üzerinden 418 km.dir. Kuzeyinde Uhud Dağı, güneyinde ise Ayr Dağı vardır. Bu-günkü nüfusu 900.000 civârındadır.

Eski ismi Yesrib olan bu şehrle, Resûlullah Efendimiz'in (s.a.v.), bu şehri nurlandırması ile Dâru'l-Hicre, Medîne-tü'n-Nebî, Medîne-i Münevvere denilmektedir.

Medîne-i Münevvere, Resûlullah Efendimiz'in hicret vatanıdır. Başkaları yardım elini çekerken, yardım elini uzatan şehirdir. Kılıçla değil, Kur'anla fethedilen şehirdir. İslâm devletinin ilk başşehiridir. Dîn-i Mübîn-i İslâm'ı tebliğ için yabancı ülkelere elçiler göndererek onları İslâm'a davet ettiği şehirdir. Mekke-i Mükerreme'den sonra en mübârek şehirdir. Kur'an-ı Kerîm'in yarından fazlasının indirildiği yerdir.

Mescid-i Nebevi

O nurlu şehir ki Hâtemü'l-Enbiyâ orada, Resûlullah'ın dünya ve âhiret arkadaşları Hazret-i Ebûbekir ve Hazret-i Ömer orada, âhirete açılan dünya penceresi, cennet bahçesi ve Mescid-i Nebevi orada. Başta Hazret-i Osman (r.a.)

olmak üzere 10 bin sahâbînin medfûn bulunduğu Cennetü'l-Bakî orada, başlarında Hazret-i Hamza'nın bulunduğu 70 şehitle, kendisine bakan gözleri nurlandıracak

Uhud Dağı orada. Kıblenin değişme emrinin içerisinde geldiği Mescid-i Kibleteyn, Takvâ üzerine binâ edilen Mescid-i Kubâ ve Yedi Mescitler orada.

Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere'nin bütün beldelerden üstün olduğu üzerine ittifak vardır.

Hicretten sonra Resûl-i Ekrem sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz: "İbrâhim aleyhisselâmın, Mekke-i Mükerreme'yi harem yaptığı gibi ben de Medîne-i Münevvere'yi harem yaptım" buyururarak şehri, harem ilân etmiştir. Medîne-i Münevvere'nin haremi, güneydeki Âir ve kuzeydeki Küçük Sevr ile doğuda Vâkim, batıda Vebere harreleri arasında kalan yaklaşık 22 km. yarıçapındaki daireden ibaret olup bu sınırlar, işaretler konularak belirtilmiştir.

Peygamber Efendimiz, Medîne-i Münevvere'nin fazileti hakkında buyuruyorlar ki:

الْمَدِينَةُ قُبْرٌ لِّإِسْلَامٍ، وَدَارُ الْإِيمَانِ، وَأَرْضُ الْهِجْرَةِ، وَمُبْوًا لِّالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ

"Medîne, İslâm'ın kubbesi, imânın yurdu, hicret mahalli, helâl ve haramın açıklanlığı makamıdır."³⁹

مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتْ بِالْمَدِينَةِ فَلْيُمُتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا

"Kimin Medîne'de ölmeye gücü yeterse orada vefât etsin, muhakkak ben, burada vefât edenlere şefaat edeceğim."⁴⁰

Medîne-i Münevvere'ye saygı ve hürmet gerekir. Burada yapılan ibadetlerin gerek füyûzâtında gerekse neticede ihsan olunan sevaplarda üstünlük ve fazilet vardır. Mekke-i Mükerreme ve Medîne-i Münevvere'de ikâmet etmek,

³⁹ Taberânî, el-Mu'cemü'l-Evsat, Hadis-i şerîf no: 5618.

⁴⁰ Sünnet-i Tirmîzî, Hadis-i şerîf no: 3917.

nefsine güvenip oranın haklarına ve edeplerine riayet edemeyecekler için mekruhtur.⁴¹

İmâm Mâlik (rah.) Medîne'ye girdiği zaman, binmesi için binek getirdiklerinde; yürüyemez hâlde (mazeretli) olduğunu halde, “**Resûlullah Efendimiz'in mübârek ayaklarıyla bastığı bir yerde binek üzerinde dolaşmak bana münâsip degildir.**” diyerek bineği geri çevirmiş ve Resûlullah'ın huzuruna zorlukla ulaşmıştır.

Şâir Nâbi, bir heyete beraber hacca gider. Medîne-i Münevver'e yaklaşıkları zaman heyetteki bir paşanın ayağını uzatıp yattığını görür ve seslice şu beyitleri okur (bazı kısımları):

Sakın terk-i edebden kûy-i mahbûb-i Hudâ'dır bu.
Nazargâh-ı ilâhîdir, Makâm-ı Mustafâ'dır bu.

Habîb-i Kibriyâ'nın hâbgâhi'dır fazilette.
Tefvvuk-kerde-i Arş-ı Cenâb-ı Kibriyâ'dır bu.

Murâât-ı edeb şartıyla Nâbi gir bu dergâhâ.
Metâf-ı kudsiyân'dır, Bûsegâh-ı enbiyâ'dır bu.

Manası:

Peygamberimizin beldesine girerken edepsizlikten sakın.
Çünkü burası Nazargâh-ı ilâhîdir, Makâm-ı Mustafâdır.

Bu makam Habîb-i Kibriyânın istirahat ettiği yerdir.
Fazilet bakımından Arş-ı A'lâ'nın dahi üstündedir.

Ey Nâbi, bu dergâha edebe riâyetle gir. Çünkü burası;
Enbiyânın yüz sürdüğü, ruhâniyetin tavâf ettiği yerdir.

Sabah olunca müezzinlerin minarelerden bu beyitleri söylemeklerini görünce sorar: Siz bu beyitleri kimden öğrendiniz?

⁴¹ Meydânî, Lübâb Şerhi, s. 351.

Cevap verirler: "Bu gece Efendimiz (s.a.v.) bize bu beyitleri tâlim ettirdi ve minarelerden söylememizi emir buyurdular" derler.

Ecdadımız bu mübârek beldeye çok saygı göstermişler: Abdülhamid Han Hazretleri Hicaz Demiryolu'nun yapımı sırasında demiryolunu yapan ekibe -bir hürmet ve tâzim ifâdesi olarak- şu talimatı vermiş: "Medîne-i Münevvere'ye yaklaştığınız zaman mümkün olan âletlerin üzerine keçeler sarınız ki, fazla gürültü olmasın. Peygamber Efendimiz'in ve burada yaşayanların ruhları rahatsız olmasın."

MESCİD-İ NEBEVÎ

Mescid-i Nebevî: Peygamber Efendimiz hicret ettiğinden sonra ilk olarak Mescid-i Kubâ'yı daha sonra da Mescid-i Nebevî'yi inşâ ettiler.

Mescid-i Nebevî, günümüze kadar 10 defa genişletilmiş tir.

1- Peygamber Efendimiz'in hâl-i hayatlarında. (İlk mescid, Mîlâdî: 622-623)

Resûlullah Efendimiz, Medîne-i Münevvere'ye ilk teşriflerinde devesi Kasvâ'nın çöktüğü arsayı Sehl ve Süheyî adlarındaki iki yetim kardeşten satın alıp Mescid-i Nebevî'nin temelini attı.⁴²

İnşaat esnasında kendileri bizzât çalıştilar. Mescid-i Nebevî'nin şark tarafına Hazret-i Âîşe Vâlidemizin hûcresini, sonra da diğer validelerimizin hûcreleri yapıldı.

Bu ilk inşâ edilen Mescid-i Nebevî'nin uzunluğu 35 m. eni 30 m. (1.050 m^2) kadar idi.

⁴² Buhârî, Menâkîbü'l-ensâr/45.

2- Peygamber Efendimiz'in hâl-i hayatı. (ikinci defâ, Mîlâdî: 628)

Müslümanların sayısının artmasıyla Mescid-i Nebevi' nin genişletilmesi icap etmişti. Resûlullâh Efendimizin talîmâtıyla hicretin yedinci senesinde Hayber'in fethinden sonra takriben uzunluğu ve genişliği elli metre (2.500 m^2) dört köşe olarak genişletildi. Mescid-i Nebevi' nin bu kısmı, direklerde "Hadd-i Mescid-i Nebevi" levhâları ile gösterilmiştir.

3- Hazret-i Ömer Efendimiz zamanında. Mîlâdî: 638

4- Hazret-i Osman Efendimiz zamanında. Mîlâdî: 649-650

5- Emevî Halîfesi Velîd zamanında.

6- Abbâsi Halîfesi Mehdî zamanında.

7- Memlük Sultânı Kayıtbay zamanında.

8- Osmanlı Sultanı Abdülmecîd Han zamanında. Mîlâdî: 1850-1860

Osmanlı sultanlarından Kânûnî Sultan Süleyman ve İkinci Mahmud, Mescid-i Nebevi'de bazı imar ve tadilatlar da bulunmuşlardır. İkinci Mahmud Han, Mîlâdî 1817-1837 yıllarında Memlük Sultânı Kayıtbay tarafından yenilenen Hücre-i Saâdet'in üzerine taştan bir kubbe yaptıırıp, kurşunla kaplattırmış ve Kubbe-i Şerîf'i yeşile boyattırmıştır. Günümüze kadar gelen bu mübârek kubbeye "Kubbe-tü'l-Hadrâ" denilmektedir.

Ancak Sultan Abdülmecid Han, Mescid-i Nebevi' nin tamamını yenilemiş ve genişliğini 10.939 m^2 ye çıkartmıştır. Zemini mermerle kaplanan Mescid-i Nebevi' nin mihrabı, kubbeleri, sütunları, kapıları ve duvarları, celî sülüs tarzında

âyet-i kerîmelerle ve hadîs-i şerîflerle tezyîn edilmiştir (mevcut şekliyle).

9- Milâdî: 1949-1955 tarihlerinde.

Sultan Abdülmecid Han zamanında yaptırılan kısmın imârı bozulmadan Mescid-i Nebevi'nin genişliği 16.326 metrekareye çıkarıldı.

10- Milâdî: 1984-1994 tarihlerinde.

Tarihinin en büyük genişletme planı ile doğu, batı ve kuzeyden Mescid-i Nebevi'nin alanı (birinci kat dâhil) 165.326 m² ye ulaştı. Şimdi aynı anda (235.000 m² avlusu ile birlikte) 650.000 kişi namaz kılabilmektedir.

Medîne-i Münevvere ile alâkâlı Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدٍ يَهْدَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ

“Şu benim mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Harâm müstesnâ olmak üzere, başka mescidlerde kılınan bin namazdan daha faziletlidir.”⁴³

مَنْ صَلَّى فِي مَسْجِدٍ يَأْتِي عَيْنَ صَلَاةً لَا يَغُوْثُهُ صَلَاةٌ كُتُبْتُ لَهُ بَرَاءَةٌ مِنْ
النَّارِ وَنَجَاهَةٌ مِنْ الْعَذَابِ وَبِرِئَةٌ مِنْ التِّنَاقِ

“Kim benim mescidimde kırk vakit namaz kilar, hiçbir namazı geçirmez ise, ateşten beraat ve azaptan kurtuluş yazılır. Ve nifaktan uzak olur.”⁴⁴

⁴³ Sünen-i Tirmîzî, Hadîs-i şerîf no: 3916.

⁴⁴ Mûsned-i Ahmed bin Hanbel, Hadîs-i şerîf no: 12583.

MESCİD-İ NEBEVİNİN İÇERİSİNDEKİ MÜBÂREK MEKÂNALAR

A- HÜCRE-İ SAÂDET

Mescid-i Nebevî inşâ edilirken Resûlullâh Efendimiz için doğu duvarının güney kısmına bitişik iki adet hücre-i saâdet yapıldı. Peygamber Efendimize ve Ezvâc-ı Mutahhare'ye tahsis edilen bu hücrelerin sayısı Efendimizin sağlığında dokusa ulaştı.

Resûlullâh Efendimizin irtihâli, na's-ı şerîflerinin yıkanması ve defnedilmesi, bu hücre-i şerîflerden Hazret-i Âişe Vâlidemizin hücresinde tahakkuk etti. Hazret-i Âişe

Vâlidemizin odasına bundan sonra Hücre-i Saâdet denildi. Hücre-i Saâdet, yeryüzündeki en faziletli mekândır.

Hazret-i Ebûbekir (r.a.) vasiyeti üzerine, Hazret-i Ömer (r.a.) da Âîşe Vâlidemizden izin alarak Hücre-i Saâdet'e defnedildiler.

Zaman zaman genişletilip tamiratlar gören Hücre-i Saâdet, Vâli Ömer b. Abdülaziz zamanında Hazret-i Fâtima Vâlidemizin de evini içerisinde alacak şekilde genişletildi ve Kâbe-i Muazzama'ya benzememesi için üçgen planında yapıldı. Böylece Hücre-i Saâdet, besgen hâline getirildi: Etrafını çevreleyen kısımlar, günümüzde olduğu gibi dikdörtgendi.

B- RAVZA-İ MUTAHHARA

Ravza-i Mutahhara: Resûlullâh Efendimizin, kabri-serifleri ile minberi arasında bulunan mübârek yerdir. Ravza-i Mutahhara'dan başka, yeryüzünde cennetten olduğu bildirilen başka bir yer yoktur.

Ravza-i Mutahhara takrıben 15 m. uzunluğunda, 22 m. genişliğinde, 330 metrekare civârındadır.

Cennet bahçelerinden bir bahçe olması; Bu dünyada ravzaya girenlerin âhirette de cennete girecek olması sebebiyle burada ibâdet, kişiyi cennete götürür.

Resûlullâh Efendimiz buyuruyorlar ki:

مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَبْرِي رَوْضَةٌ مِّنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَمَنْبِرِي عَلَى حَوْضِي

"Benim evimle minberim arası, cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim, havzımın üzerindedir."⁴⁵

⁴⁵ Sahîh-i Buhârî, Hadîs-i şerîf no: 1196.

C- ASHÂB-I SUFFE

Kible, Kâbe-i Muazzama tarafına çevrilmeden önce Mescid-i Nebevi'nin kuzey tarafına, hurma dallarıyla bir gölge-lik ve sundurma yapıldı. Buraya "Suffe" denildi. Burada kalan Müslümanlara da "Ashâb-ı Suffe" ismi verildi.

Ashâb-ı Suffe'nin Medîne-i Münevvere'de ne evleri ne de akrabaları vardı. Günlerini ilim tahsili ile geçirirler, Peygamber Efendimizin vaaz ve nasihatlerini dinlerler ve orada bulunmayanlara anlatırlardı.

İcap eden tahsillerini tamamladıkları zaman Peygamber Efendimiz tarafından dünyanın dört bir tarafına tebliğ için gönderilirlerdi. Sayıları 400-500'e kadar ulaşan Ashâb-ı Suffe, bazen gazalara da katılırlardı. İçlerinden evlenenler, Suffe'den ayrırlılar, yerlerine başkaları alınırdı. Bütün ihtiyaçlarını bizzat Resûlullah Efendimiz takip ederdi.

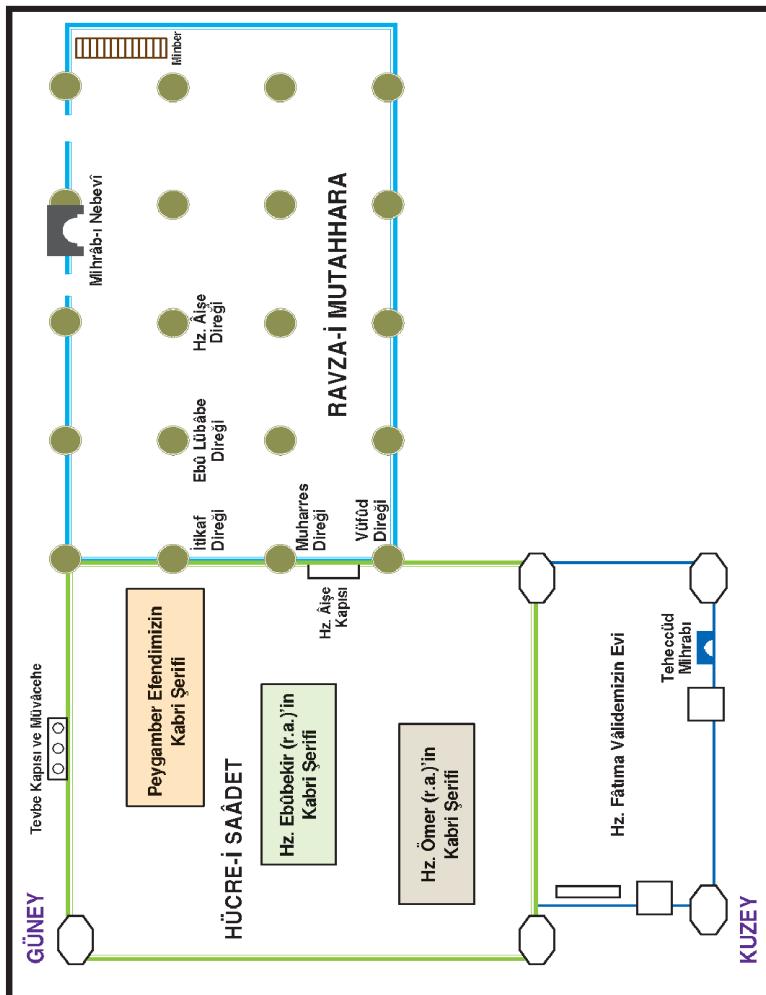
RAVZA-İ MUTAHHARA İÇERİSİNDEKİ BAZI MÜHİM MEKÂNALAR

1- MİNBER-İ ŞERÎF

Mescid-i Şerîf'in, önceleri minberi yoktu. Peygamber Efendimiz ayakta zahmet çekiyordu. Sonra bir hurma kübüğü bulunarak, hutbe okunan yere dikildi. Resûlullah (s.a.v.), bu hurma kütüğüne dayanarak hutbe îrâd ediyor-du. Daha sonra üç basamaklı bir minber yapıldı ve Peygamber Efendimiz, hutbe için bu minibere çıktılar.

Emevîler ve Memlûklüler zamanında yenilenen Minber-i Şerîf bilâhare Kubâ mescidine gönderilmiş, yerine Hicrî

997 (Mîlâdî 1590) tarihinde Sultan Üçüncü Murad Han tarafından hediye edilen altın tezÿinatlı bir mermer minber konulmuştur.

Hücre-i Saâdet ve Ravza-i Mutahhara'nın krokisi

Yedi metre yüksekliğindeki bu zarif, şaheser minber hâlen mevcut olup, yeni yapılmış gibidir.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'in minberi, âhirette Havzu'l-Kevser'in yanında bulunacak ve onu herkes görecektir.

Minberin yanında işlenecek güzel ameller, Havzı Kevser'den içmeyi vâcip kılars.

Resûlullâh Efendimiz buyuruyorlar ki:

إِنَّ مِنْبَرِي عَلَى تُرْعَةٍ مِنْ تُرْعَةِ الْجَنَّةِ

“Benim minberim, cennet bahçelerinden bir bahçe üzerrindedir.”⁴⁶

2- MİHRÂB-I ŞERÎF

Mescid-i Nebevî ilk yapıldığı zaman mihrâbı yoktu, ancak Peygamber Efendimiz'in namaz kıldığı yer belirgindi. Ömer bin Abdülaziz, Medîne Valiliği sırasında Mescid-i Nebevî'yi imar ederken Resûlullah Efendimiz'in namazda durduğu yere bir mihrap ilâve ettirdi. Emevîler, Abbâsîler, Memlûkîler ve Osmanlılar, mihrâbin korunması ve tezyîn edilmesine âzamî gayret gösterdiler. 1984'te mihrap tamamen yenilenmiştir.

3- MAHFİL (MÜEZZİNLİK)

Hazret-i Ömer (r.a.)'in Mescid-i Nebevî'de şehîd edilmesinden sonra Hazret-i Osman (r.a.), Bilal-i Habeşî'nin (r.a.) müezzinlik yaptığı yerde, zemini yükseltilmiş ve çevresi muhafaza altına alınmış bir mahalde namaz kılmayı âdet edinmişti. Daha sonra müezzin mahfili (maksûre) olarak

⁴⁶ Müsned-i Ahmed bin Hanbel, Hadis-i şerîf no: 9338.

kullanılan bu mekân “mükebbiriyye” adıyla meshur oldu. İlk zamanlarda sade ve basit yapıda ahşap olan mahfil, tamamen mermerden yapılmıştır.

4 HANNÂNE DİREĞİ

Peygamber Efendimiz'in, üzerine dayanarak hutbe okudukları hurma kütüğüdür. Müslümanların adedi artınca cemâatin Resûlullah Efendimiz'i iştebilmesi için Mescid-i Nebevi'ye bir minber yapılması icap etti. Peygamber Efendimiz, hutbe için bu yeni minibere çıktılar.

Bunun üzerine daha önce Resûlullah Efendimiz'in da yandığı hurma kütüğü, yavrusunu yitirmiş deve gibi feryat edip inlemeye başladı. Peygamber Efendimiz, mübârek elini üzerine koyunca sükünlâ buldu.

Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.), “Ey hurma ağacı! Kesildigin bahçeye mi, yoksa Firdevs bahçesine mi girmek isterisin? Seni bu iki emirden birini seçmekte muhayyer kıldım. Eğer eski yerini istersen oraya döndüreyim, eskiden olduğu gibi neşv ü nemâ bulup meyve verirsin. Şâyet cennet bahçesini istersen Firdevs-i A'lâ'ya dikeyim tâ ki, cennet ırmaklarının tesiriyle her an taze meyve verip Allah dostlarını nimetlendiresin” buyurdular ve sonra onu yeni minberin altına, bir rivayete göre sol tarafında bir yere defnettiler.

Sonra Ashâb-ı Kirâmîna: “O ağaç cenneti istedi. Ben de onun isteğini va'dettim” buyurdular.⁴⁷

⁴⁷ Eyyûb Sabri Paşa, Mir'âtü'l-Haremeyn c. 2, s. 407.

5- ÜSTÜVÂNE-İ HAZRET-İ ÂİŞE (R. ANHÂ) - HÂCET DİREĞİ

Hazreti Âiçe Vâlidemizin duâsınınin kabul olunduğu mahaldir. Hazret-i Âiçe “**İnsanlar orada namaz kılmanın faziletini bilselerdi, bunda yarışırlardı.**” buyurmuştur.⁴⁸

Peygamber Efendimiz: “Mescidimde bir yer vardır. İnsanlar bilseler ancak kur'a atarak orada namaz kılarlar.” buyurmuştur. Hazret-i Âiçe vâlidemiz, bunun bu direk olduğuna işaret etmiştir.

6- EBÛ LÜBÂBE - TEVBE DİREĞİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), bu direğe yönelik namaz kılmış, kibleye dönerek buna dayanmıştır. Bunun yanında itikafta bulunmuştur.

Ebû Lübâbe Direği denilmesi: Ebû Lübâbe (r.a.) hazretleri Ensâr'dan olup Evs Kabilesi'ndendir. Benî Kurayza Savaşı'nda Yahûdilere, teslim oldukları takdirde öldürülereklerini işaret etmiş olduğundan, kendini mesciddeki bu direğin bulunduğu yere bağladı. Tevbesi kabul edilmeden çözülmeyeceğine dair yemin etti. Peygamber Efendimiz bu hâli öğrenince: “Eğer bana gelmiş olsaydı, kendisi için istigfar ederdim. Mademki böyle yapmıştır, Allâhü Teâlâ katında tevbesi kabul edilmedikçe serbest bırakmam.” buyurdu.

Ebû Lübâbe Hazretleri 15 gün kadar bağlı kaldı. Nihayet affına dair müjde geldi. Resûlullah Efendimiz, mübârek eleriyle iplerini çözdü.⁴⁹

⁴⁸ Ahbâr-ı Medîne-i Rasûl, s. 91.

⁴⁹ Islam Tarihi c. 3, s. 263.

7- SERİR (İTİKAF) DİREĞİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), itikâf için yatağını bu direğin bulunduğu yere koyardı.

8- MUHARRES DİREĞİ

Resûlullah Efendimiz'i düşmanlardan korumak maksadı ile nöbetçilerin beklediği direktir. Hazret-i Ali (r.a) bunun yanında namaz kılıp oturduğundan dolayı Hazret-i Ali direği de denilmiştir.

﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾

Meâl-i şerîfi: “Allah seni insanlardan koruyacaktır.”⁵⁰

Bu âyet-i kerîme nâzil olduktan sonra muhâfîzlîk vazifesi de son bulmuştur.

9- VÜFÛD DİREĞİ

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.), vüfûdu yani Arap kabileleri tarafından gönderilen elçileri, bu sütun yanında kabul ederdi.

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İ (S.A.V.) ZİYÂRET:

Medîne-i Münevvere'ye giden kimsenin niyet ve maksadı tamamen Resûlullah Efendimiz'i ziyâret etmek ve onun mübârek rûhâniyeti ile müşerref olmak, onun mescidini de ziyâret edip, orada namaz kîlmak, ibâdet etmek olmalıdır. Medîne-i Münevvereye girerken şu duâ okunur:

⁵⁰ Mâide Sûresi, âyet 67.

Medîne-i Münevvere'ye giriş duası

اللَّهُمَّ هَذَا حَرَمٌ نَّبِيًّا وَمَهْبِطٌ وَحْيٍكَ فَامْنُنْ عَلَيَّ بِالدُّخُولِ فِيهِ وَاجْعِلْهُ
وِقَايَةً لِي مِنَ النَّارِ وَأَمَانًا مِنَ الْعَذَابِ وَاجْعِلْنِي مِنَ الْفَائِرِينَ بِشَفَاعَةِ
الْمُصْطَفَى يَوْمَ الْمَâبِ

Allâhümme hâzâ haramü nebiyyike ve mehbitu vahyi-ke femnün aleyye bi'd-dûhûli fîhi. Vec'alhü vikâyeten lî mine'n-nâri ve emânen mine'l-azâbi vec'alnî mine'l-fâizîn bi-şefâati'l-Mustafâ yevme'l-meâb.

Mânâsı: Allahım! Burası senin peygamberinin haremîdir. Senin vahyinin indiği mübârek beldedir. Buraya girdiğimde bereketinden istifade edebilmemi bana nasip eyle. Bu güzel beldeyi benim için Cehennem'e karşı siper, azaptan emniyet sebebi kıl. Beni, Peygamberimiz Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) şefâatiyle kiyâmet günü kurtulanlardan eyle.

Peygamber Efendimiz'i ziyâret etmek, gücü yetenler için vacip derecesinde bir sünnettir. Vacip diyenler de olmuştur. İmkârı olduğu hâlde Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'i ziyâret etmemek büyük gaffettir.

Resûlullah Efendimiz'i ziyârete giden kimse, yol boyu salâtü selâmi çok söylemeli. Gittikçe azmi, aşkı, muhabbeti artmalı. Tevbe ve istigfarla Resûlullah (s.a.v.)'in şefâatini ümit etmelidir.

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمْ
الرَّسُولُ لَوْ جَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَّحِيمًا﴾

Meâl-i şerîfi: Şâyet onlar kendilerine zulmettikleri vakit sana gelip Allah'tan mağfiret dileselerdi, onlara peygamber

de (sen de) mağfiret isteyiverseydin elbette Allah’ı, tevbele-rini hakkıyla kabul edici, çok bağışlayıcı bulacaklardı.⁵¹

Bu âyet-i kerîmede, Resûlullah (s.a.v.)’in şefâatine mazhar olan günahkârların Allah tarafından ilâhî affa nâil olacak-larına ve tevbelerinin kabul olunacağına işaret vardır.

Büyük âlim İmâm Kastalânî söyle söylemektedir; Rasûlü Ekrem’in kabr-i şerîfini ziyâret, manevî yakınlığa vesile olan işlerin en büyüklerinden, tâat ve ibadetlerin en fazla ümit bahşedenlerinden, yüce derecelere erişmenin en uygun yollarındanandır. Kim bunun aksine inanırsa, İslâm bağıını boynundan çıkarmış, Allah’a, Rasûlüne ve âlimler toplulu-ğuna muhâlefette bulunmuş olur.⁵²

Resûlullah Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

مَنْ زَارَنِي بِالْمَدِينَةِ مُحْتَسِبًا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا أَوْ شَفِيعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Kim (Allâh’ın rızasını) umarak Medîne’de beni ziyâret ederse kiyâmet günü ona şâhit ve şefâatçı olurum.”⁵³

مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَوْتِي فَكَانَمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي

“Kim beni, vefâtımdan sonra ziyâret ederse, beni haya-tımda iken ziyâret etmiş gibidir.”⁵⁴

مَنْ زَارَ قَبْرِي وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي

“Kabrimi ziyâret edene şefâatım vacip olur.”⁵⁵

⁵¹ Nisâ Sûresi, âyet 64.

⁵² Kastalânî, el-Mevâhibü'l-Ledünnîye, c. 3, s. 587.

⁵³ Suyûtî, el-Câmiu’s-Sağîr, Hadîs-i şerîf no: 12383.

⁵⁴ Beyhakî, Şuabü'l-Îmân, Hadîs-i şerîf no: 3855.

⁵⁵ Beyhakî, Şuabü'l-Îmân, Hadîs-i şerîf no: 3862.

RESÛLULLÂH (S.A.V.) EFENDİMİZİ ZİYARETİN ÂDÂBI

Ziyârete gidecek olan kimse, mümkünse gusül abdesti alıp, en güzel elbiselerini giyer ve koku sürüner, bulunduğu yerden aşk ve muhabbetle çıkar, salâtü selâma devam ederek, kalbi ve kalibi ile edeple mütevâzî bir şekilde önüne bakarak yürür.

Bâb-ı Cibrîl'den veya ona yakın bir kapıdan girmek efdaldır. Mümkün ise Ravza-i Mutahhara'ya gidilir. Kerâhet vakti değilse iki rekât tahiyyetü'l-mescit namazı kılınır. Sonra bu saâdete erişmesinden dolayı ayrıca iki rekât daha teşekkür namazı kılınır ve duâdan sonra salât ve selam ile Resûlullah'ın vech-i şerîfleri hizasına üç metre mesafede edeple ve huzurla durulur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in mübârek nazarlarının kendisine müteveccih olduğuna ve selâmını alacağına, duâ ve niyazlarını işiteceğine, duasına âmîn demek lütfunda bulunacağına inanarak:

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

“es-Selâmü aleyke eyyühe'n-nebiyyü ve rahmetullâhi ve berakatuhu” diyerek selam verir. Kendisine emanet edilen selamlar varsa onları da Fahr-i Âlem Efendimize arz etmelidir. Kabr-i saadet önündeki duvara yaklaşip el súrmekten veya yüksek sesle dua etmekten sakınmalıdır.

Önceden hazırladığı salevat-ı şerifeler, hatimler v.s. mânevî hediyeleri takdim eder. Sonra dilediği hayatı seyler için dua eder, kimse için beddua etmez. Kendisi, âile-efrâdi ve Ümmet-i Muhammed için duâ eder. Sonra da bir metre ilerleyip Hazret-i Ebûbekir ve Hazret-i Ömer radiyallâhü anhümâ'yı selamlar, onları da vesile kılarak Hazret-i Allâh'a duâ edilir.

En makbûl olan ziyâret Peygamber Efendimiz'in mübârek ayak uçları tarafından gelinerek yapılan ziyârettir.

Peygamberimizi ziyârette riayet edilecek hususlar:

1. İnsanlara zahmet vermekten kaçınmak.
2. Mümkünse Hücre-i Saadet ile arasındaki mesafe takrîben 3 m. olmalı.

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri buyuruyor ki: "Ey ziyâretçi! Resûlullah Efendimiz'in yanına fazla yaklaşma! Zîra Enbiyâ-i Mûrselîn ve Melâike-i Kirâm, Rasûlullâh'ı ziyâret ediyor, seninle beraber dağlar, beldeler ziyâret ediyorlar."

3. Sağa sola iltifattan uzak, boynu büük, önüne bakar vaziyette bulunmak.

4. Yüksek sesle konuşmamak.

5. Resûlullah Efendimiz (s.a.v.)'i ziyâretten sonra başta Hazret-i Osman, Ehl-i Beyt ve Ashâb-ı Kiram (radîyallâhü anhüm ecmaîn) olmak üzere- ehl-i Bakî ziyâret edilir.

PEYGAMBER EFENDİMİZİ SELÂMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَئِمَّةُ الْبَنَىٰ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيفَ اللَّهِ ،

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ عَرْشِ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ وَخَيْرِ اللَّهِ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنِ اخْتَارَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَرْسَلَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ زَيَّنَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ شَرَفَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ كَرَّمَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ عَظَّمَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ عَلَّمَهُ اللَّهُ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْمُتَّقِينَ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّنَ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَفِيعَ الْمُدْنِيِّنَ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ ،
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ،
صَلَوَاتُ اللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَأَنْبِيائِهِ وَرُسُلِهِ وَحَمْلَةِ عَرْشِهِ
وَجَمِيعِ خَلْقِهِ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى إِلَهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

Esselâmü aleyke eyyühe'n-nebiyyü ve rahmetüllâhi ve berakâtühû

Essalâtü vesselâmü aleyke yâ rasûlallâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ habîballâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ halîllâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ nebiyyallâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ safiyyallâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ hayra halkillâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ nûra arşillâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ emîne vahyillâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men ihtârehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men erselehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men zeyyenehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men şerrefehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men kerramehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men azzamehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ men allemehullâh
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ seyyide'l-mûrselîn
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ imâme'l-müttekîn
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ hâteme'n-nebiyyîn
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ şefîa'l-müznibîn
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ rahmeten li'l-âlemîn
Essalâtü vesselâmü aleyke yâ rasûle rabbi'l-âlemîn

Salavâtullâhi ve melâiketihî ve enbiyâihî ve rusûlihî ve hameleti arşîhî ve cemî-i halkihî alâ seyyidinâ ve nebiyyinâ Muhammedin ve alâ alihî ve eshâbihî ecmaîn.

Mânâsı:

Ey Nebi! Allâh'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun.

Ey Allâh'ın Resülü! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın Habibi! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın Halili! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın Nebisi! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın seçkin kıldığı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey yaratılanların en hayırlısı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Arş'ın nuru! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey vahyini emânet ettiği! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın seçtiği! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın gönderdiği! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın ziynetlendirdiği! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın şerefli kıldığı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın cömert kıldığı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın azametli kıldığı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Allâh'ın âlim kıldığı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey Peygamberlerin efendisi! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey takvâ sahiplerinin önderi! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey peygamberlerin sonuncusu! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey günahkârların şefaatçısı! Salât ve selâm üzerine olsun.

Ey âlemlere rahmet olarak gönderilen! Salât ve selâm üze-
rine olsun.

Ey âlemlerin rabbinin resûlü! Salât ve selâm üzerine olsun.
Allâh'ın, meleklerinin, nebîlerinin, rasûllerinin, Arş'ı ta-
şıyanların, bütün mahlûkatın salâtı, Efendimiz ve Nebîmiz
olan Muhammed aleyhisselâmın üzerine olsun, âlinin ve
ashâbinin hepsi üzerine olsun.

HAZRET-İ EBÜBEKİR EFENDİMİZİ SELÂMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا يَارَ غَارِ رَسُولِ اللَّهِ

Esselâmü aleyke yâ Ebâ Bekrini's-Sıddîk radiyallâhü anh
Esselâmü aleyke yâ halîfete rasûlillâh
Esselâmü aleyke yâ sâhibe rasûlillâh
Esselâmü aleyke yâ emîra'l-mü'minîn
Esselâmü aleyke yâ yâra ġâri rasûlillâh

Mânâsı:

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Ebû Bekrini's-Sıddîk radiyallâhü anh!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın halîfesi!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın arkadaşı!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Mü'minlerin emîri!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın mağara arkadaşı!

HAZRET-İ ÖMER EFENDİMİZİ SELÂMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُمَرُ الْفَارُوقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَظْهَرَ اللَّهَ بِهِ الدِّينَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَعَزَّ اللَّهَ بِهِ الدِّينَ

Esselâmü aleyke yâ Ömeru'l-Fârûk radîyallâhü anh

Esselâmü aleyke yâ halîfete rasûlillâh

Esselâmü aleyke yâ sâhibe rasûlillâh

Esselâmü aleyke yâ men ezhârallâhu bihi'd-dîn

Esselâmü aleyke yâ emîra'l-mü'minîn

Esselâmü aleyke yâ men eazzellâhü bihi'd-dîn

Mânâsı:

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Ömer el-Fâruk! (r.a.).

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın Halifesi!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın arkadaşı!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Allâh'ın dinini kendisiyle
ortaya çıkardığı!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Müminlerin emîri!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey Allâh'ın dinini kendisiyle
aziz kıldığı!

MESCİD-İ KUBÂ

Kubâ Mescidi: Resûlullah Efendimiz (s.a.v.), Mekke-i Mükerreme'den Medîne-i Münevvere'ye hicretleri esnasında Medîne'ye yaya olarak bir saatlik mesâfede bulunan Kubâ'da 14 gün müsafir kaldı. Bu müddet içerisinde İslâm'da ilk mescit, bizzât kendileri de çalışarak bina edildi. Burada namaz kıldılar.

Kubâ Mescidi, Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebevî ve Mescid-i Aksâ'dan sonra en faziletli mescittir. Ziyâret etmek müstehaptır.

﴿لَمْسُجِدٌ أَسِسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ﴾

Meâl-i şerîfi: “Tâ ilk günden takvâ üzere te'sîs edilen mescid içinde namaz kılman elbette daha layiktir. Onun içinde çok temizlenmeyi sevenler vardır. Allâhü Teâlâ, çokça temizlenenleri sever.⁵⁶

Mescid-i Kubâ

⁵⁶ Tevbe Sûresi, âyet 108.

Resûlullâh Efendimiz (s.a.v.) buyuruyorlar ki: “Kim evinde güzelce temizlenip abdest aldiktan sonra başka maksatla değil, sadece namaz kılmak için Kubâ Mescidi’ne giderse bir umre yapmış gibi sevap kazanır.”⁵⁷

Resûlullah (s.a.v.), her cumartesi günü binekli veya yürüyerek muhakkak Kubâ Mescidi’ne gelirdi.

CUMA MESCİDİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), 14 gün Kubâ’dı kaldıktan sonra bir Cuma günü Medîne-i Münevvere’ye hareket etti. Yaklaşık 500 metre mesâfedeki Rânûnâ Vadisi’ne vardıklarında öğle vakti olmuştu. İslâm’da ilk Cuma namazı farz oldu ve Resûlullâh Efendimiz (s.a.v.), ilk Cuma namazını burada kıldırdı ve hutbe îrâd buyurdu. Peygamber Efendimiz tarafından ilk Cuma namazı kıldırılan bu yerde şimdi Mescid-i Cuma bulunmaktadır.

MESCİD-İ KIBLETEYN

İslâmiyet’in ilk yıllarda kâble, Kudüs’teki Mescid-i Aksa idi. Peygamber Efendimiz ve ona iman edenler, Mescid-i Aksa istikâmetine dönerek namazlarını edâ ediyorlardı. Fakat Resûlullah Efendimiz’in (s.a.v.) içinde hep Kâbe-i Muazzama’ya yönelmek arzusu vardı. Bu hususta duâ ediyor ve vahyin gelmesini arzu ediyordu.

Hicretten 18 ay kadar sonra Şa'bân ayının 15’inci günü Resûlullâh (s.a.v.), Seleme Oğulları yurdunda öğle namazının iki rekâti edâ edilmişti ki kâblenin çevrilmesi ile alâkâlı aşağıdakî âyet-i kerîme nâzil oldu. Peygamber Efendimiz, yönünü Beyt-i Makdis’den Ka’be-i Muazzama’ya çevirdi.

⁵⁷ Sahîh-i Buhari Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Terc., c.4, s.212.

Cemâat de safları ile birlikte döndüler ve son iki rekâti Ka'be-i Muazzama'ya doğru kıldılar. Bundan dolayı bu mescede “Mescid-i Kibleteyn” (iki kibleli mescit) denilmiştir.

﴿قَدْ نَرَى تَقْلِبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَوْلَيْنَكَ قِبْلَةً تَزَضَّاهَا فَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرُ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحِينَ مَا كُنْتُمْ فَوْلُوا وَجْهَكُمْ شَطْرَهُ﴾

Meâl-i şerîfi: “Yüzünün gökyüzüne çevrilmekte olduğunu görüyoruz. Seni elbette hoşlanacağın kibleye döndüreceğiz. O hâlde yüzünü hemen Mescid-i Harâm'a doğru çevir. Ey Mü'minler, nerede olursanız olun, yüzlerinizi onun yönüne çevirin.”⁵⁸

UHUD ŞEHİDLERİNİ VE UHUD DAĞI'NI ZİYARET

Hicretin 3'üncü yılında Müslümanlar ile Mekke müşrikleri arasında Uhud'da yapılan savaşta Müslümanlardan 70 kişi şehit olmuştur. Bunların arasında Peygamber Efendimiz'in amcası Seyyidü's-Şühedâ Hazret-i Hamza, Medîne-i Münewvere'ye ilk Kur'an muallimi olarak gönderilen Mus'ab Bin Umeyr (r.a.) de vardı.

Peygamber Efendimiz, Uhud şehîdlerinin başı ucunda: “Ben sizin, Allah katında diriler olduğunuzu şâhidim. Ashâb-ı Kirâma dönerek bunları ziyâret edin ve selamlayın, Allâh'a yemin ederim ki bunlar, kıyamete kadar, selamlayana karşılık verir.” buyurdular.⁵⁹

⁵⁸ Bakara Sûresi, âyet 144.

⁵⁹ Eyyûb Sabri Pasa, Mirâtû'l-Haremeyn, c. 2, s.1026.

Resûlullah Efendimiz zaman zaman Uhud şehîdlerini ziyâret etmiştir. Hazret-i Fatîma vâlidemiz, sıkça Uhud'a gider, amcası Hazret-i Hamza'nın kabrini ziyâret eder, ağlar, duâ eder ve kabrini düzeltirdi.

Hazret-i Enes (r.a) buyurdu ki: "Resûlullâh (s.a.v.) yanında Hazret-i Ebûbekir, Hazret-i Ömer ve Hazret-i Osman (radîyallâhü anhüm ecmaîn) oldukları hâlde Uhud'a çıktılar. Uhud Dağı, sevincinden sallandı. Resûlullâh (s.a.v.) ayağı ile Uhud'a vurarak şöyle seslendi: "Sâbit ol ey Uhud! Çünkü senin üzerinde bir nebî, bir siddîk, iki de şehîd var." Diğer hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki:

إِنَّ أَخْدُّا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

"Uhud bir dağdır ki o, bizi sever, biz de onu severiz."⁶⁰

أَحُدُّ رُكْنٌ مِّنْ أَرْكَانِ الْجَنَّةِ

"Uhud, cennet köşelerinden bir kösedir."⁶¹

⁶⁰ Sünnet-i İbn-i Mâce, Hadîs-i şerîf no: 3115.

⁶¹ Suyûtî, el-Câmî'u's-Sağîr, Hadîs-i şerîf no: 1200.

Uhud şehîdlerini selamlama

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَمْزَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمَ رَسُولِ اللَّهِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الشُّهَدَاءِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَسَدَ اللَّهِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَسَدَ رَسُولِ اللَّهِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنِ جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُضْعِبُ بْنُ عُمَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَمَاسُ بْنُ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا شُهَدَاءَ أُحْدٍ،
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عَقْبَى الدَّارِ،
اللَّهُمَّ ارْضُ عَنْهُمْ وَارْفُعْ دَرَجَتَهُمْ وَأَكْرِمْ مَقَامَهُمْ وَأَجْزِلْ ثَوَابَهُمْ.
بِفَضْلِكَ وَكَرِيمَكَ يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ.

Esselamü aleyke yâ Hamzatü radiyallâhü anh

Esselamü aleyke yâ amme rasûlillâh

Esselamü aleyke yâ seyyide's-şühedâ

Esselamü aleyke yâ esedallâh

Esselamü aleyke yâ esede Rasûlillâh

Esselamü aleyke yâ Abdellâhibne Cahşin radiyallâhü anh

Esselamü aleyke yâ Mus'abübnü Umeyr radiyallâhü anh
Esselamü aleyke yâ Şemmâsübnü Osmân radiyallâhü anh
Esselamü aleyküm yâ şühedâe Uhud
Esselamü aleyküm yâ ashâbe'n-nebiyyi sallallâhü aleyhi
ve sellem

Esselamü aleyküm bi-mâ sabertüm fe-ni‘me ukbe’d-dâr
Allâhümmerda anhüm verfa‘ derecetehüm ve ekrim
makâmehüm ve eczil sevâbehüm bi-fazlike ve keramike
yâ ekrame'l-ekramîn.

Mânâsı:

Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Hamza radiyallâhü anh.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Rasulullah’ın Amcası.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Şehitlerin Efendisi.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Allâh’ın aslanı.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Resûlullâh’ın aslanı.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Abdullah bin Cahş.
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Musab bin Umeyr,
Allâh’ın selamı üzerine olsun, ey Şemmas bin Osman,
Allâh’ın selamı üzerinize olsun, ey Uhud Şehitleri!
Allâh’ın selamı üzerinize olsun, ey Ashab-ı Nebî (s.a.v.).
Allâh’ın selamı üzerinize olsun, sabır ve sebatınızın karşılığı, Hazret-i Allah, sizler için cennetinde ne güzel nimetler hazırlamıştır.

Allâh’ım, onlardan razı ol, derecelerini yüce kıl, makamlarını şereflî eyle, sevaplarını fazlıyla ve keremimle bol ver, ey ikrâm edenlerin en ciòmerdi!

HENDEK HARBİNİN YAPILDIĞI YER (YEDİ MESCİDLER)

Hicretin 5'inci yılında Müslümanlarla Mekke müşrikleri ve müttefikleri arasında yapılan Hendek Harbinin yapıldığı mahalde, teberrüken yedi mescit yapılmıştır. Bu mescitlerden bir tanesi Resûlullah Efendimiz'in çadırının kurulu olduğu yerde bulunan "Fetih Mescidi"dir. Fetih Mescidi'nin bulunduğu yerde Peygamber Efendimiz pazartesiden çarşamba gününe kadar "Ahzab Duâsı" ile ilticâda bulundu. Duâsının kabul olduğu bildirildi. Akşama doğru çıkan çok şiddetli bir rüzgâr, kısa sürede fırtınaya döndü. Fırtına, müşrik ordu sunu Medîne çevresinden atıncaya kadar devam etti. Sabah olunca hiçbir düşman kalmamış, fırtına da dinmişti.

Peygamber Efendimiz üç bin civarında Ashâbî ile Sel' Dağı eteğinde ikâmet ederek, Selmân-ı Fârisî'nin teklifi üzerine hendek kazmayı kararlaştırıp, bir rivayete göre eni ve derinliği: 2,5 metre, diğer bir rivayete göre de derinliği: 4,5 veya 5, eni de: 9 metredir. Ashâb-ı Kiram'ın gayretleri ile 6 günde veya 24 günde kazılmıştır. Kazılan hendeğin uzunluğu yaklaşık 6000 metre, bazılarına göre de 2700 metredir. Müşrikler bir aya yakın muhasarada bulunmuşlar ise de sonunda hezimete uğrayarak dönüp gitmişler.

Hendek kazılırken bazı mucizeler zuhûr etmiştir. Bunlardan biri söyledir: Hendek kazılırken büyük bir kaya çıkmıştı. Bütün uğraşmalara rağmen onu kimse kıramıyordu. Peygamber Efendimize haber verdiler. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) balyozu eline aldı, Besmele ile üç defa kayaya vurdu ve her vuruşta; "Allâhü Ekber, Şam'ın kırmızı sarayı, Kisra'nın beyaz sarayı ve San'a'nın kale kapılarını görüyorum" buyurarak ileride oraların fetih müjdesini verdiler.

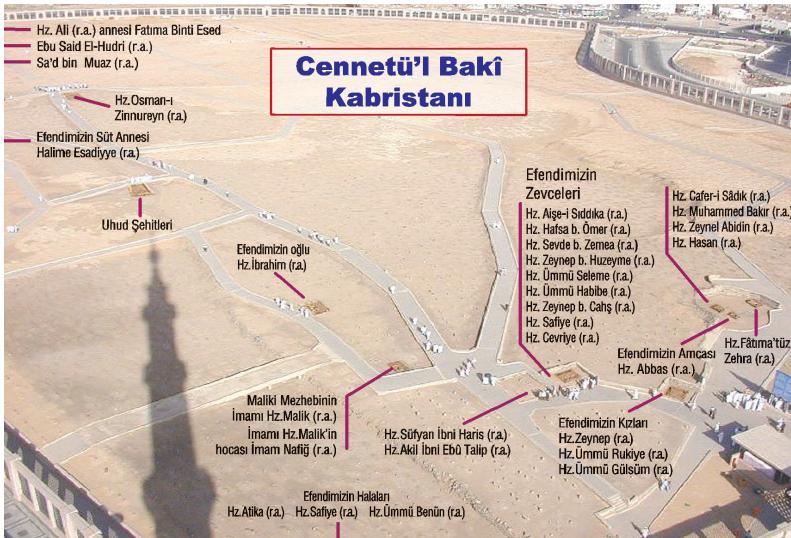
Bir diğeri de söylerdir: Hazret-i Câbir (r.a.), Resûlullah'ın (s.a.v.) açıktan karnına taş bağladığını gördü. Evine gidip hanımına ‘Neyimiz var’ dedi. Hanımı da biraz arpa ile bir oğlak var, dedi. Oğlağı kesip çömlek içinde tandırı, arpayı da öğüterek ekmek yapmak üzere fırına koydu. Yâ Resûl-lâh, bir parça yiyeceğimiz var, bir iki kişi ile teşrif buyursanız, diyerek davet etti. Yemeğin ne olduğunu öğrenen Peygamber Efendimiz, bütün hendek ehlini davet etmiş, hepsi, bir mucize olarak yemiş, kalanı da Medîne'ye gönderin buyurmuştur.

CENNEDÜ'L-BAKİ

Mescid-i Nebevînin doğu tarafındadır. Resûlullah (s.a.v.), Medîne-i Münevvere'ye hicretten sonra “Garkad” ağaçları ile kaplı olan bu mahalli, kabristanlık yapmıştır. İlk olarak da Peygamberimiz'in sütkardeşi “Osman ibn-i Maz‘ûn” defnedilmiştir.

Bakî Kabristanlığı'nda başta üçüncü halife Hazreti Osman (r.a.) olmak üzere, Peygamber Efendimiz'in amcası Hazret-i Abbâs, halaları, kızları, mübârek zevceleri, oğlu İbrâhîm, torunu Hazret-i Hasan, sütannesi, Hazret-i Ali'nin annesi ve kardeşi, on bin civarında sahâbe, tâbiîinden birçok zevât, günümüze kadar birçok evliyâ medfûndur.

Bakî ehlini ziyâret müstehaptır.

Bakî ehlini selâmlama

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَا حِقُونَ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْبَقِيعِ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

السَّلَامُ عَلَيْكُنَّ يَا أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

السَّلَامُ عَلَيْكُنَّ يَا أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ،

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ الْبَقِيعِ الْغَرَقَدِ،

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلَهُمْ أَجْمَعِينَ.

Esselâmü aleyküm yâ dâre kavmin mü’minîne ve innâ inşâallâhü biküm lâhikûn.

Esselâmü aleyküm yâ ehle'l-bakî‘

Esselâmü aleyküm yâ ashâbe'n-nebiyyi sallallâhü aleyhi ve sellem

Esselâmü aleyküm yâ ehle beyti Muhammedin sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem.

Esselâmü aleykünne yâ ezvâce'n-nebiyyi sallallâhü aleyhi ve selleme

Esselâmü aleykünne yâ ümmehâti'l-mü'minîn.

Allâhümmağfir li-ehli'l-bakî' il-garkadi.

Allâhümmağfir lenâ ve lehüm ecmaîn.

Mânâsı:

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey mü'min kavmin diyarı,
İnşallah biz de size kavuşacağız.

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Bakî Ehli,

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Ashâb-i Nebî,

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Ehli beyti Muhammed (s.a.v.),

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Rasûllullahın zevceleri,

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Müminlerin anneleri.

Allahım! Bakî ehlini, bizi, cümlemizi afvet.

HAZRET-İ OSMAN EFENDİMİZİ SELÂMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ذَالْنُورَيْنِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الْحَيَاةِ،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ

Esselamü aleyke yâ Osmânü’bnü Affân radiyallâhü anh.

Esselamü aleyke yâ zi’n-nûreyn.

Esselamü aleyke yâ sâhibe Rasûlillâh

Esselamü aleyke yâ sâhibe'l-hayâi

Esselamü aleyke yâ halîfete Rasûlillâh

Esselamü aleyke yâ emîra'l-mü'minîn.

Mânâsı:

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Osman bin Affan! (r.a.)

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey iki nurun sahibi!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın Arkadaşı!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Haya sahibi!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın Halifesi!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Müminlerin emiri!

PEYGAMBER EFENDİMİZE VEDA EDERKEN

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا تُحِبُّكَ وَتُحِبُّنَا إِلَيْكَ وَأَنْبِئْنَا مَلَائِكَتَكَ وَرَسُولَكَ
وَنُحِبُّ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ، اللَّهُمَّ حَبِّبْنَا إِلَيْكَ وَإِلَى نَبِيِّكَ وَإِلَى مَلَائِكَتِكَ
وَأَنْبِئْنَا مَلَائِكَتَكَ وَرَسُولَكَ وَإِلَى عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ، اللَّهُمَّ يَسِّرْنَا لِلْيُسْرَى وَجَعَلْنَا
الْعُسْرَى وَاغْفِرْ لَنَا فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى وَاجْعَلْنَا مِنْ أَئِمَّةِ الْمُتَّقِينَ،

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ هَذَا آخِرَ الْعَهْدِ بِحَرَمِ رَسُولِكَ وَيَسِّرْ لَنَا الْعُودَ إِلَى
الْحَرَمَيْنِ سَبِيلًا سَهْلَةً بِمِنْكَ وَفَضْلِكَ، وَارْزُقْنَا الْغُفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَرُدْنَا سَالِمِينَ غَانِمِينَ إِلَى أُطْنَابِنَا آمِنِينَ،

اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ فَاغْفِرْ
لِي مَا قَدَّمْتُ وَأَخْرَجْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَمْتُ أَنَّ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْرَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غُلَّا لِلَّذِينَ أَمْنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفُ رَحِيمٌ، رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Allâhümmec‘alnâ nûhibbüke ve nûhibbü nebiyyeke ve
nûhibbü melâiketeke ve enbiyâeke ve rusüleke ve nûhibbü
ibâdeke’s-sâlihîn. Allâhümmec‘alnâ ileyke ve ilâ
nebiyyike ve ilâ melâiketike ve ilâ enbiyâike ve rusûlike ve

ilâ ibâdike's-sâlihîn. Allâhümme yessirnâ li'l-yûsrâ ve cen-nibne'l-usrâ vağfir lenâ fi'l-âhirati ve'l-ûlâ vec'âlnâ min-e-immeti'l-müttakîn.

Allâhümme lâ-tec'al hâzâ âhîra'l-ahdi bi-harami rasû-like ve yessir lene'l-avde ile'l-harameyni sebîlen sehleten bi-mennike ve fazlike verzukna'l-afve ve'l-âfiyete fi'd-dün-yâ ve'l-âhirati ve ruddenâ sâlimîne gânimîne ilâ evtâninâ âminîne.

Allâhümme leke eslemtü ve aleyke tevekkeltü ve bike âmentü ve ileyke hâkemtü fağfirlî mâ kaddemtü ve ah-hartü ve-mâ esrartü ve-mâ a'lentü ente rabbî lâ-ilâhe illâ ente.

Rabbenâğfir lenâ ve li-ihvânînellezîne sebekûnâ bi'l-îmâni ve lâ-tec'al fi-kulûbinâ ȝillen lillezîne âmenû rabbenâ inneke raûfu'r-rahîm. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseten ve fi'l-âhirati haseneten ve kînâ azâbe'n-nâr.

Mânâsı:

Allahım! Bize, seni ve nebini sevmeyi lütfet. Meleklerini, peygamberlerini, resüllerini ve salih kullarını sevmeyi de nasip eyle. Allahım! Bize, sevgini ve habibinin sevgisini lütfet. Meleklerin, peygamberlerin, resüllerin ve salih ulların tarafından da sevilmeyi ihsan eyle.

Allahım! Bu ziyâretimi Medîne-i Münevvere'yi son ziyâretim kılma. Lütfün ve ihsanınla Harem-i Şerîfe ve Medîne-i Münevvere'ye tekrar gelmemi kolaylaştırır. Bana, dünyada ve âhirette sağlık ve bereket ihsan eyle. Bize, memleketlerimize sağ salim ve umrenin feyiz ve bereketini elde etmiş olarak emniyet içinde dönmemeyi nasip eyle.

Allahım! Tamamen sana teslim oldum. Yalnızca sana tevekkül ettim. Sana iman ettim ve sadece senin hükmüne başvurdum. Geçmişte işlediğim ve gelecekte isleyebileceğim gizli ve açık bütün günahlarımı bağışla. Sen, benim Rabbimsin. Senden başka hiçbir ilah yoktur.

Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Ey Rabbimiz! Şüphesiz, sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin. Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, cehennem azâbından koru.

UMRE DUÂLARI

A- TAVÂFIN YAPILIŞI VE DUALAR

Tavâf yapacak kimse hangi tavâfi yapacaksa, Haceru'l-Esved hizasına gelmeden niyet eder. Mümkünse Haceru'l-Esved'i öper; değilse göğsünü Haceru'l-Esved tarafına çevirek iki elini açıp kulak hizasına kaldırarak ileriye doğru hareket ettirir, "بِسْمِ اللَّهِ الْأَكْبَرِ" deyip istilâm eder ve sağ elinin içini sessizce öper.

Tavâfa başlar başlamaz;

اللَّهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَتَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعًا لِسُنْنَةِ نَبِيِّكَ
وَحِسْبِكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Allâhümme îmânen bike ve tasdîkan bi-kitâbike ve vefâen bi-ahdike vettibâan li-sünneti nebiyyike ve habîbi-ke Muhammedin sallallâhü aleyhi ve sellem.

Mültezem hizasında bu duayı okur:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَافِي نَعْمَكَ، وَيُكَافِي مَزِيدًا كَرْمَكَ، أَخْمَدُكَ
بِجَمِيعِ مَحَامِدِكَ مَا عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ عَلَى جَمِيعِ نِعَمِكَ مَا
عَلِمْتُ مِنْهَا وَمَا لَمْ أَعْلَمْ

Allâhümme leke'l-hamdü hamden yuvâfî ni'ameke ve yükâfî mezîde keramike ahmedüke bi-cemî'i mehâmidike mâ-alimtü minhâ ve mâ-lem a'lem ve alâ cemî'i ni'amike mâ-alimtü minhâ ve mâ-lem a'lem.

Bu arada makâm-i İbrâhîm'e yaklaşmış olur ki, Makâm-ı İbrâhîm hizasında Salli - Bârik dualarını okur.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى
آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَحِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ،
كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَحِيدٌ.

Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin kemâ-salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme in-neke hamîdün mecid.

Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin kemâ-bârakte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîme in-neke hamîdün mecid.

Bundan sonra her bir şavtta, kitabımızda yazılı olan okunacak duayı okur veya yine kitabımızın sonunda yazılı olan Salevât-ı Şerîfe'lerden, Ahzab Duası ve buna benzer tavsiye edilen dualardan okuyarak tavâfa devam eder. Daha ziyade, Rüknü Irakî ile Rüknü Şâmî arasında:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Sübhânallahi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber ve lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm.

Rüknü Şâmî ile Rüknü Yemânî arasında:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْمِي وَيُمْيِتُ
وَهُوَ حَقٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve
lehü'l-hamdü yuhyî ve yümit. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü
bi-yedihî'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr.

Rüknü Yemânî ile Rüknü Hacerul-Esvet arasında:

رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَذْخَلْنَا^۱
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْغَافِيَةَ وَالْمُعَافَاهَةَ الدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاهَةِ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati hase-
neten ve kınâ azâbe'n-nâr ve edhilne'l-cennete maa'l-ebrâr
yâ azîzü yâ gaffâr yâ rabbe'l-âlemîn.

Allâhümme innî es'elüke'l-afve ve'l-âfiyete
ve'l-muâfâte't-dâimete fi'd-dîni ve'd-dünyâ ve'l-âhirati
ve'l-fevze bi'l-cenneti ve'n-necâte mine'n-nâri bi-rahmeti-
ke yâ erhame'r-râhîmîn.

Tavâfin ilk şavtı bu şekilde tamamlanmış olur. Diğer
şavtlarda ise her şavtta okunacak duaları okur ve bu du-
alara devam eder. Her türlü tesbih, zikir, duâ ve Kur'an-ı
Kerîm'den âyetler ve sûreler okuyabilir. Cenâb-ı Hakk'ın
kudret ve azametini tefekkür eder. Kâbe-i Muazzama'ya na-
zar eder. Tavâfin aynen namaz gibi olduğunu düşünerek
kalbine, gözüne dikkat ederek tamamlar.

TAVÂFIN BİRİNCİ ŞAVTININ DUÂSI

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَتَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعًا لِسُنْنَةِ
نَبِيِّكَ وَحَبْبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ
وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاهَ الدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَالْفُورَ بِالْجَهَةِ
وَالنَّجَاهَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Sübhânallahi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ-ilâhe illallâhü vallâ-hü ekber ve lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ rasûllillâhi sallallâhü aleyhi ve sellem. Allâhümme îmânen bike ve tasdîkan bi-kitâbike ve vefâen bi-ahdike vettibâan li-sünneti nebiyyike ve habîbîke Muhammedin sallallâhü aleyhi ve sellem. Allâhümme innî es'elüke'l-lafve ve'l-âfiyete ve'l-muâfâfâte'd-dâimete fi'd-dîni ve'd-dünyâ ve'l-âhîrati ve'l-fevze bi'l-cenneti ve'n-necâte mine'n-nâri bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn.

Mânâsı:

Hazret-i Allah, her türlü noksancıklardan uzaktır. Hamd, Allah'a mahsustur. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Allah her şeyden büyütür. Bütün güç ve kuvvet, şanı yüce olan Allah'a aittir.

Salât ve selâm, Allâh'ın Rasûlü üzerine olsun.

Allahım! Sana inanarak, kitabını tasdik ederek, sana verdigim sözü tutarak ve Peygamberinin sünnetine uyararak işte buradayım...

Allahım! Dînim, dünyam ve âhiretime ait işlerimde senden af, afiyet ve daimi sağlık isterim. Yâ Erhame'r-râhimîn, rahmetinle cennetine nail olmak ve cehenneminden kurtulmak isterim.

TAVÂFIN İKİNCİ ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ يَئِثُكَ، وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ، وَالْعَبْدُ عَبْدُكَ وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ
عَبْدِكَ، وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ، فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وَبَشَّرْنَا عَلَى النَّارِ.

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيَّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
وَالْعُصْبَيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تُبْعَثُ عِبَادُكَ.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Allâhümme inne hâze'l-beyte beytüke ve'l-harâme harâmüke ve'l-emne emnüke ve'l-abde abdüke ve ene abdüke vebnû abdike ve hâze makâmü'l-'âizi bike mine'n-nâr. Fe-harrim lühûmenâ ve beseretenâ ale'n-nâr.

Allâhümme habbib ileyne'l-îmâne ve zeyyinhü fî-kulûbinâ ve kerrih ileyne'l-küfre ve'l-füsûka ve'l-îsyân. Vec'al-nâ mine'r-râşidîn. Allâhümme kînî azâbeke yevme tüb'a-sü ibâdüke. Allâhümme'r-zuknî'l-cennete bi-gayri hisâb.

Mânâsı:

Allahım! Burası senin beytindir. Bu Harem, senin haremindir, buradaki emniyet de senindir. Bu kullar, senin kularındır, ben de senin kulunum. Burası, sana Cehennemden sığınma yeridir. Yâ Rabbi, vücudumuzu Cehenneme haram kıl.

Yâ Rabbi, bize imanı sevdir, onu kalbimizde süsle. Küfrü, fiski, isyanı bize çirkin göster. Bizi, hak yolun tabilerinden eyle.

Allahım! Kullarının dirileceği günde beni, azâbından koru. Allahım! Cennetinde, beni hesapsız rızıklandı.

TAVÂFIN ÜÇÜNCÜ ŞAVTININ DUÂSI

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ وَالشَّرِّكِ وَالشَّقَاقِ وَسُوءِ
الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ وَالْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ。 اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخْطِكَ وَالنَّارِ。 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ
بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ

Allâhümme innî eûzü bike mine's-şekki ve's-sırkı ve's-sıkâkı ve'n-nifâkı ve sûi'l-ahlâkı ve sûi'l-manzari ve'l-münkalebi fi'l-mâlı ve'l-ehli ve'l-veled. Allâhümme innî es'elüke rîdâke ve'l-cennete ve eûzü bike min sehatîke ve'n-nâr. Allâhümme innî eûzü bike min-fitneti'l-kabri ve eûzü bike min-fitneti'l-mahyâ ve'l-memât.

Mânâsı:

Allahım! Şüpheden, şirkten, ayrılıktan, nifaktan, kötü ahlaktan, kötü duruma düşmekten, aile-i efradımda ve malımda kötü âkibete düşmekten sana sığınırım.

Allahım! Senden, rızanı ve cennetini isterim. Gadabından ve cehenneminden sana sığınırım.

Allahım! Hayat, ölüm ve kabir fitnesinden sana sığınırım.

TAVÂFIN DÖRDÜNCÜ ŞAVTININ DUÂSI

اللَّهُمَّ اجْعِلْنِي حَبَّاجًا مَبْرُورًا وَذَبْباً مَغْفُورًا وَسَعْيًا مَشْكُورًا وَعَمَلاً صَالِحًا
مَقْبُولاً وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ. يَا عَالَمَ مَا فِي الصُّدُورِ أَخْرِجْنِي يَا اللَّهُ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ مُوْجَبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَرَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ
إِثْمٍ وَالْعَنْيَمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاهَةِ مِنَ النَّارِ. رَبِّ فَنْعَنِي بِمَا
رَزَقْتَنِي وَبِارْكُ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَنِي وَاخْلُفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ

Allâhümmec‘alhü haccen mebrûran ve zenben mağfûran ve sa‘yen meşkûran ve amelen sâlihan makbûlen ve ticâraten len-tebûr. Yâ âlime mâ fi’s-sudûr, ahricnî yâ Al-lah mine’z-zulümâti ile’n-nûr. Allâhümme innî es’elüke mûcibâti rahmetike ve azâime mağfiratike ve’s-selâmete min-külli ismin ve’l-ganîmete min-külli birrin ve’l-fevze bi’l-cenneti ve’n-necâte mine’n-nâr. Rabbi kanni’nî bi-mâ razaktenî ve bârik lî fi-mâ a‘taytenî vahlûf aleyye külle gâi-betin lî minkebihayrin.

Mânâsi:

Allâhim! Haccımı hacci mebrur, sa‘yimi meşkûr, amelimi sâlih ve makbûl, ticaretimi zararsız eyle. Ey gönüllerde olanları bilen Rabbim. Allâhim! Beni karanlıklardan aydınlığa çıkar.

Allâhim! Senden Rahmetini, mağfiretini kazandıracak şeyleri, her türlü.gunahtan selâmeti, her türlü iyilikten faydalananmayı, Cennetine nail olup, Cehenneminden kurtulmayı isterim.

Rabbim! Beni verdigin rızka kanaatkâr eyle, verdiklerini benim için bereketli kıl. Kaybettiklerimden daha hayırlısını ihsan eyle.

TAVÂFIN BEŞİNCİ SAVTININ DUÂSİ

اللَّهُمَّ أَطْلِنِي تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلٌّ إِلَّا ظِلُّكَ، وَلَا بَاقِي إِلَّا
وَجْهُكَ، وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نِيَّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
شُرْبَةً هَنِيَّةً مَرِيَّةً لَا نَظِمًا بَعْدَهَا أَبَدًا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا
سَأَلَكَ مِنْهُ نِيَّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نِيَّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعِيمَهَا وَمَا يُقْرِبُنِي إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ

Allâhümme ezillinî tahte zilli arşike yevme lâ-zille illâ zillüke velâ bâkiye illâ vechüke ve eskinî min-havzı nebiyyike seyyidinâ Muhammedin sallallâhü aleyhi ve selleme şürbeten henîeten merîeten lâ-nazmeü ba‘dehâ ebeden. Allâhümme innî es’elüke min-hayri mâ-seeleke minhü nebiyyüke seyyidünâ Muhammedün sallallâhü aleyhi ve sellem ve eûzü bike min-şerri mesteâzeke minhü nebiyyüke seyyidünâ Muhammedün sallallâhü aleyhi ve sellem. Allâhümme innî es’elüke’l-cennete ve naîmehâ ve-mâ yu-karribunî ileyhâ min-kavlın ev fi’lin ev amelin.

Manâsi: Allahım! Senin gölgenden başka hiçbir gölgenin, senin cemalinden başka hiç bir kimsenin olmadığı günde beni Arşının gölgesinde gölgelendir ve Peygamberimizin (s.a.v.) havzından afiyetle öyle sula ki bir daha ebediyen susamayayım.

Allahım! Peygamberimiz (s.a.v.) senden ne hayır istediyse onu istiyor ve sığındıklarından da sana sığınıyorum.

Allahım! Senden cennetini, nimetlerini ve beni cennete yaklaştıracak söz, fili ve amelleri isterim.

TAVÂFIN ALTINCI ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُمَّ إِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيَّنَتَكَ وَحُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيَّنَتِي وَبَيْنَنَا خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ فَاغْفِرْهُ لِي وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحْمِلْهُ عَنِّي، وَأَغْنِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سَوَّاكَ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنَّ بَيْتَكَ عَظِيمٌ وَوَجْهُكَ كَرِيمٌ وَأَنْتَ يَا اللَّهُ حَلِيمٌ كَرِيمٌ عَظِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي .

Allâhümme inne leke aleyye hukûkan kesîraten fî-mâ beynî ve beyneke ve hukûkan kesîraten fî-mâ beynî ve beyne halkîke. Allâhümme mâm kâne leke minhâ faғfir-hü lî ve-mâ kâne li-halkîke fe-tehammelhü annî ve ağnîni bi-halâlike an-harâmike ve bi-tâatike an-mâ'siyetike ve bi-fazlike ammen sivâke yâ vâsi'a'l-maғfirati. Allâhümme inne beyteke azîmün ve vecheke Kerîmün ve ente yâ Allâhü Halîmün Kerîmün Azîmün tûhibbü'l-afve fa'fü annî.

Mânâsı:

Allahım! Benim üzerimde senin hukukuna ve mahlükatının hukukuna dair birçok haklar var. Kendi haklarını başısla, mahlükatının haklarını kendi üzerine aliver.

Ey maғfireti bol olan Rabbim, beni haramlarından uzaklaştırarak helâlinla, günahlardan uzaklaştırarak itaatinle güçlendir ve senden başkasına muhtaç etme.

Allahım! Senin Beytin yücedir, zâtın cömerttir. Ey Allahım! Sen büyüsün, hilim ve kerem sahibisin, afvetmeyi seversin, beni de afvet.

TAVÂFIN YEDİNCİ SAVTININ DUÂSİ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا كَامِلًا وَيَقِينًا صَادِقًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَقُلْبًا خَاشِعًا
وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَحَلَالًا طَيِّبًا وَتَوْبَةً نَصُوحًا قَبْلَ الْمَوْتِ وَرَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ
وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاهَةِ
مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ. رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ.

Allâhümme innî es'elüke îmânen kâmilen ve yakînen sâdikan ve rîzkan vâsian ve kalben hâşian ve lisânen zâki-ran ve halâlen tayyiben ve tevbeten nasûhan kable'l-mevti ve râhaten inde'l-mevti ve mağfiraten ve rahmeten ba'de'l-mevti ve'l-afve inde'l-hisâbi ve'l-fevze bi'l-cenneti ve'n-necâte mine'n-nâri bi-rahmetike yâ Azîzü yâ Gaffâr. Rabbi zdînî ilmen ve elhîknî bi's-sâlihîn.

Mânâsı:

Ey Azîz ve Gaffâr olan Allahım! Senden rahmetinle kâmil iman, aslâ şaşmayacak dosdoğru bir ilim, bol rizik, korkan kalp, zikreden dil, helal ve temiz rizik isterim.

Ölmeden önce nasuh tevbe, ölüm yanında rahat, ölümden sonra rahmet ve mağfiret isterim.

Hesap yanında afv, Cennetine nâil olma, Cehennemin-den kurtulmayı isterim.

Rabbim, ilmimi artır ve beni, sâlih kullarına ilhak eyle.

TAVÂF NAMAZINDAN SONRA DUÂ

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَيْتِي فَأَقْبِلُ مَعْذِرَتِي وَتَعْلَمُ حَاجَتِي فَأَعْطِنِي
سُؤْلِي وَتَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي دُنُوبي. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا
دَائِمًا يُبَاشِرُ قَلْبِي وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّى أَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبُنِي إِلَّا مَا كَبَثَ
لِي رِضًا مِنْكَ بِمَا قَسَمْتَ لِي أَنْتَ وَلِيَّ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ تَوْفِينِي
مُسْلِمًا وَالْحَقِيقِي بِالصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا فِي مَقَامِنَا هَذَا ذَنْبًا إِلَّا
غَفَرْتُهُ وَلَا هَمًا إِلَّا فَرَجْحَتْهُ وَلَا حَاجَةً إِلَّا قَضَيْتَهَا وَيَسَّرْتَهَا فَيَسِّرْ أُمُورَنَا
وَاسْرَخْ صُدُورَنَا وَنُورْ قُلُوبَنَا وَاحْتِمْ بِالصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا. اللَّهُمَّ تَوَفَّنَا
مُسْلِمِينَ وَأَحِنَا مُسْلِمِينَ وَالْحَقْنَا بِالصَّالِحِينَ عَيْرَ حَرَّا يَا وَلَا مَقْتُونِينَ.

Allâhümme inneke ta'lemü sirri ve alâniyyetî fakbel ma'zirâtî ve ta'lemü hâcetî fea'tinî sü'lî ve ta'lemü mâ fi-nefsî fağfir lî zünûbî. Allâhümme innî es'elüke imânen yûbâşiru kalbî ve yakînen sâdikan hatta a'lemü ennehû lâ-yusîbünî illâ mâ-ketebte lî rizan minke bi-mâ kasemte lî ente veliyyî fi'd-dünyâ ve'l-âhirati. Teveffenî müslimen ve elhîknî bi's-sâlihîn. Allâhümme lâ-teda' lenâ fi-makâminâ hâzâ zenben illâ ȝafertehû velâ hemmen illâ ferractehû velâ hâceten illâ kazaytehâ ve yessertehâ fe-yessir ümûranâ veşrah sudûranâ ve nevvir kulûbenâ vahtim bi's-sâlihâti a'mâlenâ. Allâhümme teveffenâ müslimîne ve ahyinâ müslimîne ve elhîknâ bi's-sâlihîn gayra hazâyâ ve-lâ meftûnîn.

Mânâsi:

Ey Allahım! Muhakkak sen, benim içimi, dışımı bilirsin. Benim mazeretimi kabul eyle. İhtiyacımı bilirsin, istedigimi ihsan eyle. İçimdekini bilirsin, günahlarımı bağışla.

Allahım! Kalbimden ayrılmayan şüphesiz ve sadık bir iman isterim. Ki o imanla senin yazdığını başka bir şeyin başına gelmeyeceğini bileyim ve senin taksimatına razi olayım. Dünya ve âhirette benim sahibim sensin. Yâ Rabbi beni Müslüman olarak öldür ve salih kullarına ilhak eyle.

Yâ Rabbi! Şu makamımızda af edilmemiş günah, giderilmemiş sıkıntı, karşılanmamış ihtiyaç bırakma. İşlerimizi kolaylaştır, gönlümüzü genişlet, kalbimizi nurlandır, amellerimizi salih olarak tamamlat.

Yâ Rabbi! Bizleri Müslüman olarak öldür, Müslüman olarak dirilt, ayıpsız ve fitnesiz olarak salih kullarına ilhak eyle.

SAFÂ VE MERVE'YE HER ÇIKIŞTA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَزْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ
إِلَيْنَا أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ
اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min şeâirillâh, fe-men hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleyhi en yettavvafe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsı:

Bismillahirrahmanirrahim! Gerçekten Safâ ile Merve Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldıği alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepe yeri tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz, Allah iyiliğin karşılığını verir, o her şeyi bilir.

Not: İki şavt arasında Fatiha-i şerîfe ve salevât-ı şerîfeden sonra 100 istigfâr, 100 salevât-ı şerîfe, 100 tesbîh duası, 100 tehlîl, 100 Fâtîha-i şerîfe, 100 İhlâs-ı şerîf, 100 sübhanellâhi ve bi-hamdihi sübhanellâhil azîm okunabilir.

İKİ YEŞİL DİREK ARASINDA

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمْ مَا لَا
نَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

Rabbigfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-e'azzü'l-ekram.

Mânâsı:

Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kereminle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, en azîz, en kerîm olansın.

SA'Y'İN BİRİNCİ ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلَلَّهُ الْحَمْدُ، رَبَّنَا تَقَبَّلْ
مِنَا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتَنَا
أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ،
رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمْ مَا لَا
نَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، اللَّهُمَّ يَا مُقْلِبَ الْقُلُوبِ ثِبْتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ،

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا كَامِلًا وَيَقِينًا صَادِقًا وَرِزْقًا وَاسِعًا حَلَالًا طَيِّبًا
 وَقُلْبًا خَاسِعًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَتَوْبَةً نَصُوحاً، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
 لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْمِي وَيُمْيِتُ وَهُوَ حَقٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ
 وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ
 مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اغْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِهِمَا
 وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber ve lillâhi'l-hamd. Rabbenâ tekabbel minnâ inneke ente's-semîu'l-alîm. Rabbenâ vec'almâ müslimîne leke ve min-zürriyyetinâ ümmeten müslimeten leke ve erinâ menâsikenâ ve tüb aleynâ inneke ente't-tev-vâbû'r-rahîm. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez am-mâ ta'lemü inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-e'azzû'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr. Allâhümme yâ mukallibe'l-kulûb sebbit kalbî alâ dîniike. Allâhümme innî es'elüke îmânen kâmilén ve yakînen sâdîkan ve rîzkan vâsian halâlen tayyiben ve kalben hâşian ve lisânen zâkirân ve tevbeten nasûhan. Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuh-yî ve yûmît. Ve hüve hayyün lâ yemûtû biyedihi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêâirillâh femen hacce'l-beyte evi't-temera fe-lâ cünâha aleyhi en yettavvefe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsı:

Allah, her seyden büyüktür. Allah, her seyden büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her seyden büyüktür. Allah, her seyden büyüktür. Hamd, Allah'a mahsustur. Rabbimiz, (bunu) bizden kabul eyle. Şüphesiz ki sen her şeyi işten ve bilensin.

Rabbimiz! Bizi, sana teslim olanlardan eyle. Neslimizden de sana teslim olmuş bir ümmet lütfeyle. Bize hacla ilgili vazifelerimizi göster, tevbelerimizi kabul et. Şüphesiz tevbeleri çok kabul eden ve merhametli olan ancak sensin. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kereminle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, güç ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbindan koru. Ey kalpleri çeviren Allahım! Kalbimi dininde sabit kıl.

Allahım! Kusursuz bir iman, dosdoğru bir ilim, bol, helal ve temiz rızık, haşyet dolu bir kalp, zikreden bir lisan ve aslâ bozmayacağım bir tevbe niyaz ediyorum. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O tektir, hiçbir ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. Onun her seye gücü yeter. **Bismillâhirrahmânirrahîm!** Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldığı alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz Allah, iyiliğin karşılığını verir, o her şeyi bilir.

SA'Y'İN İKİNCİ ŞAVTININ DUÂSI

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبَّنَا أَمَّا
بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْبِنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا
يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرِبِّكُمْ فَأَمَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِرْ عَنَا
سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ، رَبَّنَا وَآتَنَا مَا وَعْدْنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا ثُخِنَّا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُحْلِفُ الْمِيعَادَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ،
وَتَجَاوِزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ،
رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحِبِّي وَيُمِيِّثُ وَهُوَ حَقٌّ لَا
يُمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber velillâhi'l-hamd. Rabbenâ âmennâ bimâ enzelte vetteba'ne'r-rasûle fektübñâ maa's-şâhidîn. Rabbenâ innenâ semi'nâ münâdiyen yünâdî lîl-îmâni en âminû bi-rabbiküm fe-âmennâ. Rabbenâ fağfir lenâ zünûbenâ ve keffir annâ seyyiâtinâ ve teveffenâ maa'l-ebrâr. Rabbenâ ve âtinâ mâ-veattenâ alâ rusûlike ve-lâ tuhzinâ yevme'l-kiyâmeti inneke lâ-tuhlifu'l-mîâd. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-eazzü'l-ekram.

Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati hasenen-ten ve kînâ azâbe'n-nâr. Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerî-ke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yumît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedihi'l-hayr. Ve hüve alâ külli sey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şeâirillâh femen hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleyhi en-yettavvafe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsi: Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Hamd, Allah'a mahsustur.

Rabbimiz! Senin indirdigin (vahy)e iman ettik ve Peygamber'e tâbi olduk. Artık bizi, şahitlerle beraber yaz. Rabbimiz! Şüphesiz biz, "Rabbinize inanın!" diye imana çağrıran (Kur'an)ı isittik ve iman ettik. Rabbimiz, bizim günahlarımıza bağışla, kötülüklerimizi ört, canımızı iyilerle beraber al. Rabbimiz! Peygamberlerine vaat ettiğin şeyleri bize de ihsan et ve kiyamet gününde bizi rezil etme; şüphesiz sen vadinden dönmezsin. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kereminle bizi affet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, güç ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbindan koru. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her şeye gücü yetendir.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldıği alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyaret

ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz Allah iyiliğin karşılığını verir, o her şeyi bilir.

SA'Y'İN ÜÇÜNCÜ SAVTININ DUÂSİ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلَلَّهِ الْحَمْدُ، رَبِّ
أَفْرَزِنِي أَنْ أَشْكُرْ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالَّذِي وَأَنْ أَعْمَلَ
صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، رَبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوزْ عَمَّا
تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، رَبَّنَا آتَنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحِبِّي وَيُمِيَّتْ وَهُوَ حَقٌّ لَا يَمُوتُ
بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّ
الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ
أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَّوَّعَ خَيْرًا إِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber ve lillâhi'l-hamd. Rabbi evzi'nî en eşküra ni'metekelletî en'amte aleyye ve alâ válideyye ve en a'mele sâlihan terdâhu ve edhilnî bi-rahmetike fîribâdike's-sâlihîn. Rabbirhamhümâ kemâ rabbeyânî sağırâ. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez am-mâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-eazzü'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'lâhirati haseneten

ve kınâ azâbe'n-nâr. Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhî ve yümit. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedihi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêâirillâh fe-men hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleysi en-yettavvefe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innal-lâhe şâkirun alîm.

Mânâsi:

Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Hamd, Allah'a mahsustur. Ey Rabbim! Beni; bana ve ana-babama verdığın nimetlere şükretmeye ve razı olacağın iyi işlere yönelt ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat! Rabbim! Annem babam, küçükken beni nasıl yetiştirmişlerse, şimdi sen de onlara acı. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kermenle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, mutlak güç ve kerem sahibisin. Rabbimiz! Bize, dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbindan koru. Rabbimiz! Hesap gününde beni, anne-babamı ve bütün müminleri bağışla. Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, tektir, hiçbir ortağı yoktur. Mâlk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her şeye gücü yetendir.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldığı alâmetlerdir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz, Allah, iyiliğin karşılığını verir, o, her şeyi bilir.

SA'Y'İN DÖRDÜNCÜ ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبَّنَا هَبْ
لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرْةً أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا، رَبَّنَا آتَنَا مِنْ
لَدْنُكَ رَحْمَةً وَهَيْئَةً لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا، وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوِزْ
عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمْ مَا لَا نَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، رَبَّنَا آتَنَا
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْبِي وَيُؤْمِنُ وَهُوَ حَيٌّ لَا
يَمُوتُ بِيَدِهِ الْحَيْثُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ سَيِّءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber velillâhi'l-hamd. Rabbenâ heb lenâ min-ezvâcinâ ve zûrriyyâtinâ kurrate a'yunin vec'alnâ li'l-müttakîne imâmâ. Rabbenâ âtinâ min-ledünke rahmeten ve heyyî' lenâ min-emrinâ raşedâ. Vektüb lenâ fi-hâzîhi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati innâ hüdnâ ileyk. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâ-hü'l-eazzü'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kınâ azâbe'n-nâr. Lâ-ilâhe illal-lâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhî ve yumît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü biyedihi'l-hayr.

**Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm.
Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêâirillâh fe-men hacce'l-bey-
te evi‘temera fe-lâ cünâha aleyhi en-yettavvafe bihimâ ve
men tetavva‘a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.**

Mânâsı:

Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Hamd, Allah'a mahsustur. Rabbimiz! Bize gözüümüzü aydınlatacak zevceler ve nesiller ver. Bizi takvâ sahiplerine önder kil. Ey Rabbimiz! Bize rahmetinden ver ve işimizde bize çıkış yolu göster. Bize bu dünyada da, âhirette de iyilik yaz. Biz gerçekten sana yoneldik. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, keremle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, en azîz ve kerîm olansın. Rabbimiz! Bize, dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbindan koru.

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her şeye gücü yetendir.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldıği alâmetlerdir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz, Allah, iyiliğin karşılığını verir, o, her şeyi bilir.

SA'Y'İN BEŞİNCİ ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبَّنَا
اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا، أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ، رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْرَوْنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلَالًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفُ رَحِيمٌ،
رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمْ مَا لَا
تَعْلَمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ، اللَّهُمَّ إِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنَيَ
وَبَيْنَكَ وَحُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنَيَ وَبَيْنَ خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا
فَاغْفِرْ لِي وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحْمِلْهُ عَنِّي وَأَغْنِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ
وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْبِي وَيُمِيَّتْ وَهُوَ
حَتَّى لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْحَيْثُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحٌ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَّوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber ve lillâhi'l-hamd. Rabbenasrif annâ azâbe cehenneme inne azâbehâ kâne ğarâmâ. Ente veliyünâ fağfir lenâ verhamnâ ve ente hayru'l-ğâfirîn. Rabbenâgâfir lenâ ve li-ihvânînellezîne sebekûnâ bi'l-îmâni ve

lâ-tec‘al fi-kulûbinâ ğullen lillezîne âmenû rabbenâ inneke raûfu'r-rahîm. Rabbigfir verham va'fû ve tekerram ve tecâvez am-mâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-eazzü'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ hase-neten ve fi'l-âhirati haseneten ve kînâ azâbe'n-nâr. Allâ-hümme inne leke aleyye hukûkan kesîraten fi-mâ beynî ve beyneke ve hukûkan kesîraten fi-mâ beynî ve beyne halkike. Allâhümme mâ kâne leke minhâ fâgfirhü lî ve-mâ kâne lihalkike fe-tehammelhü annî ve aâgnînî bi-halâ-like an-harâmike ve bi-tâatike an-ma'siyetike ve bi-fazlike ammen sivâke yâ vâsia'l-mâgfirati. Lâ-ilâhe illallâhü vah-dehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhî ve yumît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedîhi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêâirillâh fe-men hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleyhi en-yettavvefe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsı:

Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Hamd, Allah'a mahsustur. Ey Rabbimiz! Bizden Cehennem azabını uzaklaştır, gerçekten onun azabı süreklidir! Sen, bizim velimizsin. Artık bizi bağışla ve bize acı. Sen, en iyi bağışlayansın. Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma! Ey Rabbimiz! Şüphesiz sen, çok esirgeyicisin, çok merhametlisin. Rabbim! Bizi, bağışla, merhamet et, kereminle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, en azîz ve en kerîm olansın.

Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbindan koru. Allahım! Sana karşı vazifelerimde birçok eksigim var. Yaratıklarının da üzerimde birçok hakkı var. Allahım! Sana karşı olan eksikliklerimi bağışla. Yaratıklarına karşı olanlardan da beni kurtar. Bana helali ver, harama muhtaç olmayayım. İbadetinle meşgul et, günaha düşmeyeyim. Lütfunu ver, başkasına muhtaç olmayayım. Ey bağışlaması bol olan Rabbim! Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her şeye gücü yetendir.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldığı alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz Allah iyiliğin karşılığını verir, o, her şeyi bilir.

SA'Y'İN ALTINCI ŞAVTININ DUÂSI

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبِّ
هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ دُرِّيَّةً طَيْبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ، رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ
الصَّلَاةَ وَمِنْ دُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ، رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحِقْنِي
بِالصَّالِحِينَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ، وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ
فِي الْآخِرِينَ، تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَالْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ
وَاغْفُ وَتَكَرَّمْ، وَتَجَاوِزْ عَمَّا تَعْلَمْ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ
الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ

النَّارِ، رَبِّ الْأَنْوَارِ مُنْزَلًا مُبَارِكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزَلِينَ، رَبَّنَا أَعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
 وَإِنْسَرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ، لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْبِي وَيُمِيَّتْ وَهُوَ
 حَسِّيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْحَيْيُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
 الرَّحِيمِ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا
 جُنَاحٌ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber velillâhi'l-hamd. Rabbi heb lî min-le-dünke zürriyyeten tayyibeten inneke semîu'd-düâ'. Rabbic'alnî mukîme's-salâti ve min-zürriyyetî rabbenâ ve tekabbel duâ'. Rabbi heblî hukmen ve elhîknî bi's-sâ-lihîn. Vec'alnî min-veraseti cenneti'n-naîmi vec'al lî lisâne sîdkin fi'l-âhirîn. Teveffenî müslimen ve elhîknî bi's-sâ-lihîn. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâ-hü'l-eazzü'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kînâ azâbe'n-nâr. Rabbi enzîlnî münzelen mübâraken ve ente hayru'l-münzilîn. Rabbenâ nağfir lenâ zünûbenâ ve isrâfenâ fi emrinâ ve sebbit ak-dâmenâ vensurnâ ale'l-kavmi'l-kâfirîn. Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuh-yî ve yumît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedihi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêâirillâh fe-men hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleyhi en-yettavvefe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsı:

Allah, her seyden büyüktür. Allah, her seyden büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her seyden büyüktür. Allah, her seyden büyüktür. Hamd, Allah'a mahsustur. Rabbim! Bana, tertemiz bir nesil lütfet. Şüphesiz sen duaları işitensin. Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri, namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamızı kabul eyle! Ey Rabbim! Bana hikmet bahset ve beni sâlihler arasına kat. Beni, Nâîm Cennetinin varislerinden eyle. Benden sonra gelenler arasında beni doğrulukla anılanlardan eyle. Bana Müslümanca ölmeyi nasip eyle ve beni sâlihlere dâhil eyle. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kereminle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, en azîz ve en kerîm olansın. Rabbimiz! Bize, dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi, Cehennem azâbından koru. Yâ Rabbi! Beni bir mübârek menzile indir ve sen, indirenlerin en hayırlısın.

Ey Rabbimiz! Bizim günahlarımıza ve işlerimizdeki taşkınlıklarımıza bağışla ve (yolunda) ayaklarımı sabit kıl. Kâfirlere karşı da bize yardım et. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her şeye gücü yetendir.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allahım şeâirindendir (mukaddes kıldığı alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Ka'be'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz Allah iyiliğin karşılığını verir, o, her şeyi bilir.

SA'Y'İN YEDİNCİ ŞAVTININ DUÂSİ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَقٌّ لَا
يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذنَا إِنْ نَسِينَا
أَوْ أَخْطَلْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ
مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ،
وَتَجَاوِزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ،
رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ، رَبَّنَا لَا
تُرْغِبْ قُلُوبَنَا بَعْدِ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ،
رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثِبِّتْ أَفْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ حَقٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ
الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ
اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber ve lillâhi'l-hamd. Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedîhi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Rabbenâ lâ-tüâhîznâ in-nesînâ ev ahta'nâ, rabbenâ velâ tahmil aleynâ ısrân kemâ hamel-tehû aellezîne min-kablinâ, rabbenâ velâ tühammilnâ mâ lâ-tâkate lenâ bihi va'fü annâ vagfir lenâ verhamnâ ente mevlânâ fensurnâ ale'l-kavmi'l-kâfirîn. Rabbiğfir verham va'fü ve tekerram ve tecâvez am-mâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ-na'lem inneke entellâhü'l-eazzü'l-ekram. Rabbenâ âtinâ fi'd-dünyâ haseneten ve fi'l-âhirati haseneten ve kînâ azâbe'n-nâr. Rabbenâ lâ-tüziğ kulûbenâ ba'de iz-hedeytenâ ve heb lenâ min-ledünke rahmeten inneke ente'l-vehhâb. Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû lâ-şerîke leh. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümît. Ve hüve hayyün lâ-yemûtü bi-yedîhi'l-hayr. Ve hüve alâ külli şey'in kadîr.

Lâ-ilâhe illallâhü vahdehû enceze va'dehû ve nasara ab-dehû ve hezeme'l-ahzâbe vahdehû.

Bismillâhirrahmânirrahîm. Înne's-safâ ve'l-mervete min-şêairillâh fe-men hacce'l-beyte evi'temera fe-lâ cünâha aleyhi en-yettavvafe bihimâ ve men tetavva'a hayran fe-innallâhe şâkirun alîm.

Mânâsı:

Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyültür. Allah, her şeyden büyültür. Hamd, Allah'a mahsustur. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her seye

gücü yetendir. Ey Rabbimiz! Eğer unutur, ya da yanılırsak bizi mes'ül tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücü-müzün yetmediği şeyleri de yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize rahmet et! Sen, bizim Mevlâmîzsın. İnkârcı kavimlere karşı bize yardım et. Rabbim! Bizi bağışla, merhamet et, kereminle bizi afvet. Bilmediklerimizi de, kusurlarımızı da sen biliyorsun, onları afvet. Çünkü sen, en azîz ve en kerîm olansın. Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azâbindan koru. Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettilerken sonra kalplerimizi kaydırma, bize rahmetinden ver. Şüphesiz sen, ihsânı çok olansın. Rabbimiz! Bizim günahlarımıza ve işimizdeki aşırılıklarımıza bağışla ve (yolunda) ayaklarımıza sağlamlaştır. İnkârcı kavimlere karşı bize yardım et.

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. Hiçbir ortağı yoktur. Mülk, onundur. Hamd, ona mahsustur. Diriltir, öldürür. Hayır, ancak onun elindedir. O, her seye gücü yeten-der. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir. O Allâh, vaadini yerine getirdi, kuluna yardım etti, hizibleri (müsrik ordularını) tek başına mağlup etti.

Bismillâhirrahmânirrahîm! Muhakkak Safâ ile Merve, Allâh'ın şeâirindendir (mukaddes kıldıği alâmetlerdendir). Onun için her kim hac veya umre niyetiyle Kâbe'yi ziyâret ederse, bu iki tepeyi tavâf etmesinde ona bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz, Allah, iyiliğin karşılığını verir, o, her şeyi bilir.

SA'Y SONUNDA MERVE'DE DUÂ

اللَّهُمَّ يَا مُقْلِبَ الْقُلُوبِ ثِبْتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ
مُوْجَبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَّائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ
مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ الْهُدَى
وَالثُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغَنَى، اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ
عِبَادَتِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُكَ مِنَ الْحَيْرِ كُلِّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَسأَلُكَ الْجَنَّةَ
وَمَا قَرَبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَبَ إِلَيْهَا
مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ.

Allâhümme yâ mukallibe'l-kulûb sebbît kalbî alâ dînike. Allâhümme innî es'elüke mûcibât-i rahmetike ve azâime mağfiratike vesselâmete min-külli ismin ve'l-fevze bi'l-cenneti ve'n-necâte mine'n-nâr. Allâhümme innî es'e-lüke'l-hüdâ ve't-tükâ ve'l-afâfe ve'l-ğinâ. Allâhümme eînnî alâ zikrike ve şükrike ve husni ibâdetike. Allâhümme innî es'elüke mine'l-hayri küllihi mâ alimtu minhü ve mâ lema'lem. Allâhümme innî es'elüke'l-cennete ve-mâ karrabe ileyhâ min-kavlin ev amelin ve eûzü bike mine'n-nâri ve-mâ karrabe ileyhâ min-kavlin ev amelin.

Mânâsi:

Ey kalpleri çeviren Allahım! Kalbimi, dininde sabit kıl. Allahım! Senden, beni rahmetine ulaştıracak ve bağışlamana vesile olacak şeyler, her türlü gınahtan uzak kalmayı ve sonunda cennete kavuşup cehennem atesinden kurtulmayı diliyorum.

Allahım! Senden hidayet, takvâ, iffet ve zenginlik vermeni niyaz ediyorum. Allahım! Zikir, şükür ve sana güzelce ibadet hususunda bana yardım et. Allahım! Bana, bildiğim bilmediğim bütün iyilikleri vermeni niyaz ediyorum. Bildiğim bilmediğim bütün kötülüklerden de sana sığınıyorum.

Allahım! Cenneti ve beni cennete ulaştıracak her türlü söz ve davranışsı nasip etmeni niyaz ediyorum. Cehennemden ve beni ona götürürecek her türlü söz ve davranıştan da sana sığınıyorum.

SACLARINI TIRAS EDERKEN

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا هَدَانَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا آنَعَّمَ بِهِ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ هَذِهِ نَاصِيَّتِي فَتَقَبَّلْ مِنِّي وَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِلْمُحَلَّقِينَ وَالْمُقَصِّرِينَ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، آمِينُ.

Allâhü ekber Allâhü ekber lâ-ilâhe illallâhü vallâhü ekber Allâhü ekber velillâhi'l-hamd. Elhamdü lillâhi alâ mâ hedânâ velhamdü lillâhi alâ mâ en'ame bihî aleynâ Allâhümme hâzihî nâsiyetî fe-tekabbel minnî vağfir lî zünûbî. Allâhümmağfir lî ve li'l-muhallikîn ve'l-mukassırîn yâ vâisia'l-mâgfirati. Âmîn.

Mânâsi:

Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Allah, her şeyden büyüktür. Allah, her şeyden büyüktür. Hamd, Allah'a mahsustur.

Bizi doğru yola iletan Allah'a hamdolsun. Bize verdiği nimetlerden dolayı da Allah'a hamdolsun. Allahım! Bütün varlığım sana aittir. Haccımı kabul buyur. Günahlarımı bağışla. Beni ve haccını edip saçlarını kestiren ve kısaltan bütün müminleri bağışla, ey bağışlaması bol olan! Âmin.

MÜLTEZEM'DE OKUNACAK DUÂ

اللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ أَعْنِقْ رِقَابَ أَبَائِنَا وَرِقَابَ أَمَّهَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا
وَأَوْلَادِنَا مِنَ النَّارِ يَاذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَالْفَضْلِ وَالْمَنِ وَالْعَطَاءِ وَالْإِحْسَانِ،
اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلَّهَا وَأَجِزْنَا مِنْ خِرْبِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ
الْآخِرَةِ. اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَاقْفُ تَحْتَ بَابِكَ مُلْتَزِمٌ بِأَعْتَابِكَ
مُنَذَّلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ أَرْجُو رَحْمَتَكَ وَأَخْشَى عَذَابَكَ يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ.
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي وَتَضَعَ وِزْرِي وَتُصْلِحَ أَمْرِي وَتُطَهِّرَ
قَلْبِي وَتُنَورَ لِي فِي قَبْرِي وَتَغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ
الْجَنَّةِ، آمِينَ.

Allâhümme yâ rabbe'l-beyti'l-atîk. A'tık rikâbenâ ve rikâbe âbâinâ ve ümmehâtinâ ve ihvâninâ ve evlâdinâ mine'n-nâri yâ ze'l-cûdi ve'l-kerami ve'l-fazli ve'l-menni ve'l-atâi ve'l-ihsân. Allâhümme ahsin âkibetenâ fi'l-ümûri küllihi ve ecirnâ min-hîzyî'd-dünyâ ve azâbi'l-âhirati. Allâhümme innî abdüke vebnü abdike vâkifün tahte bâbîke mültezimün bi-a'tâbîke mütezellilün beyne yedeyke ercû rahmeteke ve ahşâ azâbeke yâ kadîme'l-ihsân. Allâhümme innî es'elüke en-terfaa zikrî ve tada'a vizrî ve tusliha emrî ve tutahhira kalbî ve tünevîra lî fî-kabrî ve tagfîra lî zenbî ve es'elüke'd-deracâti'l-ulâ mine'l-cenneti. Amîn

Mânâsı:

Ey Kâbe'nin Rabbi olan Allahım! Bizi, anne ve babalarımızı, zevcelerimizi, çocuklarımızı, kardeşlerimizi, cehennem ateşinden âzâd eyle. Allahım! Sen çok iyilik, ikram, nimet, lütuf, fazilet ve ihsan sahibisin. Kulların için hazırladığın dünya ve ahiret nimetlerinden bize de ihsan eyle, bütün işlerimizin sonunu hayır eyle. Dünya sıkıntılarından ve ahiret azâbindan bizleri koru.

Allahım! Sana muhtaç bir kulun olarak kapına geldim ve eşigine baş koydum. Senin yüce zâtının önünde zelil ve bitkin hâlde, affını ve rahmetini istiyor, azâbindan korktuğumu sana arz ediyorum. Ey ihsanı sonsuz olan Allahım! Bize, dünya ve âhirette hayırlar ve güzellikler ihsan eyle, kapından boş çevirme. Allahım! Bu dualarımı Senin yüce makamına ulaştırmayı, üzerimden günah yüklerini almanın, işlerimi düzene koymayı, kalbimi temizlemeni, kabrimi nurlandırmayı, hatalarımı bağışlamayı ve Cennet'teki yüce makam ve mevkileri istiyorum, lütfenla ihsan eyle.

HAZRET-İ HATİCE VÂLİDEMİZİ SELAMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا خَدِيجَةَ الْكَبِيرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،

السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا زَوْجَةَ رَسُولِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا اُمَّاً،

السَّلَامُ عَلَيْكِ يَا اُمَّ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.

Esselâmü aleyki yâ Hadîcete'l-Kübrâ radîyallâhü anhâ

Esselâmü aleyki yâ zevcete Rasûlillâh

Esselâmü aleyki yâ ümmenâ

Esselâmü aleyki yâ ümme'l-mü'minâ ve'l-mü'minât.

Mânâsı:

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Hatîcetü'l-Kübrâ radî
yallâhü anhâ!

Allâh'ın selamı üzerine olsun, ey Resûlullâh'ın zevcesi!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey annemiz!

Allâh'ın selâmı üzerine olsun, ey mü'minlerin annesi!

CENNETÜ'L-MUALLÂ'YI SELAMLAMA

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْحَابَ النَّبِيِّ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ جَنَّةِ الْمُعَلَّا،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلَيَاءِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا عُلَمَاءِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا شُهَدَاءِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَا حِقْوَنَ، نَسْأَلُ

اللَّهُ لَنَا وَلَكُمُ الْعَافِيَةَ،

Esselâmü aleyküm yâ ehle beyti rasûlillâh

Esselâmü aleyküm yâ ashâbe'n-nebiyyi

Esselâmü aleyküm yâ ehle cenneti'l-muallâ

Esselâmü aleyküm yâ evliyâallah

Esselâmü aleyküm yâ ulemâallah

Esselâmü aleyküm yâ şuhedâallah

Esselâmü aleyküm yâ dâre kavmin mü'minîn ve innâ inşâal-lâhü bi-küm lâhikûn. Nes'elüllâhe lenâ velekümü'l-âfiyete.

Mânâsı:

Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Resûlullâh'ın Ehl-i Beyt'i,
Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Peygamberin Ashâbı,
Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Cennetü'l-Muallâ ehli,
Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Allâh'ın evliyâsı,
Allâh'ın selamı üzerinize olsun, ey Allâh'ın âlimleri,
Allâh'ın selâmı üzerinize olsun, ey Allâh'ın şehitleri,
Allâh'ın selâmı üzerinize olsun, ey Müminler diyarı,
Biz de inşâallah size katılacağız. Bize ve size, Allah'tan âfiyet isteriz.

KÂBE-İ MUAZZAMA'YA VEDA EDERKEN

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنَا آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ بَيْتِكَ الْحَرَامَ وَإِنْ جَعَلْتَنَا فَعَوْضَنِي
عَنْهُ الْجَنَّةَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، آتِيُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ وَلِرَحْمَتِهِ
قَاصِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدُهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَرَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ وَلَا
حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Allâhümme lâ tec'alhü âhîra'l-ahdi min-beytike'l-harâmi ve in-ce'altehü fe-avvîznî anhü'l-cennete yâ erham-e'r-râhimîn. Âibûne âbidûne li-rabbinâ hâmidûne ve li-rahmetihî kâsîdûne sadakallâhü va'dehû ve nasara abdehû ve hezeme'l-ahzâbe vahdehû ve lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm.

Mânâsı: Allâhım! Beyt-i Harâm'ını son ziyâretim eyleme. Eğer son ziyâretim ise bana karşılığında cennetini nasip eyle, ey merhametlilerin en merhametlisi. Yâ Rabbi, senin kulun olarak dönüyoruz, ancak Rabbimize hamd eder ve

onun rahmetini kastederiz. O, vaadinde sadiktir, kuluna yardım eder, düşmanlarını tek başına perişan eder. Bütün güç ve kuvvet, şanı yüce olan Allah'a aittir.

OKUNMASI TAVSİYE OLUNAN BAZI DUÂLAR

اللَّهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًا وَازْرُفْنَا الْإِبْيَاعَ إِلَيْهِ وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُفْنَا
الْإِجْتِنَابَ عَنْهُ،

اللَّهُمَّ يَا مُقْلِبَ الْقُلُوبِ ثِبْتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ وَطَاعَتِكَ الْإِسْلَامَ،
سُبْحَانَ اللَّهِ مِلَاءُ الْمِيزَانِ وَمُنْتَهَى الْعِلْمِ وَمَنْلَغَ الرِّضَى وَزِنَةُ الْعَزِيزِ،
يَا حَمِيدَ الْفِعَالِ ذَا الْمُنْ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ بِلُطْفِهِ،
يَا حَسْنِي يَا قَيْوُمْ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْأَكْرَامِ أَسْتَلْكَ أَنْ تُخْسِي قَلْبِي بِنُورِ
مَعْرِفَتِكَ أَبَدًا يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

Allâhümme erine'l-hakka hakkan verzükne'l-ittibâa
ileyhi ve erine'l-bâtile bâtilen verzukne'l-ictinâbe anh.

Allâhümme yâ mukallibe'l-kulûbi sebbit kalbî alâ dîni
ke ve tâatike'l-islâm.

Sübhânallahi mil'e'l-mîzân ve müntehel'l-ilmi ve mebla-
ğâ'r-rîzâ ve zinete'l-arş.

Yâ hamîde'l-fiâli ze'l-menni alâ cemî'i halkîhî bi-lutfihî
Yâ hayyü yâ kayyûmü yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm es'elüke
en tuhyiye kalbî bi-nûri ma'rifetike ebeden yâ Allâhû yâ
Allâhû yâ Allâhû yâ bedîa's-semâvâti ve'l-arz.

SEYYİDÜ'L-İSTİĞFÂR (7 defa okunur)

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ الْحَيُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبِّي خَلَقْتَنِي وَأَنَا
عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا
صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْلِي ذُنُوبِي فَإِنَّكَ لَا
يُغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

Allâhümme ente'l-melikü'l-hayyüllezî lâ-ilâhe illâ ente,
ente rabbî halaktenî ve ene abdüke ve ene alâ ahdiķe ve
va'dike mesteta'tü e'üzü bike min-şerri mâ sana'tü, ebûū
leke bi-ni'metike aleyye ve ebûū bi-zenbî, fagfirlî zünûbî
fe-inneke lâ-yağfiru'z-zünûbe illâ ente.

...Bİ-ADEDİ ELF... SALEVÂTİ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ الْفِئَافِ الْمُخْلُوقَاتِ وَصَلِّ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ أَشْعَارِ الْمَوْجُودَاتِ وَصَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ
سَوَّا كِنْ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ وَصَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ حُرُوفِ
اللَّوْحِ وَالدَّعَوَاتِ وَصَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْدَ كُلِّ الْمَعْدُودَاتِ
وَالْمَعْلُومَاتِ مِنْ أَوَّلِ أَزْلِهِ وَأَوْسَطِ حَسْرَهِ وَآخِرِ بَقَائِهِ وَعَلَى إِلَهِ وَصَاحِبِهِ
الظَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin bi-adedi
elfi enfâsi'l-mahlükât ve salli alâ seyyidinâ Muhammedin
bi-adedi es'âri'l-mevcûdât ve salli alâ seyyidinâ Muhamme-
din bi-adedi sevâkini'l-arzı ve's-semâvât ve salli alâ seyyidinâ

Muhammedin bi-adedi hurûfi'l-levhı ve'd-d-eavât ve salli alâ seyyidinâ Muhammedin bi-adedi külli'l-mâ'dûdâti ve'l-mâ'lûmâti min-evveli ezelihî ve evsati haşrihî ve âhiri bekâihî ve alâ âlihî ve sahbîhi't-tayyibîne't-tâhirîne ecmaîne bi-rahmetike yâ erhamerrâhimîn.

SALÂT-I MÜNCİYE

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُضِيَ لَنَا بِهَا جَمِيعُ الْحَاجَاتِ وَتُطَهَّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْأُفَافِ وَتُقْضَى لَنَا بِهَا جَمِيعُ الْحَاجَاتِ وَتُطَهَّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ أَعْلَى الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْعَيَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin salâten tüncînâbihâ min-cemî'l-ahvâli ve'l-âfâti ve takzî lenâbihâ cemî'a'l-hâcât ve tütahhirunâbihâ min-cemî's-seyyiât ve terfeunâbihâ indeke a'la'd-deracât ve tübelliğunâbihâ aksa'l-ğâyât min-cemî'l-hayrâti fi'l-hayâti ve ba'de'l-memât inneke alâ külli şey'in kadîr.

SALÂT-I NÂRİYE

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَّى كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي تَنْحَلُّ بِهِ الْعَقْدُ وَتَفَرِّجُ بِهِ الْكُرُبُ وَتُقْضَى بِهِ الْحَوَائِجُ وَتُتَالُ بِهِ الرَّغَائِبُ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَيُسْتَسْقَى الْغَمَامُ بِوْجَهِهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى إِلَهِ وَصَاحِبِهِ فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفَسٍ بِعَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَ

Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidinâ Muhammedinillezî tenhallü bihi'l-ukadü ve tenfericü bihi'l-kürabü ve tukzâ bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-rağâibü ve husnü'l-havâtimi ve husnü'l-havâtimi ve yüsteska'l-ğamâmû bi-vechihi'l-Kerîmi ve alâ âlihî ve sahbihî fi-külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek.

HAZRET-İ EBÛBEKR-İ SIDDÎK'IN (R.A.) SALÂTI

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَلِّي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْهَمَّ وَالْحُزْنِ وَمِنَ الْجُنُبِ وَالْبَحْلِ وَمِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَمِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammedin ve bârik ve sellim aleyhi ve aleyhim eûzü billâhi mine'l-hemmi ve'l-huzni ve mine'l-cübni ve'l-buhli ve mine'l-aczi ve'l-keseli ve min-ğalebeti'd-deyni ve kahri'r-ricâl.

SALÂT-I FETHIYYE

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْفَاتِحِ لِمَا أُغْلِقَ وَالْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ نَاصِرُ الْحَقِّ بِالْحَقِّ وَالْهَادِي إِلَى صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيمِ وَعَلَى إِلَهِ حَقٍّ قَدْرِهِ وَمِقْدَارِهِ الْعَظِيمِ.

Allâhümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidinâ Muhammedini'l-fâtihî li-mâ uğlıka ve'l-hâtimi li-mâ sebeğa nâsırı'l-hakkı bi'l-hakkı ve'l-hâdî ilâ sıratıke'l-müs-takîm ve alâ âlihî hakka kadrihî ve mikdârihi'l-azîm.

KUDRETTEN TAŞ ÜZERİNE YAZILAN SALEVÂT

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بَعْرِ أَنُوَارِكَ وَمَعْدِنِ أَسْرَارِكَ وَلِسَانِ
حُجَّتَكَ وَعَرْوِسِ مَمْلَكَتِكَ وَامَّا حَضْرَتَكَ وَطَرَازِ مُلْكِكَ وَخَزَائِنِ
رَحْمَتِكَ وَطَرِيقِ شَرِيعَتِكَ الْمُتَنَذِّذِ بِتَوْحِيدِكَ إِنْسَانِ عَيْنِ الْوُجُودِ
وَالسَّبِبِ فِي كُلِّ مَوْجُودٍ عَيْنِ أَعْيَانِ خَلْقِكَ الْمُتَنَقَّدِمِ مِنْ نُورِ ضِيَائِكَ
صَلَاةً تَدُومُ بِدَوَامِكَ وَتَبَقَّى بِبَقَائِكَ لَا مُتَنَاهِي لَهَا دُونَ عِلْمِكَ صَلَاةً
تُؤْضِيكَ وَتُؤْضِيَهُ وَتَرْضِيَ بِهَا عَنَّا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

Allâhümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin bahri envâri-
ke ve ma'dini esrârike ve lisâni huccetike ve arûsi memleketi-
ke ve imâmi hazratike ve tîrâzi mülkike ve hazâîni rahmetike
ve tarîki şeriatike'l-mütelezzizi bi-tevhîdike insâni aynî'l-vü-
cûdi ve's-sebebi fî külli mevcûdin aynî a'yâni halkike'l-müte-
kaddimi min-nûri ziyâike salâten tedûmü bi-devâmike ve te-
bkâ bi-bakâike lâ-müntehâ lehâ dûne ilmike salâten turzîke
ve turzîhi ve terzâbihâ annâ yâ Rabbe'lâlemîn.

AHZÂB DUÂSI

اللَّهُمَّ مُنْزِلُ الْكِتَابِ، سَرِيعُ الْحِسَابِ، اهْزِمُ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ
وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ وَرَزِّلْهُمْ، اللَّهُمَّ يَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّينَ، وَيَا صَرِيعَ
الْمَكْرُوبيَّنَ، إِكْشِفْ عَنَّا هَمَنَا وَغَمَنَا وَكُرْبَتَنَا، فَإِنَّكَ تَرَى مَا نَزَلَ بِنَا
وَبِالْمُؤْمِنِينَ جَمِيعًا، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتَنَا، وَأَمِنْ رَوْعَاتَنَا، يَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ
وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، بِحَقِّ اسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ، وَبِمَعَاقِدِ الْعَزِّ مِنْ

عَرْشِكَ، وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَمُنْتَهَى الْفَضْلِ فِي نَيْكَ الرَّحْمَةِ،
 وَبِحَقِّ حُبِّ دَائِكَ، اللَّهُمَّ بِحُبِّ دَائِكَ تَحَضَّنَا يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سَيِّدُنَا
 مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ حَقًّا وَصِدْقًا، اللَّهُمَّ شَفِعْنَا فِينَا بِجَاهِهِ عِنْدَكَ، إِنَّكَ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Allâhümme münzile'l-kitâb, serî'a'l-hisâb, ihzimi'l-ahzâb, Allâhümmehzimhüm vensurnâ aleyhim ve zelzilhüm. Allâhüme yâ mücîbe'l-muztarrîn veyâ sâriha'l-mekrûbîn, iksif annâ hemmenâ ve gammenâ ve kürbetenâ fe-inneke terâ mâ nezele binâ ve bi'l-mü'minîne cemîâ. Allâhümme stur avrâtînâ ve âmin rav'âtinâ yâ ekrame'l-ekramîne veyâ erhame'r-râhimîn, bi-hakkısmike'l-azîm'i'l-azîm ve bi-meâkîdi'l-izzi min-arşik ve müntehe'r-rahmeti min-kitâbik ve müntehe'l-fazlî fî-nebiyyike'r-rahmeti ve bi-hakķı hubbi zâtik. Allâhümme bi-hubbi zâtike tehassannâ yâ Allah, Lâ-ilâhe illallah, seyyidünâ Muhammedün Rasûlül-lâhi hakkan ve sıdkâ. Allâhümme şeffi'hu fînâ bi-câhihî indek. Înneke alâ külli sey'in kadîr. Lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm.